

35365, VII, B, g, 31

BISER-LJUBAV

ZLASTI

ZA SLOVANE.

POJASNIL

DR. BRATOLJUBIČ DOMOBRANSKI.

LJUBLJANA.

TISKARNA RUD. MILIČ-EVA. — LJUBLJANA.

1896.

BISER-LJUBAV

ZLASTI

ZA SLOVANE,

kakor jo je pojasnil

Dr. Bratoljubič Domobranski. = *Jožef Meglič,*

do l. 1885 lezarist, potem duhovnik

kurat v Barbanu, kopenske vladavine, umrl zeti. l. 1897

Gaslo: Ljubimo se bratje,
Ljubimo i dom!

Čisti dobiček je namenjen blagim narodnim zavodom, posebej šolam po
Jugoslovanskem, tako: 1. del družbi sv. Cirila i Metodija po Slovenskem,
2. del za Istro, 3. del za Bosno.

Heinrich Uchvat

Ljubljana, 1896.

Založil pisatelj. — Tiskal R. Milic.

BISER-LJUBAV

1881

ZA SLOVANE

Naprej zastava Slave!

VII, B 35.365.g

D. (23.4.35)
Jv. V-k.

Ljubljana, 1881

Državna biblioteka Ljubljana

Prezvzišenemu premilostljivemu

|| gospodu gospodu ||

Josipu Juraju Strossmayer

Jugoslovanu „par excellence“

potem

P. J. Velikanom Prvakom

i genijem

Miklošiću, Kreku, Trstenjaku, Majarju,

Račkemu, Jagiću, Trnskemu, Tresiću,

Daničiću, Jovanoviću, Sundečiću,

Radoslavovu, Vazovu,

Riegerju, Harrachu, Gregru,

Sasineku — Jordanu,

Dzieduszyckemu, Boudouinu,

Solovjevu, Platonu, Ignatjevu

klanja se

dr. Bratoljubić Domobranski.

Strossmayerju.

Zlati kralj kraljuje na prestolu,
Krog okò mu vès ljud zrè ljubèče,
Srce bije mu za ljudstva srèče.

Vse zre nanj po holmih i po dolu.

Mill Oče! srcem našim Ti zapoveduješ,

Silni Kralj! brez žezla i brez meča nam kraljuješ.

Naj Te črti zlobe vrág,

Nam si ipak kralj-prvák.

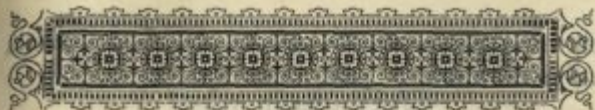
Saj pritlikovec kak mál

Nikdar ni progonstva kralj.

Kolikor te bolj sovrag i smeši i proganja:

Tóliko bolj vsem značaj Tvoj část i moč oznanja.

Vvod i predgovor.

Ljubimo se bratje,

Ljubimo i rod!

Nate, ljuba mi srca! ta darek s tako ljubeznijo, kakor jo Vam ponuja moje srce. Rad bi bil navdušenja ogenj, da bi dramil srca mlačna, glave zaspane; rad bi bil plamen blagodejen, da bi vedno plapolal pred nevztrajnimi značaji; rad bi bil meč, da bi — pa le z besedami — branil nas Slovane ter odganjal od nas krivičnike i nasprotnike; rad bi bil kladivo duševno, da bi drobil, pobijal misli hinavcev; rad bi bil uma svitla luč, da bi svetil ko plamteča baklja nadarjenim dobrohotečim borilcem v tmuni, a sosebno moji ljubkomili mladini, i da bi odpadnike i zaslepljence razsvetljeval i prosvetil — nikakor ne jih še bolj oslepil ali togotil. Rad bi

bil vsem Slovencem — dà, če bi bilo možno, vsem Slovanom v prid, slavo i srečo.

* * *

Zató pred vsem prosvetljenje v slovenskih rečeh i iz tega izvirajoče dejanje i ljubav do mile Slave bodi sploh gaslo moje i naše. To pa tem bolj, kolikor manj je nas. Časi so resni i grozé se nam še resnejši postati, najbolj, ako vedno ne pazimo i vseh močij ne vpotrebljamo. Pomislimo, — o v kako nevarnem položnji smo mi! Od vseh stranij preti nam sovragov ko listja i trave. Branimo, rešimo in ohranimo vse to, kar še imamo. Podvojimo i oplemenimo svoje moči i dejanja, da si pridobimo še kaj duševnih zakladov, a tudi vtrdimo si meje svojega vidnega imetja.

Da to lože dosežemo, prevdarimo le, kake so naše lastnosti i lasti — potem pa naših nasprotnikov. O to je neizmerne važnosti v boji za naš obstanek i za proslavo našo i mile nam Slave.

I.

Naši nedostatki

z ozirom na ina ljudstva.

Slovani imamo veliko lepih lastnostij, kakor sem jih proslavljaj, a te so bolj znane; zato hočem tu bolj govoriti o nedostatkih naših lastnostij. Pa hočem gledé Slovanov z resnico na dan, zato oprostite mi, ljubeznjivi čitatelji i omikane Slovanke! Ako sami sebe i vrage bolj spoznamo, zboljšamo se lože i vragom v okom pridemo. „Γνωθι σεαυτον!“ — rekali so Grki. I ker so Grki premišljevali, zato so tudi modri in vešči postali. Res nemam namena nas med svetom še smešiti.

Torej nekoliko natančneje.

Slovenci i premnogi Slovani imamo slabost, da gledamo često preveč na zunanji blišč i krastoto, zato pa pozabimo radi na notranjo vrednost, ali je dosti ne cenimo. Jednako smo preveč zaupljivi vsakemu, zato ker imamo sami predobro srce, pa često preveseli i silno razsipljivi, dà, razkošni; mnogokedaj premalo marljivi i posebno pa tolikokrat nevztrajni, da podležemo tujemu

življu. Poguma imamo sicer, dà, slovenski vojščaki so v mnogem ozéru najboljši, a imamo vendar preveč bojazljivosti v inicijativi, sosebnó pred višimi i nam se sladkajočimi načelniki i po jednem samem darilčku, dà, nasmehljaji i poklonu pozabimo često svoje zahteve i prošnje, — celó vse, i postanemo takoj prijatelji s hinavskimi sovražniki; pregostoljubni smo i preprijazni do tujih licemercev; premalo sami sebi pomagljivi i iznajdljivi v tem, kar še imamo; pogosto na tuj blesk, ponos, celó le obljubo mnogi našincev slepo prisegajo i postajajo izdajice, izdajajoč narodne lasti krutemu vragu. A to je še posebna tóga za zlato Majko Slavo, da Ti Slovan nisi takó sposoben za vlado ko mnog vrag, često si ali prekrul ali pa premehak; tolikrat spremenljiv ko mesec, vetricerterjašk; zdaj preveč prevzeten, zdaj po otročje preprijazen; nemaš tistega stalnega, modrega, v dobrem nespremenenega ponosa kot vladar, kateri kaj lepo diči mnogega Romana ali Germana. Slovan ima sicer primeroma boljši spomin (memoria), živejšo domišljijo i več srca ko German, ta pa primeroma več bistrournosti, često večó marljivost; ljudstva vladajo se pa i zmagujejo med seboj najbolj z umom i z vztrajnostjo ali trdno voljo, ne sè srcem. To velja v obče. — Ne

zamerite mi torej, dragi bratje! če očitno izjavim, da Slovan ima na sebi res nekaj robstva ali robškega, kar se žal! nam i očita. S tem se vé, ni rečeno, da so vsi Slovani taki i vsi vragi boljši. O ravno naši različni vragi imajo mnogo i grših lastnostij — ko Slovani — pa mar mi je tukaj za nje!

Se ve da, najtemnejša krona naših lastnostij je — kakor se kaže — vsled naše skrajne občutljivosti, jeze i pogoste trme že v malenkostih

furija nezloga,

naša druga natora.

Da sklenem označenje našega značaja, rečem Vam čudno, a povsem resnično besedo: Germani imajo na sebi nekaj sploh bolj moškega, Slovani nekaj sploh bolj ženskega, a Romani so v sredi medobema tema ljudstvoma.

Kakršnen je pa sploh naš značaj, tak kaže se nam i v književnosti. Tudi tu gledamo toliko na krasoto zloga, izbéro besed, gibčnost v izraževanju, na vbrane rime, sploh na formalno dovršenost, a čestokrat manj na duhovitost i vrednost vsebine. Imamo nekaj romanskega, recimo

posebej francozkega, ki ljubijo take zunanosti, kakor nam svedočije mode i razne razstave; a krepkosti i dostojanstva starih klasikov, Angležev i mnogih Nemcev često pogrešamo. I vendar je ta krepkost, ta duhovitost, bogastvo idej, notranja krasota i vzvišenost mislij, vse to jasno i lepo v pesmih potolmačeno: izvestno boljše v pesništvu, dà sploh v književnosti.

A akoprem to trdimo, padamo dostikrat v to slabost. Ima pač pravo dr. Ahasverus, da dajemo več svetov, nego se sami ravnamo po njih. Toda zakaj takó? Ker je težko biti brez napak i nedostatnostij. Pa se skaži Ti, Slovenec! s kakim dolgim, a vrlo izvršenim, visoke ideje v sebi imajočim, iz povestnice Slovanov vzetim, v verzih pisanim, često se rimajočim i brez nedostatka, kratko: v vsem dovršenim, dramatičnim delom i menim, da utegneš postati prvi pesnik slovenski. Epičnih i liričnih pesmij imamo dokaj krasnih, — tudi precéj res dovršenih — a dramatičnih? — Prelep je Jurčičev „Tugomer“, doslej naš vrhunec v dramatiki.

II.

Jaz o naših prvakih.

Zdaj bi pa še posebej katero povedal o Vaših ali naših p. T. boljših možeh.

Pred vsem je občudovanja vredna Vaša začarana nedoslednost. Nekdaj ste pisali: „poezija“, a na to „poesija“, zdaj vže „pojezija“; kako boste spet čez kacic 5 let ali 10? Ker so Vaši pesniki pisali nekdanj „zloga“, sem tudi jaz, potem oni „sloga“, na to i jaz; sedaj ste zopet planili na starega vranca: „zložiti, zloga“. Prej ste pisali: „smatrati, vstrajno, nizko, težko, bridko itd.“, zdaj mnogi: „zmatrati, nisko, težko, britko itd.“ E da bi Vas! . . . Jaz sem za Vami hitel popraviti na „z“, kar je bilo prej na „s“, i mogoče, da sem kaj pregledal, pa mi boste očitali, da sem še jaz nedosleden. Sicer se tudi vsi, Vi veljaki! vedno ne držite tistega načela v pisanji! Še v „Zvonu“, „Kresu“, „Slovanu“, „Slov. svetu“, „Dom in Svetu“, v katerih je vendar najlepša i najpravilniša slovenščina i mora biti, niste povsem i povsod dosledni, n. pr. ravno „poezijo“ ste vže na 3 razne načine pisali. Mislim, da Levstik, Stritar i prav malo drugih je sploh rečeno, dozdej

najpravilniše pisalo. Ne ugovarjajte mi, da se jezik lika i spreminja. Je vže res, a ne takó, kakor nekaternikov pisava.

Često Vi natančni vredniki ali uredniki grajate druge zarad kake njihove besede ali pisave i zalučite tje svojo pušico: „sic!“, med tem ko imate samí cel koš „divno“ čudnih i blestečih se svojeglavnostij. Ali ni čudna beseda, ki diha germanizem: „mirodvor“, ko imamo pošteno slovensko: pokopališče (vsaj rečemo tudi sodišče, imena na — „išče“ naznanjajo kraj). Ali: „on me ne pusti na maru“. Oho! kje ste jo staknili? Ali zopet: „Počastil me je sè svojim pohodom“. Bi li ne bilo boljše: „Nikar me ne ogrdi ali ne pobij me sè svojim pohodom!“ Vem, da je beseda pohod izposojena iz bratovskega nam jezika, toda Vi, strici ali strijci šolniki! ali je ravno taka, čudna i slovenskemu čutu posebno zoprna beseda potrebna, ko imamo dobro znano slovensko? Oj tóžna Slovenija! Rad bi Vam svet dal — pa kaj? všeč Vam ne bo! Če vže imate radi prav čudne tujke, sami veste, da je še veliko čudniših med Slovani. P.: „Zapomniti, zapovedati“ v češkem jeziku — pomenja ravno nasprotno v slovenskem. „Marny: češki = „nečimeren“, slovenski: = „prijden“. „Revnost“: ruski = „gorečnost“, slovenski:

= „ubožnost“. Take vzemite, boste se vsaj kaj postavili! Ali postavim to: „Razcviliena majka“ hrvatsko = slovenski: „žalostna, užaljena mati“. Ali se boste mordá, Slovanje, po tacih besedah drug družemu približali? Nikar ne začnite pri peti ali pri repu, ampak pri glavi, pri srci ali vsaj pri rokah!

Kakó se pikajo naši pesniki radi besedij, mere i rime! Kakó so nekateri književniki sklestili Vodnika, Koseskega, celó Prešérna! I vendar imajo vsak teh po svojem takó velikanske zasluge. Najbolj ste očrnili ubozega Vesela. Res, da on i Vodnik nista pesnika prvaka, ali včasih so le nekateri p. T. gg. ves svoj golč razlili nad njima radi malenkosti. V vsem biti popolen i vse pravilno storiti, oh! to je le redek dar nebeški ali celó nemožno. Gledé mere daktyla sta se Koseski i Stritar najlepše obnesla, celó Gregorčič i Aškerc jima nista povsem kos. Lepo doneč, — da, bi dejal — najlepší jezik imajo Gregorčič, Koseski, Stritar, če odvezamemo nekatere Koseskemu lastne posebnosti, i zdaj dva, tri mlajši pesniki. Najduhovitejši pesnik naš je Prešern (reci: Prešjerъn, „je“ — ě, ê v besedi těrjati). Ta Prešern ali Prešeren, od katerega sem se sicer toliko učil, ima ravno narobe od onih: t. j. prodivne izraze! —

a prosim, oprostite mi, ljubljeni Vi njegovi častilci! — n. pr. „Kranjec moj mu osle kaže“, ali „Norec (!) vsak je, kdor se s petjem vkvarja“ i še druge. V lepih pesmih take vonjave!? To so vendar nekaterih junakov (!) surovosti. Ali če zdaj pesnik poje: „Zijala prodaja“ v predmetu, ki je vreden boljših besed. Je li to tisti češčen dar Apolonov, so li jednaki izrazi sladkodoneči brenk na struni Apolonovi? Ne. — „Oho! tu si pa samega sebe prijel“, boste mi rekli. Kaj pa Tvoje klicavke, po Kranjskem navadne, (pa tudi drugje): „Ti šment, ti šembraj, čuk, škrat, ti para! ščurek! (nekaj posebnega naznanjajoč)! Taki izrazi izvestno so dostojniši izrazi. Sicer pa velikan Goethe, *) jeden najomikanejših ljudi, rabi še vse druge izraze. Moj „vrag“ je ruska beseda i ne v pomenu slovenske kletve. Rabili so jo drugi Slovenci pred menoj, potem jaz, ker izraža sovraga = sovražnika takó kratko — pa takó — sit venia verbis! takó „kraftno i žaftno“.

*) Goethe ima: „Die Ratte hat sich ein Ränzlein angemäst't. — Der Schmerbauch mit der kahlen Platte. — Sauerei! doppelt Schwein! Besenstiel, Hokuspokus, Kätzin, Teufelin! itd.“ Stritar: „pasja vera izmed svinjarjev. — Pognoji diši; pogine naj pes, s tako zalego.“ Zolla-ta še ne omenim tu.

Ker sem vže izgovoril svoje misli i sodbo o teh pesnikih, torej še rečem: najpopolnišo mero ima Stritar. V vsem dovršene rime imajo Stritar, Gregorčič, Funtek, Medved, Hribar i še kak, sicer izvrstne imajo tudi Prešérn, Levstik, Aškerc, Jenko i dr., le sem ter tje je katera posiljena.

III.

Sodba o meni.

Se ve da, zdaj bom pa jaz sojen. Gospodje! ne prestrogo, to je meč, ki je na obe strani nabrušen. Preveč ostro se koj skrha. Vse, kar je pravo. Idej, morda za katerega čudnih, sem Vam nekaj nakopičil. Ljubavi sladko-nežne i močne i večne za Majko mileno mi Slavo mi ne bodete odrekli, ker ne morete.

Kakó bodo torej mene ocenjevali?

Vsega ne vem, a nekaj pa.

1.) Nisi povsod dosleden. Jaz hočem vže tu odgovarjati. — Moje načelo je: Dokler ne določite Vi veljaki i učenjaki. „Takó i ne drugače je pravo“ — poslužujem se v pesmih i drugod zdaj

te, zdaj one slobode. Vendar sem se dokaj ozéral na doslednost. Vsaj veste, da je drugi tudi nemajo, p.: pišejo ždaj ti, zdaj oni, zdaj tu zdaj tam: „uže, vže, že; ješče, ešče, šče, še; Napoleon, Napolejon; Ogrsko, Vogrsko; Iz = Vz = Zveličar; težko, teško; itd. itd.“ Nedosledni so bili ali so še mnogi najboljših piscev. Ko boste pa pravila stalno določili (če boste, ali, ali! . . .), potem se bom še jaz vseh z veseljem poprijel.

2.) Toliko o duhovih govoriš. Zares, a v poeziji moramo imeti kake ideje; ideje so pa nevidne, ali, da učenjaški govorim: duhovi pravi so nositelji idej. I kaj je bolj nevidnega ko duhi? Jednako najgenijalniši pesniki pogostoma o njih govore: Homer, Virgilij, Dante, Goethe, Kraszewski, Mickiewicz, Puškin . . .

3.) Preveč sentimentalni si i Tvoji junaki se tu pa tam plakajo. Saj se tudi pri mnogih pesniških mojstrih jokajo. Evangelij i stari pisatelji nam svedočijo, da se je i največi Modrec i Učitelj, Kristus jokal nekolikokrat. Sploh tudi možje i junaki ne plakajo se takó redkokedaj, kakor se misli sem ter tja. Lastna mnogoletna skušnja me tega uči. Istina pa je, da je bolje i lepše rahločutno-mehko srce, nego živo predstavljanje divjih, grdih strastij, ker kar je grdo v de-

janji, ne bo li v poeziji? Prvo — vsaj po nazorih nekaterih modrecev — ugaja bolj lepoti poezije ko poslednje.

4.) Baviš se s preveč različnimi rečmi i merami; včasih so i vrste predolge. Na to porečem le kratko besedo. To sem ravno hotel po reku: „Variatio delectat“. Naj vsake vrste lepote gladen duh katerikrat pokusi mojo juho — opoprano — vsaj mu jo takó rad privoščim, ker imam vse brate i sestrice takó milo rad! Zdravstvujte!

5.) Nekateri pesmi imajo malo idej ali duha pesniškega. Vem, ali naj bodo zraven, imajo vsaj kak dober svet, káko lepo zrno i to bo lahko vseč dobrohotečim razumnikom. Jednako govori nekje Ciceron. A Vaši velikani — kakor sem prej rekel — so li brez pogrškov? Saj še v „Zvonu“ i dr. sem bral nekatere pesmi, ki nemajo nič posebnega na sebi. Sicer ima vsaka glava — še celó zeljnata glava — svojo misel, rekel je modri Ribničan.

6.) Pleonazme imaš. Dá nekolikokrat — ali i sami velikani ko Shakespeare i Goethe jih imata.

IV.

Sam o sebi.

I ako vže zanaprej kritikujem samega sebe, rečem, da gledé pesniške mere i rime sem vsem jugoslovanskim i večini nemških pesnikov kos, vsaj sem pa tudi nekatere reči morda do 100krat premišljeval in premislil. Povsôd do pičice čistih rim nema noben pesnik slovenski. Omenim le malo o novejših. Gregorčič ima rôd — gôd. Ljudje govore: Ruod ali roud, — gud; rôd — Gospôd; včasi: prišel — včasi: prišël; vás — dokáz (dolgo, kratko) itd. Levstik: Popotnik je — posteljce; solnčice — razsipljejo se itd. Stritar: Bô — skrivnô (buó — skrivnú) (bolje skrivnu); mój — tebôj; tam — ljubljenkam; dóm — gròm itd. Aškerc: glás — nàs; gròm — dóm itd. Funtek: tôd — Gospôd itd. Medved: màh — stráh; rôka — globóka ruoka — globóka); bléd — rèd (blejd — red (ried); ve — srcé, (vej — srcjé) itd., itd. — Goethe: Begonnte — konnte; Knie — Vererabile itd. — Pri mérah p. daktylu še Gregorčič i Stritar jemljeta često dolge enozložne besede za kratke. Se ve da se smejo — ali najčistejše rime

niso več. Le pogledjte, če imam jaz kaj katacega !
Le pri censeo — lezejo i če bi bil kaj spregledal.

Kar se tiče vsebine, priobčil sem vsaj nekatere nove, originalne ideje, ali sem vže znane dalje razvil. Kar sem spisal, nisem ne prevel, ne prepisal, vse je originalno; k večemu, da sem bral nekaj v prozi gledé pesnij: materine ljubavi, osveta umetnikova, verolomstvo, legenda. Nekaj rečij je tako posebnih, da po mojih mislih še ni bilo tacih tiskanih v naši materinščini.

Se ve da, iz dna duše priznavam, da Vam, veljaci prvaci! nikdar nisem jednak v vsem.

Vsi osupli bodete prašali, kako se tu drznem samega sebe hvaliti, ko sem, kakor menite, jedva se prikazal na književnem polji. Slavni pisatelji i vrle pisateljice! izvolite me poslušati.

Za vse ni nikdar možno pravo pogoditi. Kar se zdi jednemu graje vredno, drugemu je všeč. Tu opomnim le, da n. pr. v glasbi je 5 najslavniših mojstrov se strašno zmotilo v kritikovanji, takó velike kozle so prevračali. Potem se kritika spreminja v raznih časih; včeraj so strašno pobijali kako idejo, danes jo v zvezde kujejo.

A pogledjmo te pesmi še natančneje. Nekateri pesniki imajo preveč tujih besed, vsaka 3, 5 ali 10 vže ni pristna slovenska; drugi imajo

sila veliko čudnih, skračenih i podaljšanih ali pohabljenih i oskrunenih besed i oblik. Ali je mar to poezija ali duhovitost? Kaj še! Jaz imam dokaj malo iz bratovskih jezikov sprejetih, dasi bi jih tudi znal več nakopičiti. Skrajševal ali podaljševal besed pa nisem skoro nikjer.

Tretji takó različno i posiljeno naglašujejo na raznih mestih jedno i isto besedo; časi takó nenatorno kaj naglašujejo skoro v vsaki granesi ali skoro v vsaki pesmici, da se mi gabi. Če je v sicer najboljši i najduhovitejši pesmi dosti tacih i jednacih hib, pesem ne more biti dovršena. Res težko je rabiti v slovenščini povsod i skoro v vseh besedah v pesmih jedni i tisti v tistem kraji domači, — recimo naravni — naglas. Naši pisatelji pišejo večidel v sto in sto besedah najmanj dvojni naglas v pesmih, n. pr.: dókler, doklér; níkdo, níkdó; níhče, níhčè; níkdar, níkdár; vsélej, vseláj; kádar, kadár; prízor, prizór; préstol, prestól; náloga, nalóga; národ, naród; jêsen, jesén; bíla, bílá; mímo, mimó itd., itd. Povejte, kateri slovenski pesnik pogosto ne menja naglasa, da se časi le zlogi štejejo, kakor pri Srbih, Poljakih i Francozih?

A jaz? Menim, da takó malokedáj, ko morda níkdo drug ne v slovenščini, p. v besedi srcé:

srca, srcá; strášni, strašni. One zgornje besede naglašujem pa z m é r o m jednako, p. dókter, níkdo, nihčé, kádar. Ako je kje drugače, tedaj sem to le spregledal.

Sploh to — mislim — vže smem reči, da sem izmed premnogih naših pesnikov naglaševal najnatorníše i tudi najdosledníše i sicer, kakor se govori po središči Slovenije.

Četrti imajo takó preklane stavke i vrste v pesmih, kakor pisatelji starih vekov ali pa — naravnost rečem: nevedneži i predrzneži. Kakó je pa pri meni? Vsaka vrsta ima za se skončan jeden ali več stavkov, v sredi vrste ni stavek nikjer preklan, da bi se končal v sredi druge vrste. Nekolikokrat se konča stavek s koncem 2. ali 3. verza — a ne v sredi. O kakó je pri nekaterih pesnikih neokorna beseda, ki stoji v začetku ali sredi 2. 3. vrste i spada nazaj k stavku, ki se vleče po jedno, dve vrsti daleč! Vem, da se časih sme stavek razkosati — a nič ga ne razklati, je popolniše.

Peti rabijo dve isti besedi za r i m o. Čeravno nočem tu biti prestrog i menim, da se včasih sme zgoditi, kakor v laščini, vendar prašam Vas, kritiki! kedó bo zmatral prepogoste take jednakosti

za dovršeno, krasno rimo? Jaz pa dve isti, (ali bolje) jedno i isto besedo nisem vporabljeval za rimo.

Šesti imajo toliko tujih oblik, germanizmov, kaj? še barbarizmov, kateri sramotijo našo književnost, včasih jo celó delajo nerazumljivo.

Sedmi kujejo raznovrstne, izmed teh nekoje čudne nespametne besede, ki se morajo kasneje zavreči, p. parobrod — (razumniki! kaj je brod [na Savi]? — torej zdaj parnik. Ali: črnilo, na pr. rudeče, modro črn—ilo! zato zdaj spet dobra stara tinta (talij. lat.). — Mnogo ali nekoje navedenih ali tudi navedenih nedostatkov najdemo pogosto — redko včasih — i pri pesnikih najprve vrste. O pri tolikih nedostatkih, kajpak, da je mogoče kovati veliko pesmij! Jaz sem se skrbno izogibal vseh tacihih rečij ter se ravnal po najboljših ocenjevateljih: Stritarju, ali pravo za pravo Levstiku, Lessingu (Lesniku?!), Boileau-tu, malo po Bjelinskem i. dr.

Kar ni popolnega, to je zoper mojo voljo.

Držal sem se precéj pravopisa Škrabčevega, a ne slepo. On piše, kakor je dokazal, da je pravo: Prešeren, jaz tudi; on Levstek, jaz Levstik, kakor se je sam pisal; on mej, jaz mislim, da je do-

voljeno med,*) on vvanj, jaz vanj; on Aljfonz, jaz ne.

Sosebno važna je pisava glede „u“ ali „v“. Takó pišem, kakor on „v“, p.: včiniti, vbog, vsmiljenje, vzor, vže itd., kadar sicer naši pisatelji pišejo „u“. Zakaj? Ker tu je vsaj doslednost, a oni, vidim, da je nemajo. Nikakor ne tajim, sam bi raje pisal „u“ — toda kaka so onih nedoslednikov pravila, da bi mi bili vzor?

Torej — ali se gledé „u“^a popolno prilagodimo Hrvatom ali Srbom — kar i mi želimo i kakor se večidel govóri, ali pa pišimo dosledno „v“. — Učeni P. Škrabec piše često: „V 16. stoletji so jezik dobro poznali — torej pišimo ali izgovarjajmo takó, ker naš jezik se je do danes malo izpremenil.“ Za njim tudi gosp. Lekše i dr. Ravno isti gosp. Škrabec pa tudi piše: „Slovenci, Hrvati i Srbi imamo en jezik . . . Če Hrvatje pišejo: ražaliti, pišimo še mi.“ Gospoda moja! Mnogi Slovenci pa mislijo takó: Čemú takó daleč nazaj iti; ravnajmo se po Slomšek, kogar pisava je vzorna! Gospóda! moja misel: V 16. stoletji so večidel takó pisali, kakor so govorili le po nekaterih krajih Slovenije, i slovenščina še ni bila izobrazena. Katerega tedanjih pisateljev pi-

*) Tako piše i novi veliki slovar. Plet.

sava naj nam bo torej vzor, ker vsi niso jednako pisali? Ali mar Dalmatinova? I ona ni brez posebnostij i pogreškov, dasi najboljša za tisto dobo. A čistejša je vendar pisava Vodnikova, še lepša Ravnikarjeva, Slomšekova in poznejših naših dobrih stilistov. Menim, pišimo i izgovarjajmo takó, kakor se večidel govori dandanes, ker pišemo za žive, ne za mrtve ljudi — ali pa po vzgledu Hrvatov ali Srbov. Res Srbi Slovanom napotek delajo, ker so fonetični. Zdaj so še Hrvati počeli. E, bratje! mislim, da bomo še mi kedaj fonetični.

* * *

Rabil sem razne — i neslovanske mere, takó tudi tu pa tam jako dolge vrste. Naj bo — dasi je čudno — radi razlike! Saj je mera mene zavedla — le včasih jaz njo.

Vsem v vsem ugoditi, vedite bratje! ni možno.

Kake dve pesmi sta daljši, saj so balade Schillerjeve, Mickiewiczzeve, nekatere francozke i ruske i naše nekoje Gregorčičeve, Gorazdove pesmi tudi — a so prekrasne.

Zapisal sem par hrvatskih besed radi posebnega naglasa, saj lahko umejete, i naši prek-

murski Slovenci tudi takó govore ali pišó, i drugi pišó še vse drugo n. pr. „ozbiljno, obitelj! . . .“

Res, da ni vse takó lepó pesniško, kakor bi si želel — a ni vsakdo divni Apolon.

Vem, nekaterniki bodo kar prozaično vdrihali po meni, a prosim, ne bodite osebni! — Pa često bolj kriče kritiki, kakor sami znajo kaj izvrstnega spisati. Kakor jim je vže marsikedo bil fantast, morda jim bom še jaz — a če bom v brato- i domoljubji, naj bom! — mnog nekaternik nema še korena tega. Če se pa motim v tem, veseli me še bolj. Potem zdravstvuj!

Nalašč sem se trudil v poljudni obliki tolmačiti razne pojave blage ljubavi, in kakor je rekel vže premnog pisatelj, to ni nikakor takó lahko. A je koristno i plemenito. Čemú tudi takó visoko letati ali po strani zavijati ali v redkih, nerazumnih oblikah govoriti? Ne jeden ali drug — ko Hegelna — vsak razumnik me razúmi!

Hotel sem ljubav do Majke Slave, bratov i domovine čimdalje bolj vžigati, čistiti, razširjati. Namestu sebe poviševajočih, druge ponižujočih ali razžalujočih sarkazmov sem rajše ozér jemal le na izvrstniše ali zaslužniše može ter rabil za nje boljše besede. Vsake količkaj važne slovenske stvari sem se spominjal i mislim, da sem se vsaj

dotaknil tudi vseh najznamenitejših slovanskih. Ljubavi mladega roda ne pevam, ker je podvržena premnogim i čudnim razlaganjem i govoricam.

Trudil sem se biti nekako praktičen — tudi v vzletih pesniških. Vsaj so to lepo besedo izgovorili nekateri pesniki prvaki, da pesništvo imej dično kulturno nalogo, namreč da poučuje i izobrazuje človeštvo. To je gotovo prelep i praktičen program. Pouk, izobrazba i korist — torej ljubav blaga, ljubav plodonosna zlasti do premilih mi Slovanov, bôdi tudi načelo, ki na kak način jasno ali vsaj bolj tajno odmevaj ali mikaj v mojih stihih.

Torej moj namen i moje prizadevanje bilo je še sosebno buditi spéča, spodbujevati mlačna srca i opozarjati duhove, da bi po zdravih načelih na dobri podlagi naprej zidali veličastno poslopje književnosti, dà, slavohrame; da bi sami se s tem likali i urili v vsem blagem, lepem, dobrem, i čimdalje bolj se spoznavali Slovani med seboj — a najbolj dragomili Jugoslovani se bližali drug drugemu.

Ako se to zgodi, bo moje plačilo obilno i zadoščenje za me popolno.

— Le jedno posebnost imam, namreč da rabim v znamenje medsebojne ljubavi i zloge jugoslovanski „i“ za slovenski „in“ vže za to, ker Slovenci nemamo stalnega „in“-a, ampak rabi se „i, in, ino, no, inoj“.

Ako bi bilo kaj res protivnega kakemu Božjemu ali poštenemu človeškemu zakonu, rad prekličem ali popravim — a mislim, da ni.

Torej ti, delce, potuj pred domače i bratovske prage; koristi le — ne žali nikogar, kakor i jaz sam ne želim!

Dà, jadraj, jadraj čolnič ljubavi do milih bratov Majke Slave po svetu okoli — če možno, do konca dnij!

Bog i vrla slovanska srca!

Izdajatelj.

Na Holmu Bratoljubja v mesci sv. Cirila i
Metodija 1885—1895.

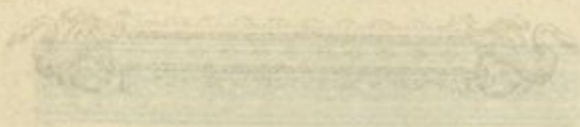

Zlatim čitateljem.

Oj moji zlati bratje i sestré,
Na belih pladnjih ná-te cvetke té!
Preroki i prerokinje mojé!
Tu znate, kar sem mislil davno vžé. —
Jaz ljubim Vas, daj Bog, da Vi bí mène?
Naj vzraste cvét ljubavi nam češčéne.
Če rékel pravo sem, o daj rokô mi bélo,
Če bilo bi slabó — namen je lep imélo.
Oprosti, zlato mi srcé!
Rad drugikrat bom bolje vžé.
Ljubimo se,
Združimo se!
Ljubimo dom i ród,
Branimo ga povsôd!

Was vilian — av. Jernin
Professionals

These are the...
The...
It...
The...
The...

The...
The...
The...
The...

The...
The...
The...
The...

V srci ljubavi plamen Ti je, Mili!
Da bi si sréčo pravo pridobili,
Róka, okó, svét tisočim si v sili
Duhom voditelj.

Bol i radost Ti srce je poznalo
Ter se za blagor vztrajno vojskovalo,
V vsakem Ti kraji vrlo zmagovalo
Hrabri boritelj.

Srca slovanska! najbolj Ga častite,
Z umom i s srcem vedno Ga hvalite,
S čopom i z dletom, s pesnimi slavite
Tega Rojaka.

Na grobu sv. Metodija.

Srcé! ne čutiš-li tu zěmlje světi kràj,
Da velikán tu spava dolgo — vžé do zdáj?
Ne znám! — A znam, da duhu rajsko solnce sije,
Da čuje mili glas neběške harmonije.

Metodij světi! Ti si blág,
Mladosti čas, ta rajek drág
Ceniš nad vsě vrline svoje,
Veď, umetnikov dičiš broje.

Trud, um, srcé,

Vsě proslavé:

Ti um bistríš, blažiš srcé vžé milo,
To vzor Možá, Člověka je vodilo.

Oh, kak je biser tó srcé,
Tó lépo čelo vžé slavé,
Značaj Tvoj čist ko solnce krasno,
Namen nad ceno vsako časno.

Krepostij bròj

Tvoj kras je kòj!

To vitez je, dasi menih pohlevni,
To Kristiján na globlji tej prerevni.

To sebi si — a nam še več:
Nam divnih vrtnic vrt cvetèč.
S to cvetko hodiš k sinom Slave
I kažeš vir jim srèce prave.
Ti nam si brát,
Nebés zaklád.

Samé ljubavi nam deliš darila,
Ko več Prijatelj slajšaš zla nemila.

Duhá modrost kot čaran sád
Delil si ljudstvom — koj še mlád;
Našincem z bratom pisme dávaš,
Vednosti ključ jim izročávaš;
Knjig svetih cvét
Med naš daš svét.

Za dobro, blago, lepo vse pripravljaš
Ter sebe kot Učitelja proslavljaš.

Čuj, srce moje! glej kak čud
Za ljubljeni je délal ljud:
Trpél zanj spona, zanj se trúdil,
I žrtvovál, iz tmin ga vzbúdil,
Vsèh skrb, gorjé
Mu zna srcé.

Za blagor déce biješ srce milo,
Zató kot Otca vsè Te je ljubilo.

O zlati mož! še več, še bolj:
Ti nam si vir ljubavi zgòlj.

Luč vére dal si — sréč*) mir jasni,
Up na nebéški préstol krasni.

Kaj naj bi še

Brat! dal za Tè?

Oh, vse je bil, kar more srce blágo,
Kar le Apostelj zna za ljudstvo drágo.

O moj Slován! to bil nam Mòž je i še věč,
Povej: Ti je-li ták ljubavi Angelj vsèč?
„Oj sini, hčére Slave h gróbu pristopimo,
Ljubímo se! Zvestobo obljubimo!“

*) Sréč t. j. sedanje i bodoče.

I.

Junaštvo materine ljubavi.

(Historično.)

Na švicarskih planinah neizmernih visočin
Svetá je čudov polno, najkrasniših dolin.
Tam biva trojno ljudstvo, a ljubi zgòlj se vsè,
Še bolj pa ljubi dóm svoj, a najbolj drage šè.

Tam stal je dom pred léti — kedáj, še stavec zná,
Tu je bivála žena veseléga srcá.
Najvéča sréca bil ji je sinek poln vseh nád,
Ko angeljček v nebésih, ko cvetka na pomlád.

Seboj ga je nosila, če je med cvetke šlá,
Če bil je skrit, je bila le-tá nemirna vsá.
Takó je bilo tudi na oni krasni dán,
Ko s svojimi hitéla na polje je čez plán.

Ker bil je srček mlád še i tisti dan zaspán,
Tje rahlo položi ga med cvetke na raván,
Začne koj žito žeti i poje si na glás,
I zdaj se razgovarja, ko da prišla bi v vás.

Ko žanje, pa pomika od sinčka se gredôc,
Da angeljček mu v spanji bi lože bil navzôc.
Pa joj! kar v hipu strašno tam zašumi — zrè tjè,
Kaj vglèda? oh! kar sapo ji mili krič zaprè,

Oh, groza! Kragulj strašni objemlje mu nogè,
Da s krempļji plašno dète bi nésel na gorè.
Premilò dète vpije, da vsèmu zastaja kri,
A kragulj dète zgrabí, na skalo ž njim leti.

Poglej ubògo mater, kakó k nebú kriči,
Obupa ròke vije — — vže glás samó rohni!
Ko blisk na vpitje stréžniki skupaj prihitè,
Pa ní jim dan odgovor, odgovoré solzé.

A ko pošastna tica z otrokom frfetá,
Ko stèna blèda žena neskončno skrb imá,
Roké so razprostrte í kalno zrè okó,
Kjer revček s tico plava tjè — oh je pregroznò!

Izginil je — — —! í mati, glej! zvrne se na tlá —
A koj iz spanja vstane, — je poživljèna vsá.
Brž divja kakor burja za njim zbeži, leti.
Po strmí skali gòri do gnézda tje želi.

Ljudjé stoje, strmíjo — a ne vedó si káj,
Za svèt, pomoč, prašanja pač časa nič ní zdáj.
Glej réva plazí kakor le divja koza zná,
Ko sokol gre na kvišku, ko angelj do nebá.

Pa čudno, glej prečudno se spné na vrh skrbná,
Ni omedlela réva, ni zdrsnila na tlá.
A angeljc ji je krila dal ter na strani stál,
I ko dospé vže blizu, roké ji je podál.

Kakó sicer bi mogla čez skal i jarkov véc,
Skoz strašno bodno trnje i čez osát goréč,
Čez gadov strupnih gnezda, skoz drevja gosto rást,
Samó po polzkih žlébih, čez kamnov razno plást? —

Vže plava nad koprive, nad kamen, drevje, grm,
Pa zdrsne, se poprime — pač kamnov hrib je strm —
Sirota kar zajóče i skoro omedli,
Pa srček njen je góri, tó da ji spét moči.

Zdaj se drži za sténo, zrè góri, zrè na strán
I vzdigne se ko tica — res skóči prav na plán.
Nad ono skalo gnezdo je grozne tice vže,
Oh Bog! — pomoč, pomoč zdaj — še zdaj pogum, sréc!

Res, hvala Bógu! s skokom čez jarek je prišla
Pa pade réva, — vstane — spét hópne trudna vsá,
Še vstane, vsò napné moč — čez zadnji skóči zid,
Joj! vsklikne, stégne róke — — — ljudém izgine vid.

Pa glej, čuj, čuj! rjojenje iz skale vun buči,
Da gora kar se trése, glej! kragulj vun leti,
I skače ko hijena okrog nju prestrašný!
Da vsém gledalcem vtriplje kri, trése se teló.

Ko blisk: „Pomôč za revna!“ — se čuje glas močán,
I koj dva drzna lovca drvíta se čez plán.
Kakò pa gòri priti?! — A lovca znata vsè,
Vse čaka, gleda, plaka, če prideta do njè.

Dospevši na planino strmíta kar obá,
Da okrvljena mati i sinek je le-tá.
Oba ležita v spanji presladkem tám na tléh,
Dasi sta mrtvo-trudna — glej! lice je na sméh.

Kar doli v izbo nesla sta njo i dete ž njò
Ko mater sta budila, pa kar ljudje privrò. —
A njej se je mešalo, ostavi solz zemljo,
Ljudje zvedevši bridko vsi plakati počno.

Čez nekaj let na grobu fantič se je solzil,
Na grobnih cvetkah mnogo je vročih solz prelil,
I vzdihal: „Da živéla bi, mati! — a Te ni!
Kakò močnò, o mati, ljubila si me Ti!“

II.

Čudež i tajnost ljubavi materine.

(Historično.)

Čuj Le Danois¹⁾ je plemstva starega gospá.
V bogastvu silnem: svili, bagru, blišči krásnem
Na čarovnem je gradu Raimés-u²⁾ iz srcá
Se veselila s sinom svojim v krógu jasnem.
Pri nji jedini njen je mladi béli sin,
Njen ljubček, vzrok skrbij i srčnih bolečin.

A glej! Kralj Ljudevit štirnajsti zdavno vžé
Je zgubil svitlo zvezdo svoje vojne sréče.
Vse čete bez poguma, vodje — ga mučé,
Blagajnica vsa prazna, strah nezgode véče.
A kralj v denár posóde zlate spremeni,
Namigne to Francozom: zanj se vse zgodi.

Baroni, knézi, vodje glej! zaklade vsé
Za kralja i kraljestvo brzo podelijo.
I iz gradov i bajtic kar vojakov vré,
Da svój mèč, pléča svója domu posvetijo.
Zdaj tudi grof od ljube matere hiti.
I glej! sto tisoč mož pred kraljem koj stoji.

1) Čitaј: Ló Danóá (dvozložno).

2) Čitaј: Rámu (dvozložno).

Gospej ločitev od najljubšega srcá
Se bič, se strela, skoro smrt je črna zdela;
Poljublja stokrat ga — junaško le se vdá,
Prelije morje solz, je čisto omedléla.
Grof častnik vštirc Vilars-ja¹⁾ vodje obstoji,
Tu v trdnem taboru pač nič se bati ni.

Prebrzo pa obzor se vojni spremeni,
Zjedinene se bližajo sovražne čete.
„O boj strašan bo!“ -- to srcé ji govori,
Ko vže trdnjave so od tujih čet zajete.
„Enkrat“, zdaj mati dè, „še sina vidim naj!“
A sin do matere poguma nema zdaj.

Zdani jednajsti se septembra — vojni dán.
Kedó zná, kaj je v srci grófinja trpéla!
Strežnik njen mnog, da vsè zve, k vojni je poslán.
Med tem noči je črne dolge prebedéla.
Dan boja — čud! da ni ji vtrípalo srcé,
Ko so kaj strašnega se bali vsi molčé.

Boj bil grozán pri Malplaquetu²⁾ je céli dán,
I solnce je krvavo, — nè, temno sijalo.
Jednako boj srcá je njenega grozán,
Ko je zvečer obup, strah, žalost vsò prestalo.
I čuj, verúj! resnično je! — kaj se zgodi:
Prediven sen so njene videle oči.

¹⁾ Recí: Vilárja.

²⁾ Recí: pri Malplak-u (trozložno).

V teh sanjah jasno gleda širni boja kraj,
Kjer tisoči mrličev vse okrog ležijo,
Tam njen sin — oh Bog! mrtev, — mati, glej, zaznaj!
Sovražnik vstrijc, ki usta: „máti!“ mu velijo.
Zbudivši se kar s strážniki brz tje hiti,
Spoténa, vtrujena vso mučno pôt stori.

Vže, glej! v mrličev sredi sina koj zazná.
Res mrtev je — resničen sen! i kar nanj pade,
V obupu strastno kliče sina, kar se dá
I vzdiga ljubo ga na voz, ko tat zaklade.
I ko ta tujec vzdihá: „máti!“ vže rohněč,
„Na vóz še njega!“ — dè, rešenje mu želěč.

Na pôtu zna gospá, da sin je mrzel, trd,
A na srce ga stiska krčevito, vróče,
I s srcem greje, ko da mu odganja smrt,
I v močni veri k Bògu kliče, stóče:
Naj ga ohrani, — če je mrtev — oživí.
„Vse za Te dam, o Bog!“ — k nebú rokè vihti.

I! — boš li verová? zgodi se jí takó.
Srcé vsè mrzlo dihati je jelo málo,
Oj čud! začne se gibati — trdó teló,
I grlo mili glas: „o máti!“ je jecljáló.
Kakó poplačena je skrbna máti tá,
Kakó presrečna sta ta živa dva srcá!

Domá zdravnik sprejel i zdravil je obá,
Ta mož bil Leopold je, knez iz Aremberka,
Gospa na dom mu sporoči, ko ga spozná,
Brž pride ponj gospá i njena zala hčerka,
Vgledavši táko skrb se zjokate obé,
Tu jezik le molči — tu govori srcé.

Vse tri: hči let šestnajst, princesinja le-tá
I grófinja za nja neskončno so skrbéle,
Bolnika slavna v kratkem zdrava sta obá,
Na licih cvetke so mladosti zacvetéle.
Zdaj mater grófinjo, dà, vsé razveseli:
Grof z zalo hčerko knežico se zaroči.

Kar trésk! — Na stálo ladja xelti ko blisk,
I mati? polu mrtva, a še živa.
Oj žena mrtva! — z malim veslom j' v' v' v'
Tu spečina kój se toka dobrih' v' v' v'

„Pomó! za hčér — mati!“ — sláha vsi tri
A čú! — vse mrtvo je — na tej podú.
„Pomó!“ — vs' spet — vse t'bo spet — x' x' x' x' x'

III.

Žrtva materine ljubavi.

(Historično.)

V valov zibeli — v sredi Božjega morjá
Podé viharji ladijo na skálo,
Na njej je žena bleđa, grožen strah imá,
Pritiska dete si s skrbjo ne málo.

Vže revna — dolga dneva dva strašán vihář
Po besni vodi luča ko trščlco,
Nad njima groin i blisk pretrésa vsako stvar,
Dež lije ko iz škafa na ženico.

Polomljena so vesla i ljudij mnog úd,
Vže v ladijo curljá morjé nevarno,
Da srca potovalcev še bijô, je čúd.
A zdaj vsem smrt grozi — morjé viharно.

Kar trésk! — Na skalo ladija zleti ko blisk,
I mati? polu mrtva, a še živa.
Oj žena srečna! — z malim rešena si stisk,
Tu sprejme kôj te roka dobrotljiva!

„Pomôc za dète — mater!“ — slaba vsà ihtí
A čuj! — vse mrtvo je — na tej pečini.

„Pomôc!“ — dè spet — vse tiho spet — zdáj omedli,
Tâm mirno sope dete na rastlini.

Kar se vzbudi, poljublja detece srčno,
Ž njim vzdigne se i lazi — išče, kliče,
A vse zaman, zdaj ji pri srci je težkó,
A ne obupa — le naprej jo miče.

A ni — človeškega res tukaj bitja ni,
Pa ti nebó! — oj čuj, čuj prošnjo milo:
„Če se ne rešim jaz, če mi zastane kri,
Naj vsaj bi dete rešeno mi bilo!“

Nebó jo čulo je. Preteklo pet je dnij
I grlo blede žene nič¹⁾ ni vžilo.
Ko pa za dete hrane vir se posuši,
Čuj! zbada se — i kri je dete pilo.

Po strašnih dnevih pet je bil rešitve dán,
A rešeniki vešči so dejáli:
„Nje več ne bo! — otrok bo sin krasán*.
I rés! otrok živi — za njo so žalováli.

¹⁾ Pri zaimekkih za nikavnico smé časi tožilnik ostati. Gl. Janežič.

IV.

Kaj ljubáv materina zná?

Kaj vse kriči, kaj vse beži?
V obupu vse roke vihti?
Zakaj tak vrtec ves krasán
Je v hipu grozno poteptán?

Na vrtu zalem pred ljudmi
Se ljub otrok igra, smeji,
Okrog iz hiš vse gleda nánj,
Naj se igra, saj tó je zánj.

Kar stráh, potrès prešine vsè:
Glej! lev pregrajo kletke strè,
Vse v hiše se drví, divjá,
Le dete se šè tam igra.

Ko blisk iz jasnega nebá
Vun plane žena — tje divjá,
I z vibrajóčimi lasmi
Do sinka mati prileti.

A glej! — zdaj lev je vže pred njò
A splašen pred hesnostjo tò;
Pogled ga grozni proč podi
I mati s sinkom odfrèi.

Ko v izbo urno prihiti,
Poljublja ga i se solzi.
Ljudje ko zid vsi zrò, strmé
I divno mater počasté.

NB. Flaſotati, priſſaſotà . . . ali je slovenska beſeda, linguisti? Menim, da ne bi morala biti ravno nemàka „flattern“, ſaj tudi ävigati (schwingen, schwenken) ni nemàka.

Klic ss. Cirila i Metoda na Slovane.

Srček: glej nebó mi v luči krásni,
Trume angeljev v bliščavi jásni.
Glej! iz luči grésta dva možá,
V solnčni blesk ogrnena obá.

Truma ja duhov povsód obdája,
Najmilejši glas od njih prihája.
V belih jim rokah je šop cvetlic,
Le najlépših rajskih krasotic.

Zemlji bližata se vže s hitróstjo,
Sprejmi, zemlja! ja s srcá radóstjo.
Pred ljud Slave vstopita lepó
Ter mu besedujeta sladkó!

Deca ljuba! oh na Vás
Misliva ves véčni čas.
Skrb za Vas i čut ljubávi
Naju sili k majki Slávi.
Sprejmi, déca míla!
Mala ta darila.

Náte vrtnico kraljico,
To rudéto krasotico.
Deca draga! le v ljubávi
Sréca bo vsej očetnjávi.
Vedno se ljubite,
Malko potrpite.

Cvétko lilijo tu náte!
Ta uéi kreposti zláte,
Da bodite vsi pošténi,
V dobrem vsém nespremenéni.
Naj pravica vódi
Ljubi! Vas povesódi.

Ta-le solnénica vse mika,
Živa Van modrosti slika,
Kakor k solnci se obráča,
Znak resnice bo i plača.
Ko vsem nekdamj — tista
Bodi véra čista.

Zadnja kakt se bóde zvéla,
Trda ko kamnéna skála,
Stalnost v sklepih oznanuje
I junaštvo označuje.
Ta bo zmago dála,
Z nama kraljevala.

Zdaj pa zlato véz vzemite,
Cvétke v vénece zal zvežite.
Vsak dan, bratci i sestrice!
Se ozrite na cvetice.

Pa spolnujte čisto,
Kar pomenja tisto.

Sin, si čul, si čula, hči!
Kaj pomenjajo stvari?
Otročiči! to storite
V lépi zlôgi se trudite.
Deca, s tem največo
Zadobiš si sréčo.

Zdaj ja svitli odnesò obláki,
V spremstvu z godbo so duhovi jáki,
Tóžno Slave sin zrè, hči medli,
Bleda sta i solzne so oči.

A sin, hčerka, čuj, čuj! v vsakem létu
Vsaj enkrat sta brata tu na svétu,
Če ne znaš, ne vidiš jih z očmi,
Pazi i duhá oči odpri.

Ko spét ondan ták blesk se javi
Kazajoč ja svetu v krasni slávi,
Nekdo v kótu tam se je ihtil,
Da je neki duh spregovoril:

„Sin moj! Kaj tu jôkaš, plâkaš,
S solzami zemljô namâkaš?
Zdaj ni čas tu za solzé,
Naj Ti govori srcé!“

„Božji duh! lepo pohlevno
Vzdigne to se srce revno,
Svetca rekla sta obâ:
„Vsò naj srečo Bog Vam dá!“

Dâ prelêpo sta učila,
Naj bi Slava sréčna bila,
Jedni so sprejeli vsè,
Drugi se ne vdajo — šè!

Dan na dan pa bridko plâkam,
Vrôce solze si pretâkam,
Ker Rus, Srb, mi bratca dvâ,
Sta nam mrzlega srcâ.

Ker takó ni sréce prave,
Blagra ni za sine Slave,
Mnoge to v srcé skeli
Ter jih peče dni, noći“.

Rekši tó prísérno se izjôka,
Kár tam iznad svitlega obôka
Zrè dveh zlátih bratov nanj okò,
Sládko mu porečeta le-tó:

„Sin se dragi potoláži!
Pride za-nje čas še dráži:
Mnog téh vès hó uk spoznál,
Vse resnice spolnovál.“

Spét ja svitli odnesô oblaki,
V raj vkup z duhi v luči jím jednaki.
Sin ta pa osrčen se potí,
Za vseh bratov blagor turè, živi.

Sôdba.

Noetu je tica silna odletela,
Í nazaj je ni, — ker čuj! v nebo je smela
I pri Bôgu večno sladke pèsmi péla.

Onidan je k sinu Slave prifrčala,
Od Boga mu pismo, naj gre k Njemu, dala,
Krepke perutnice zanj mu ponujala.

Naš roják, prvák, to čuvši, se pretrése,
Vzame pismo — rôka zdaj še bolj se strése,
Čita, čita — v znôji vse teló se trése.¹⁾

Pa gotov je kôj; s peruti, — bled — se vzdigne,
Pot naj kaže, tici silni zdaj namigne,
Ter nad luno, solnce, zvezde k nébu švigne.

Vzé stoji pred demantnimi néba vrati,
Grad kristalni divni vès je v luči zlati,
Čez kristal zrè — o radósti! — tu kraljevati.

¹⁾ Samo v tem slučaju radi lepšega učinka sem nalašč uvel v treh vrstah isti glagol za rimo.

Nič ne vé, kje je. — Kój vrata se odprejo;
V Otea Večnega očí mu zreti smejo,
A zhojó se — kam se déli bi — ne vejo.

Ko pred Trojno-Svetim vés preplašen vstája,
Čúj! Premili Otec mu rokò podája,
I ga vede v svitlo stransko sobo rája.

Svitli Otec gre na Préstol slavnoznani,
Z demanti, smaragdi krasnimi obdani,
Ter veli mu vsesti k Sèbi se na strani.

„Mój sin!“ réče Svéti Otec rajsko-míli,
„Mój sin! jók, trpljenje, znój me ljudstva stli,
Da povem, kako bi boljši čas dobili.

Znáam, da ljudstvo delavno je i pohlevno
I prijazno, gostoljubno, kajpak revno,
Vdano — res odkrito, a ne le dozdevno.

Pa, moj sin! glèj séka rane mi skeléče:
Glej! ni zložno, tuje vsè — dóm mánj ljubéče,
Vztrajno ni, oddá vsè, le za blèsk skrbéče.

Nékdaj bílo se je zoper brate v bójih,
Bódló med sebój se v neštevilnih brojih,¹⁾
Tujce le povzdigovalo v krogú svójih.

¹⁾ Tako je mnenje mnogih povestničarjev; Slovencev je bilo nekđaj veliko več i veliko več njihove zemlje.

Dal sem kazni mu — da se je zmanjševalo,
Krasne kôse svéta tujeem oddajalo:
Da bi úm, srcé poboljšati se ználo.

Pa naj dosti bô; naj milosrdnost zmága,
Tudi bô, če ljudstvu zdaj bô volja blága,
Če krepost i vztrajnost, zloga bô mu drága.

Le pogum, sin! Svôje úci v vsém rojáke,
Naj storé, če nè, beséde reci táke:
Séver, jóg ljud vniči — sráge sit bôš vsáke.*

Tó izrekši, kár Sodnik Presvétí jénja,
Ta se strése — oh! če se o njem začénja!
A Gospód podá rokó zadovoljénja.

V čarovno prekrasni vrt ga kój pokličé,
Ž njim nebesčane, da so častite priče,
Naj ga razvedrujejo z vsem, kar ga miče.

Toda — kar zamákne se, ko jih zagléda,
Pesni rajske ljubko glás doní sevéda,¹⁾
V sredi najharmoničnišega je réda:

Pevajoči ga na zlát stól posadfjo,
Strune vbrane se nebeške oglasfjo,
Na sprehod po vrtu ž njim se napotfjo.

¹⁾ V nekotjih krajih, p. Savinjski dolini govori se vem, ve = vjem, vje = gl je dam etc.

Le dva časa v vrtu ž njim se radostíjo,
Ter se pokloné, „Na svídenje!“ velíjo;
Duha číla za odhod mu poskrbítjo.

Dúha ga, — rojáka, ljubo sta objéla,
I na krepke svoje roke sta ga vzéla,
Ž njim na dom njegov hiteti sta začéla.

On ne vé, kje je, le jezik mu šepéče:
„Hvala!“ Prevesél je neizmerne sréče,
Svete je radostí mu okó žareče.

Ko na dóm iznad oblakov prifrčíta,
Poljubívši ga na stol ga posadíta,
Sama dúha krílata v raj odletíta.

On tri dneve ziblje še se v sladkem spanjí,
Je pri rajskih dúhíh, cvétkah, pétjí, v sanjí;
Ko zazná se tretjí dan, vse je v čakánjí.

„Bil sem“, čakajočím dé, ko vstane, „v rají,
„Sódbo, uk za ljud moj čul v nebeškem mají,
Slasti vseh okušal med, ki je najslají.

Dél za ljud Sodník beséde je sledéče:
Glej! ni zložno, tuje vsé, — dóm mánj ljubéče,
Vztrajno ní, razdá vse, blésk je le želéče.

Kazen dal sem mu; zdaj milosrdnost zmaga;
Rés, rés bô, če ljudstvu zdaj je volja blaga,
Zmaga sebe, vztrajnost, zloga bo mu draga.

Le pogum, sin! Svoje uči v vsem junáke,
Naj storé — če nè — beséde reci take:
Čáj! prešlo bôš, pretrpevši sráge vsáke.* —

I odslej živi, mrè za svój národ mflí,
Da bi bratje kupo zlate sreče píli.
Kmalu v ráj grè, kámor prèj so ga vabíli.

Divni križ.

(Legenda.)

Tam v jugu solnce rajski žar izgublja,
Ko loči od evropskih se planin,
Kot otec deca ljubljeno poljublja,
Ko jo zapušča slédnjič — oh trpin!

V deželi krasni tam je zibka tékla
Svetnfka čudotvornega možá,
Žil šestdeset je lét i tri mož jékla,
A skoro ni vžil hrane svetec tá.

Čuj! v štirikrat desetih létih spával
Šest četrtink je ure — svetec čil.
Pod drevjem je v samoti premišljával,
Kakó Bogá bi ljubil, ráj dobil.

Ker vsé v ljubávi do Bogá je čínil,
I v njej preseči Bog se nam ne dá:
Poklfce v ráj ga, ko mu čut izginil,
Da zna ljubáv Ljubitelja — Bogá.

Ko v rajskih mislih se nekóč zamákne,
Presrečni duh mu pláva, gré v nebó,
Teló pa z njim — i nič se ne dotákne,
Glej! nad semreke ¹⁾ vzdigne se teló.

¹⁾ Semreka se večidel izgovarja, ne smereka.

Srcé največe bije mu ljubávi
Pri žrtveniku žrtve nam Bogá,
Ognjen je vès, oči žaré v bliščávi,
Ko v znožji križa vzdihla iz srcá.

Da lépsi dal Bogú bi znak ljubávi,
Napravi si iz trámov križ močán.
„Oj ljudstvo, daj dokaz v ljubávi“ — pravi,
„Ter spremi s križem me slovesni dán!“

Vže ljud ga spremlja — vèč se jih še bliža,
Molitve glas i petja zaori,
On pa objema srčno déblo križa,
I vzdiga i na gero ž njim želi.

Oh, je težák! — vže tèce znoj od lica,
A angelj pa moč Božja ga krepča.
V molitvi vzdigne Božja ga desnica,
A noga v krvi vsà skeli možá.

Ko je do polu gore se priplázil,
Kleče na vrh zdaj prití si želi,
Kleče bi trnje i osát pregázil,
Tám vsadil križ, kjer nikdo bil še ni.

Zdaj vsè stvari k ljubávi navdušuje
I klíče, da po planem se glási:
„Ljubáv je križ“ — stvarém vsem zatrjuje,
„V njem sréče ključ v zveličanje žari“.

Na tó ljudi vès v solzah poučuje:
„Ljubite Njega, ki nas ljubi zgòlj!“
Roké razpéte h križi tjè steguje,
„Pripnite me!“ dè, „da bom ljubil bòlj“.

I glej! ljubávi moč ga h križi vzdigne,
Z ljubavljjo plamtéčo nanj želi,
Ljudjé strmé — drug drugemu pomigne,
Še tič pripoje mnòg i nanj zleti.

Čez dolgo iz zamaknenja se vzdrámi,
Ropot i šum konj prišlih ga vzbudi,
Ponižni — se bojèč — oblit s solzámi
Tri čevlje nad zemljò domòv leti.

Domá v Pedrósi spet tjè pogleduje,
Le gléda križ svoj vrócih poln solzá,
I ljubeznjivost Božjo premišljuje,
I zgane ga, ker séga do srcá.

V tèt sládkih mislih se telò zaziblje,
I nése tjè ga h križi na gorò,
Pred križem ljubim vžé se v zraku giblje,
Razpenja désno, levo nanj rokò.

Oči leskečejo mu v divnem blišči,
I svit oči do križa se žari;
A glej! pred njim križ v rájskem je ognjišči,
Od tám lijò se žarki na ljudi.

Nad glávo iz prebelega oblaka
Še lepša luč ko solnčna se blišči,
Od luči vsà okolica je taka,
I samostanček v srédi nje leži.

Poklekajo, zrô bratje samostana,
Ko Mojzes je, ko grm goreči zrè,
Ker vsè to videti jim čast je dana;
A bliže tjè ne drzne se nihčè.

Pa ne vedò, kaj naj bi bolj slavili:
Blišč križa ali plavanje množa,
Obláka kras, da vsi so v svitu bili,
Da zrlí so vžè skoro krás nebá.

Da ne bi pa ponižnega plašili,
Odšli so srèčni tiho proč, nanj zròč.
Brž mine vsè: vsi žarki so zginili,
I Peter kmalu je domá navzòč.

Tici jugoslovanski.

Prva: Ljubav ali Srčika.

Pévala je na Balkánu tica,
Da na daleč čul se glás je klica:
Glás sladkodonéči njen premíli
V srce ségal je trpinom v síli.
Vse očáralo je pétje mílo
I prevzelo blažence nemalo,
Vsem trpinom bilo tolažilo
I hudobnike pretresovalo.
Čud se videl v krílu je naráve:
Strašni vétri so izgínjevali,
Duhí z mésti, trgi svét postlali,
Mirno plul je móž na hrbtu Sáve. —

Tica je na Vitoš odletéla,
Od Balkana v dol je pésmí péla.
Glás sladkodonéči njen premíli
V srce ségal je trpinom v síli.
Tù, glej! kár od séverja i júga
Pridivjá vihár ko besna kúga.
Bil je gróm i blisk i trésk prestrašen,
Boj, pobój, polóm i krič preplášen.
A na tó je solnce posijalo,
Stráh i krič v radóst spreminjevalo.
Kjer je bila straža turška carska,
Zdáj zemlján veséli vže deluje,
Orje, žanje, zida, se raduje:
Dóbo slóbode ima Bolgarska. —

Tica je na Stolac odfrčala,
Tam navdušeno je prepevala;
Glás sladkodoněči njen premili
V srce segal je trpinom v sili.
Kar potrěs grozán zemljo pretrěse
Vragi tu na vrage zakadé se,
V tem verige si trpín otrěsa,
V sreći misli, da ima neběsa.
Svõje vsákdo orjě, žanje, stávi,
Čedi, beli, lika, se raduje,
Poveljnika kralja imenuje:
Dan je krasni srbski očetnjávi. —

Tica se na Klek je poslovila,
Tam trpinom v pětji govorila;
Glás sladkodoněči njen premili
Ségal v srce je trpinom v sili.
Čuj! trobenta bečka je zapěla:
„Naj kraljěva zemlja spet bõ cěla“.
Kmalu vriš i šum, polóm nastáne,
Zemlja pije kri i žré zemljáne.
Pa trobentic tisoć je bućelo,
Krepko rõko k sěbi privabli,
Da bi tujih peg vsě koj se vinilo,
Svõjo lást i část i krás prejelo. —

Tica je na Triglav izletěla,
Ljubko-mile pesmi v dol je pěla;
Glás sladkodoněči njen premili
Ségal v srce je trpinom v sili.
Séverna se burja je zmanjšála,
A le tu dva vétra sta pihála,

Vriš i krik sicer provzročevala,
V miru sladkem pa za čas zaspala.
Zemlja naša nam se kaže mila.
Kjer ni bila prej še naša črka,
Vže rojčák kramljá, domače trka:
Zvezda sréce k nam se je vrnila. ¹⁾

Druga tica: **Zloga.**

Tico to je druga poslušala,
Kamor ona, tá je odrčála,
I ko vidi silni njen ta véinek,
Kar poprosi jo za opominek:
„Sèstra moja draga i preslavna!
Žéljo sréno vže imam od zdavna:
Prosi, uči, opominjaj bráte,
Naj si priskrbijo čase zláte.
Čas jim zláti da ljubavi zlôga,
Njo sprejmó za milega naj Bôga:
Srb, Hrvat, Slovenec i Bolgári!
Veži jih ljubav v vsej blagi stvári.
Kar so hiši močni ogli štiri,
To za sréco ste ljubavi viri.
To jim reče skrbna „Zloga“ tica,
O spominjaj mojega se klíca!“

¹⁾ Saj pa zdaj ta tica vse drugače poje, kakor smo jo čuli.

Verolomstvo.

Romanca.

Odšel je v Rezenj Vácslav — kralj česki, jako mlád,
Prepasan s krasnim mečem, čil — bil je kralj vseh nád.
Tam dvor imel je Miroslav Drugi — nemški cár,
Sprejemal od mogotcev premnog, prekrásen dár.

Za Vacslavom pomika se neki diven môtz,
V temán je plašč ogrnen, pod njim se svéti nôz.
Na dvor tá lépi carski kralj Vácslav je prišél
I nenavadno srčen sprejem je tù imél.

Sam car naproti pride ter strése mu rokô,
V prekrasno ga sobano odvéde sè sabô.
Za temnega možá tám ne briga se nihcè,
Da v preddvor sobe carske lahkó takôj dospè.

A môtz ta koj zapazi, ko vstopi i zrè tjè,
Kakó skrivnostno nekdo tu vrata mu zaprè.
Zató ni še en migljeje obrnil proč okó,
Počépnil je v preddvoru, da molil bi srčno.

Bil namreč v tistih krajih nekôd je običaj,
Dà mnôg od svetih krajev vrnivši se nazáj,
Pokôril se po poti, je molil, se potil,
Tô znal je cár i cenil, da le česčén bi bil.

Z obličjem prelaskavim takó cár králju dè:
„Poznám zvestóbo Tvójo i znam ceniti vsè,
A vlasti Hebu, králj! se tú odpovedal bôš,
Le vekšati smem carstvo — sícer ne bil bi môž*.

„Kakó? presvitli car! — Králj naj svóje izgubi!*
Zdaj car glayô pobési ter list mu izroči.
List dè: „Jaz Vácslav, česki kralj z rodbino svójo
Odrečem se pravicam z besédo možko tó . . .“

Kralj lista ne prečíta na stol ga položí.
„Peró tú — kralj! — podpiši!* smehljaje cár veli.
„Ne bôm, — ne smém — nikóli! — sám ne, sopróga nê,
S pogodbo i priségo se je zgodilo vsè*.

Potuhnen smeh izginja od ust mu, ko je tih,
„Podpišes!“ zarepénci. — „Ne bôm!* je kraljev vzdih.
„Ne bôm Ti več prijatelj!* — „Car, kaj sí nam dolžán?*"
„Níe ljudstvu, Tebi malo — za to še pride dán*.

„Takó cár zdaj plačuješ, da služim Ti s skrbjó,
Da skoro sem nakópál naróda srd sí ž njó*.
A Miroslav smeji se. — „Li bôš?*" hinavski dè.
„Kraljevo dal besedo sém* — zadnja je za vsè*.

„Žál! — Českega prestola od dnes — čuj! — ne bô vèči!*
„O cár!* — po meči seže králj, car pa zgrabi mèč.
Ko vrag peklenski: „Zdàj si jetnik mój!* zarenči, — —
„O! Stoj! — Vedrémo, Némec vès vérolomni ti!*“

Ko lev pri tēh besedah priskoči množ tamau
Za prsi zgrabi cārja, drži tje nōž grozān:
„Takō ti s kraljem českim, gnūs vitežtva, ravnās!
Li ti odločevati o Čehih nās imās?”

Popir, perō je tūkaj — zapiši kōj takō:
„Jaz Miroslav car, — s kraljem, dēm, ljūd ravnāj lepō.
Ne njemu, ne družini še lāsa ne skrivim,
Vrnitev varno vsēm s tem zajamčim, sporočim“.

Tō Miroslav vidēc i na grlu nōž čutēc,
Vsē piše do besēde i kār ne črhne vēc.
Pečat je mōral s carsko pristaviti rokō. —
„Zdāj, cār, poglej skoz okno, kaj ti ti povedō!“

Car k oknu stopi, vglēda krdēlo tam čelād,
„Da mignem, tēh se dvē sto zažēne na tvōj grād.
Vzē vēš, kaj vsē to znači, živ nikdo tū ne bō.
Zdāj prōsim, nekaj čāsa ne gāni se z nogō“.

V nekōliko trenotkih kralj Vaeslav je odsēl,
Ž njim nevstrašljivi vitez, ki tā je list imēl.
„Odprite!“ — vitez dōli zakličē na vēs glās.
Ko niso pa hotēli, tū sēže si za pās.

„Ne bōste kōj odprli?“ grozi se jim, „ti šent!“¹⁾
Nevzdvižni mēč izvlēče i kaže pergament.
Ko blisk želēzna vrāta se v žvenku razletē,
Da njih škipanje strēse kosti vsēm i srcē.

1) Kranjska ključavka: šent i šment.

Kar: „Sláva, Vácslav, kralj naš!“ iz grl vseh zaori,
„At žije chrobry rytir náš Ojir Friedberský!“¹⁾
To bil je divni vitez, vês v temni plašč zavít,
Ki kralju část je bránil, dnês bil pred vragi štít.

Ko Rézenčanje znajo to, stekajo se vkûp,
Želézni môžje česki jih spravijo v obup,
Žvènk téžkih mečev čuvši se plašni skrijejo,
Molèč, da brz iz českih se rôk izvijejo.²⁾

„Za dnešnji dan do smrti sem hvalo Ti dolžán,
Ne le Jaz — Narod česki* — dè ginen kralj glasán.
„Jaz včinił jasni kralj! sem, kar storil Čeh bi vsák,
Kakó izginja vera, část némška, to je znák*.

„Pošastna ta ljubézen je krokarska ljubáv,
Teh bômo ogibali potuhnenih se glav* — —
„O kralj! še pride drago ti ta napuh srcá,
Grém v bój s peklòm i nébom, da streta te grozná*.

To klétev z usti v pénah vês zèlen zgovori,
V očéh ves divji kákor obséden — proč zbeži. —
V tej uri tudi Vácslav na béli dom hiti,
Ž njim vitezi pogumni — njim v srci gnev kipi.

1) Živi naj hrabri vitez naš Ojir Friedberský. A ovega českega versa nisem od nikoder prepisal.

2) Ali: Proseč, naj Bog jih reši, da ne poginejo.

Na stražo!

O Vi nesrečni — Vi prečudni bratje!
Zakaj pri Vas toliko gôb je ljudskih,
Nečednih, a ko čar mamljivih mušnic,
Da kužijo ljudi i še živali?
Še zemlja, kamni, cvétke niso varne.
Bô li še dolgo vsè tó zdravo Vaše? —
Sosébnó — groza, groza! — oh, Vi bratje!
Zakaj na mejah nemate več jézov,
Dà — še odpérate povôdenj ná-se?
Povôdenj raste — bô nas vsè podsula.
Od treh stranij drví se val, valôvje,
Da vsi izginete joj! v tuji réki. — —

Zapérajte vsák jéz junaško, vztrajno,
Le jeden nam jednák val k nam naj téče,
Ki blagodejno lès šumi od bratov. —
O bratje! čas sedáj je biser, démant.

Zapérajte pa, bratje! zložno jéze,
Da ne spodkopljejo nam svéte zémlje,
Ko nam spodnašajo stebrov zaslombe,
Ko nam spodrivajo stališča meje.

Če v trudu nemate junaštva ognja;
Če smodk le, cvénka, pitja ste junáki;
Če v téj omiki Vaša část Vam gnoj je:
Bô črn val Vam zalil srcé i vrte. —
A s slabim jalovim dejanjem Vašim
Zverino ukate na svojo grudo.
I ko se ljuljate v omame sanjah,

Vam bolna je butica omedléla:

Vzé omedléva tam — glèj! — vrág, strup, žrélo:

Ob strani grohota se besna Vila,

Osvéte Vila za budalost Vašo:

Oči so ji sam blisk i v rokah meči,

Vsa je zgrbančena, vsa razkuštrána,

Ovita s kačami je, s škorpioní,

Iz lás molíjo vunkaj divji zmaji,

Prežèc vsi v besni strasti na nezgode,

Prožèc ognéne pušice ko bliske.

Kedó se furíji otél bó grozni?

Kedó erylíjo pregnal bó jézno?

A ne divjá le sama prav peklénsko,

Le glej! podí, valí i góni zlóde

V nesréčen kráj, kjer stráh strašán bo vládal.

I dela, da bo vse tam: stráh, strúp, stréla:

Da pasli bi se tam bodéci jézi,

Lesíce zvaljale bi v past vsè kure,

Lajalci zvohali bi pečeníno,

Da kragulj bi debélil se s sokoli,

Zelénje vse obrale bi gosence,

Pijavk broj vlačil se mrčesov silnih,

Razgrajali šakali, volki, risi,

I ko mrjasci, bivoli vsè strli,

Da vsè hijéne, levi bi vmorsli,

Mrčes nečeden bi okužil vódo,

Potrès, povódenj, ogenj zadnje vzéli,

Ter ostrupilo slednjič živéplo vès zrák.

Zató če, bratje čudni! to želíte;

V brezskrbnosti v nevarnostih živíte;

Dà — še jih vábite: — pa jih imejte,

Potém, se vé, pa le na dělo strašno,
O dà le kòj na dělo, vi! krvávo.
Le bratje — kaj? Vi tígrí! se moríte,
Pa glejte, kdo Vas bó Vas věč pohrústal,
Zatrl Vam ròd, preklél Vas, vzél Vam zémľjo!!

Le k napredku i blagru!

Pobrátili so se um, rōka i srcē,
Da zložni, vztrajni bodo vsacega si dnē,
Od jutra v znoji delali do mrāka,
Ne jenjali — da jih lep vspeh dočāka.
Ko zjutraj rana zora ūm, rokō vzbudi,
Tje proti Solncu vzdihljeje stori vsak tri.
Srce je prosto bilo, spalo nikdar ni,
V ljubavi bdēlo je, skrbēlo dni, noči. —
Domā so urno, čedno vsē storili,
Na vrt, na polje, v gozd se napotili,
Podelali, kar cvētkam, sadju, sētvam v prid,
Pogledali, kār hrana je za rast, razcvit,
Vsi na klasjē rumēno gledali so zgōlj,
Na tri: blag sād, i čēdo, trto pa še bōlj.
Po znoji dragem k svojcem so hitēli,
Lepo se ž njimi okrepčali, pēli,
Ob solnci māj, ob luni vēc pisali,
Kār so za dōm i drāge trebovali.
Potēm iz blagih knjig ūk srkali skrbni,
V dejanji zri modrih svetov zrn sami.
Ko se pa kazal vzgled je boljši, lepši kjē,
Odšli so gledat modro vsē posnemati tjē.
Ko pa domā je delo čakalo rokō,
Za žētev, trto, klet veščake izberō.
Sami pri uku, kupcih, v uradniji,
Na potih so potrebnih v domačiji,
Pri srčnih le prijateljih so mirno
Porekli kako, pa ne preobširno.

Na ljud, dóm, čedo pazila sta um srcé,
Nikogar zgrešala, še snopa ne slamé.
Za bolne, rés potrebne dom ljubáv je bil,
Za dom je dóm vse, nič za ljubčeke delil.
Kar um je térjal, potrdilo je srcé,
I vse v dejánje spravila je moč roké. —

V tem redu nekaj lét je odfréalo,
I čast, imétje, moč: je slavno stálo.
Strméli so sosédje, praševali:
„Odkód vsè tó? Prej bilo ni, smo znali.“
Um, srce, roka porekó glasni:
„Vsè z Bogom zloga, vztrajnost, znoj dobi,
Ko zagrebò pa to srce, um i rokó,
Vèč tisoč spremi jih, slavi i véčno bô.“

Misli.

Misel po glavi se suče, šumi
Z naglostjo lučjo od zore do mráka,
Vse preletéla bi rada stvari
V zémlji, na zémlji i tje do obláka.

Naj pa frčí le, ko sama je blisk,
V zémljo, nebó i po nébu okoli.
Misli so slóbodne, proste so stisk,
Dobre i slabe, če bitje si voli.

Misli so luč za strašansko temo :
Mnoge skrivnosti so nam razsvetlile,
V srca zemljanov so zrle i zro,
Daljno bodočnost so umom odkrile.

Misli so mali, a čarovni svét:
Kakor le bitje si v duhu ga slika;
Voščí, boji se za svójih ga lét
Bodisi angelje, — bodi hudnika.

Misli so duh i kraljestvo duhov:
Vsè so nevidne, dasi neštevilne,
Čuda! — objemajo tisoč svetov,
Káj še?! — Svetove preségajo silne.

Misli so ogenj, plaména so žár,
Ki so v sredini se bitja razvnelé,

Vnéle zemljane i vsáko so stvár,¹⁾
Tóžne storile jih — ali veséle.

Misli kraljice so dvojnih svetov
Vidnih, nevidnih v vsemiru ko víru.
Vse suveréne za svojih so dnov;
V boji so čestokrat — rédko le v miru.

Misli so moč, strahovita njih strást,
Svèt se varuje po njih i prevstvarja,
Trikrat gorjé, ko je húdih oblást;
Ko jih je malo, svèt se zanemarja.

Misli bodite prejasna nam lúč,
Koja ko blisk naj temó razsvetljuje,
Kákor za blagor goréčnost je kljúč,
Misel nam ogenj za njo označuje.

Meja Vam bôdi vsè dobro vséh lét,
V tém kot duhovi, kraljice — kraljajte,
Moč nam bodite, pa dobrega cvèt,
K blagemu, lepemu nas navdušajte.

1) Pametno.

Zvon.

Glej holmec slavnoznán,
Na njem zlát zvòn glasán,
Pred njim prelep je dol zelén,
I zali dol je Tvoj, Slovén!

I bròn

Poklòn

Tjè déla v dol čez širno plán,
Ko se zazná i mrkne dán.

Pa čúj srebrni dòn,
Ki ga rodi tá bròn.
Imèl si še otroški pás,
Ko divni čul si zvoná glás.

Ta bròn,

Ta dòn

Mnóg šteje Ti življénja čin,
Vesél i tóžen, zemlje sin!

A tá grič naš je zlát
Drug Triglav vsem poznát.
Glej s časom griček, prej zelén,
Rástèč — je v gòro spremenén. —

Ti zvòn,

Oj zvòn,

Le zvòni v rajsco nám raván,
Da vsák te čul bo naš kraján!

Dva prijatelja.

Jedno srce znám, ki dvojno bije,
Jedno dušo dvojne domačije,
Jeden duh življenje v obeh dije,
Jeden čut v dveh rajske harmonije.

En up — srče — jima v srce sije,
En — ločitve — strah se v srce rije,
Jedna le ljubáv v dveh srcih klije,
Jedna bol: — moč kake razdrtije.

Če en plaka, jôka drugi tudi,
Ako vriska — slast temu se nudi;
V bedi se kot z bratom brat zjedinja,
Vse dá koj rad zanj, naj ž njim se strinja.

En ima po drugem koprnenje,
Jeden da za drugega življenje.

Ta dva skupaj hčeta živeti,
Ta dva skupaj hčeta še vmreči,
Slednjič se še srčno poljubiti,
V krilo zêmlje skupaj položiti,
Skupaj spati mirno dolgo spánje,
Sladke sanjati ljubavi sánje.

Kedó je v kúrniku v Hadesu?

O Krésu bil je lep i jasen dán,
I solnce čarovno je ravno šlo v zatón.
Kar pridrvi se mrak, oblák strašán,
Da bi Te Kurent! glej, napravi mi poklón.
V tem mraku skriva se pa duh močán,
Ljubó me prime, vodi čez dežel devét,
Tám na Kitajskem me pusti na plán,
I v Hades dolí v črni me zanése spét.
O tristo čúkov! — oj kakó bridkó!
Skoz jedno špranjo od zemljé le lúč prihája
V prebivališče širno to temná.
V njem stó je silnih múk — jók, klétev, krič razsája. —
Kedó pa v kurniku so prebivalci?
Tó pokitajčeni so strastni janičári,
Slovanožrei, Slave izdajálci.
Sém priti — oh, nikar! — sám ljubi Bog me vári!
Tám visi na laséh sam vrág prvák,
Vsi mečejo nanj ogenj, sulice strašné.
Joj! tam premnóg je še za vráge znák,
Premnoge gorostásne vislice za té.¹⁾
Na njih se stégnil bo naš vrág še vsák,
Da z grozo vso se pénil i kesál se hô. —
Moj duh, nazáj! prizor je pregrenák,
I rés me vzdigne, sprémi k bratom na zemljó.

¹⁾ Za té — za vrage.

Osveta umetnikova.

„Tisoč frankov, slikar moj je Tvojih,
Vénero me krasno vstvári — véš!
Stóri po močéh i novih krojih,
Naj prezala bom — véš, môž, — saj směš!“

Slikal môž po svôji je idéji,
Lično sliko s trudom dovrši
Ter gospéj predstavi v tajni séji:
„Prosím, dama! glejte, tu ste Vi.“

„Káj? Vi? Tó sem jáz? — takó sem stára?“
Ljuto zareži. — „Kaj cvènk dam náj?
Frankov nič ne dáu — kaj šè! — ti pára!
V sliki naj bom mlajša ko sem zdáj.“

Mírno slikar se gospéj naklòni,
A strašán se čut ga polasti,
Kliče klic osvète kakor zvòni,
„Naj nesrečni žal bó!“ mu doní.

Njo spreménil v starko je čemérno,
Da je razkuštrána, sivih lás;
Vòde olepšáve za prešérno
Tamkaj ji oběsil je za pás.

„Sliko bom izdál“, gospéj móž právi.
„Oh nikár ne!“ — vzdihne, obledi,
„Tisoč frankov tú je — koj pristávi,
Naj sramotni čin se ne stori.“

„Vsè doségel sem, kar sem si žélel,
I osvétel se“, sám sebi dè.
Zdáj polépsa, kakor glas njen vélel,
Ter je vstváril sliko lépsó šè.

„Kóruna Česká“.

I.

Oj „Kóruna Ti Česká!“ — slovanski biser drág —
Premného si storila — kedó Ti je jednák?
Rodila si junáke, ki so potomcem vzor,
Rodila učenjáke v vsèh védah na izbor.

Ti mnóga dolga leta si bila tujcem stráh,
Pred Tvojim umom, méčem sovrág je bézal pláh.
A vendar slavno zemljo mandrál je vrag mnog húd,
Čuj! séverni mnog krivec je davil česki ljúd.

Pa veš imél ta v ustih le — vitežko je část,
Ljubáv, kristalno vernost zmatral za svojo lást;
O tèm pa nič ni znalo, čutilo srce nič,
Dà, ljubših ko je lic, bil bolj v sreci vrag i bič.

II.

Bil neki hobenstavfski — nè habsburéki — je cár,
Ki delal vsèh pravícam je zmérom le na kvár,
Ljud turško-saracenski upravljaj mu je dvor,
Priségo prelomití mu bil je carski vzor.

Ko črv krivi se človek mu, ki mu bil je vsè,
Ta je teptál vsè pravo, sosebno češko šè,
Sam mestu carja — kralja je českega rotil,
„Da stal bi bliže“ — nekđaj dè — „v prah bi te zdrobil!“

A vsák krivičník — Grk dè — se bode kaznovál,¹⁾
Takó ta, jedva zlobno tó črhne — je spoznál.
„Kaj, českega ti králja boš?“ — vítez česki dè,
I počne z rokovico ga, da se lice vžgè.

Tu svét najbóljši česka je Anežka domá,
Ta še v zatišji cerkve gori za dom, gospá.
„Nikar rediti gada i vraga ne domá,
Ker to bo bič — i Česka izgine iz svetá.

Za slóbodo i právo zdaj Čehi boj pričnò,
A pozno vže, strup bratil se s česko je krvjó.
Še bil je boj i bò, — a duh česki je živèč. —
O vnemaj srca česka i delaj vrt cvetèč!

II

¹⁾ Οὐδεις ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσις οὐκ ἀποτίσει.

Hrvatskemu morju.

Zrecališ se ko solnčic milijonov
O čarno-krasni naš hrvatski val,
Ko luč toliko zre iz žarnih tronov,
I ljubi te i vsak tvoj biser zal.

Evropa lepše ne pozna obale
Od zlatih tal hrvatskega svetá,
Kraljestvo rib najboljših vsake hvale
Ima le val hrvatskega morjá.

Tam poleg morja v staroslavnem Kninu
Je prvi kralj Hrvatske vénčan bil:
Tu morje svojemu se klanjaš sinu,
Od tód okrog je svojo moč razvil.

Tu žil Jeronim ¹⁾, duh — orjak je jasni,
Tu Dijoklecijan rimljanski car,
Tu v Spljetu niknil je Hrvatske krasni
Kralj Zvonimir, prediven Božji dar.

Do sèm so šli Mongoli poderálci,
Od tód naprej pa niso sméli vèč,
Podlegli so ko Turki razsajálci:
Vsè zmagal je hrvatski slavni mèč.

¹⁾ Nekoji učenjaci mislijo, da je na Štajerskem, drugi da je v Istri živel.

Sicer so Mletke naše morske Vile
Preslepile lukavo za en čas,
A vse je prôč — i Mletke so kdaj bile —
Kedò pa sokole bo zmagal nàs?

Zarès Morana tujka biča brata,
Dasi „kvarnerski biser“ si grli,
A pride še za nas kdaj doba zlata,
Ko bomo gospodarji mi sami.

Zjedinena Hrvatska.

Bogovi so se Vam posvetovali:
Hrvatska mora se zjediniti,
Le daj nasprotstva srd izginiti:
Potèm ves blagodar ji bomo dali.
A vsi Napolbogovi i vse Vile
Ves trud svoj morajo zastáviti,
Mostove k spravi si napraviti.
Bo li premalo, dali bomo sile.

Prvaki čuli so — a mnogi spali,
Še bratom delati, oh! niso dali.
Zató pa vsi bogovi se smeje,
Da truda prve se bojé glavé. —
Oh, dajmo, bratje! Kar je storil Samo,
Zakaj mlatili bi le staro slamo!
Če boste to — ko smoter je pravica,
Pomagala nam Božja bo desnica.
Zjedenenje — kraljica sile, dike!
Ti daješ vsega blagra lovorike.
O pridi čas jedinstva, svete zlòge,
I reši brate sužnosti — ubòge!

Bratje! oh, — dajte! dajte!

Preslaven sokol od Boga je bil poslan,
Prelétal cel¹⁾ slovanski svét je mnògo lét,
I klical je glasno premnòg, pa cél je dán,
Da čul ga mnog možák je i mladosti evét.
Tó klical je sladkó, določno, a glasno,
— Po vsej Sloveniji bi čulo se lahkó —:

„O tlačeni, nezložni moj Jugoslován!
Kakó še dolgo bôš verige nosil strášne?
Sam sèbi smiliš se i nebu, nam si znán.
Če znaš, češ-li si skrajšati dni siromášne?
To svét nebá je, skrbni sokol v prid Vam klíče:
Vkljub vér i mnenj naj bráte Vas le zloga miče.
Da pili bi jedinstva slást Slovani Vi!
A to pred vragov sto — mogóče ni. —
Kák lep bi čúd, kák prid i blagri to bi bili,
Da vsi brez ruskega bi bratje se sklenili!
Naj ruski za-se bo — kot velik i bogát,
Naj ljubi nas, mi njega — tó boš sréčen brát!
Če tó ne bo — vsaj južni bratje v tèt rečéh,
Dà južni — vrli ko natóra v vsèh skrbèh:
V jedinsti umetnostij, šol i jezika,
Kar gospodarstva naših se blaginj dotika,
V obrtnosti, kupčije, délih rok naj vsi
Ne z židom, med sebòj bi si na róke šli.

¹⁾ Izgovarja te cel = ceu, ne celi dan, i slovnica Janežičeva učí takó.

Daš v salónih po parkétih Vam mecénov ni,
Pa srédnje ljudske so moči; poznaš le-té moči? —
A vsi bi še; a Srb, zakáj le srp mi káže?!
Na bráte up iméj, ne na skrivnostne vráze!
Le vdaj se tèm, oddáj káj, ne podpéraj drúge.
Kaj nema-li za Vas Kopitar naš zaslúge?
Zató poskúsite, v roké si sézite ljubó,
Um, dlán zastavite, i proslavite se lepó“.

Na razvalini celjskega gradú.

Visoka strma skala moli v svetlo nebó,
Pod njó šumlja Savinja, krivi se tam lepó,
Pred njó je lično mesto in štirske zemlje ràj,
Okróg zeléni gríči i vinske trte kràj.

Kot sokolovo gnezdo na skali grad je stál,
Ko grad kraljevi v blišči sám króg je svit dajál.
V zemljó je labyrint šél do mestnega gradú,
Dva zláta stolpa zreta vrh divnega cvetú.

Poknéženega grofa slavil je plam srcá.
Ki vsè zoval je svoje, kar zrl je tu svetá.
I kadar v jasnem jutru čez širno plan je zrl,
Smehljál se je, ker rajski razgled se je odprl.

Pa ne le tá plan, tá ljud je bil njegova část,
Nad sto gradóv, mest, trgov je bilo njemu lást;
Slovenske, nemske zémlje ko kralja ga časté
Od Alp i Beča, Krke do srbske tjè zemljè.

Od tod hči kot kraljica na tuj je dvor šla tjè,
Dà, carevna je jedna postala bečka šè;
Mnog sin ko kralj je vládal ponosen, zmagovit,
Sam cár se njega bal je, ko bil je nanj srdit.

Sami so bojevali premnog predrzen bój,
Vojščakov mrgolelo je ko čebelic rój.
Borilce je dajala slovenska hrabra kri,
To so junáki bili, stráh vražje vsè moči.

Ko Husovci so strašni pretrésali naš svét,
I Turki krvoločni strašili mnógo lét,
Tu grof orjaški Urh je znal súkati svoj mèc,
I koder le je vdríhal, strahú ni bilo vèc.

Pa le do zvezd nebéških se vzdignil nikdo ni,
„Je¹⁾ srèca opoteča“ — pregovor nas uči.
Takó je tudi Urha napósled vničil vrág,
Ne jeden — kùp Madjarov — njim bil je groze znák.

Po padci žaloval je ostali knéžji ród,
Ker pál junak je zadnji, ki bil je znan povsòd. —
Za kràs njegov, bogastvo si belijo glavè,
Po silnem premoženji vsè ségajo rokè.

Grád slávni je razpádel, ki bil je skoro zlát,
Kjer bil je blišč i svila — tam raste trn, osát. —
Pod razvalino tóžno pa rēcica šumljá,
Skrivnostno kliče: Človek! to slava je svetá.

1) „Je“ ima tu naglás.

Človekoljubje.

O brate, srce drago, — glej! postój:
Kakó komár izpiva kri ubogim,
Kakó tám osa, sršen pika kméta,
Zaletajo pa gádje se v tržane,
I levi, tigri davijo lastnike;
A vséh najhujši strašni krvolòki:
Ti židje židovski i pa krščanski!
Li nič ne zganeš se? Ti mrzel, mrtev? —
O Staszic! zgani se, iz grôba vstani,
Poglej, spreglej béd grozo, neizmernost!
Ti uči jih, dàj jim roké, srcé,
Ti bodi jim okó i duh kreposti.
Li se ne zganeš, dragi ljubček bornih?
Na hladni spavaš, milček! zdaj blazini. —
Zató pa hočejo vsi bití Kresi,
A je zaman, so revni le plebejci:
Ljubav s svetilnico po mestih išči.
Pa pošlji, Staszic, srček naš! na tá svét
Vsaj svojega duhá k ljubavi délu:
Da razvedrí, podpéra nam zemljake,
Da reši spon tržane, brani zlódov,
Da duh, srcé dobi prostóst za právo. —

A kje ste srednji Kresi Vi, dà, kjé ste?
I kjé je Vaša móč duhá za blagor?
O vpregajte duhá moč v jarm ljubávi,
O srce znáj te lége le ljubávi!

Raztegajte rokè, odprite¹⁾ srca,
Ljubavi skrb na straži bõdi vedno,
I srce v bratoljubji bij jim naglo.
A çelo Vam le bõdi vedno jasno,
Milina — src Vam od oçij odsevaj.

O dà, ljubáv! na ðelo milo — resno:
Poglejte jih na mrazu bedne brate,
Pomóç za revne brž po Vaši moçi;
Razgrejte svoja srca do potrtih,
Do ponesreèenih, nedolžnih žrtev;
Do teh, ki boj jim je požrl rednika;
Ki žrtva ognja so, povodnji divje;
Ki muçi jim bolest teló i srce;
Ki v boji se blišçe ko žar kristalni,
A muçeniki so za blagor ljudstva;
Ki jim potreba je za um i srce,
I koprne — pa cvénka ni za smotrè;
Do malih, ki jih beda dela starce;
Do revnih, ki skrivéj lijò jim solze;
Do vseh, ki ní jim src pod milim nébom!

Le nikdo del ljubavi ne overaj:
Çe ni Ti cvénka, javljaj pa soçutje,²⁾
Pokaži pòt, podaj vsaj ključ do sreçe,
I priporočaj jih nebú i srcem;
Dvomljivcem drago svèta daj tólažbo.
Vèš! pravi svèt je biser v zlati ròki,
I srce dobro vèç ko zlata gora. —

Ko pa si storil drugim res kaj v blagor,
Ne hvali to ko podkupljeni listi. —

1) Jedenkrat za vedno.

2) Ali: (daj ljubavi slovo!)

Ne delajte pa z bôombo del ljubavi,
Ne z dinamitom, z nitroglycerinom,
Ne s fračo i s torpedom, s samokresom.
S petardo, s topom i s peklenkim strojem,
Sicer čin tak ljubavi Vas še zmáne.
Ljubav le vražjo stéri mēč prestôla,
Vsaj vražja ni ljubav nobéna práva. —

A znate, kaj ljubav je istinita?
Ljubav — svetá magnet je najmočnejši;
Ljubav — električna svetá je silna,
Ki dela čuda slavna, svet prevstvarja;
Ljubav — je sladka moč le jedne teže,
Nezloga, srd — je moč centrifugalna.
En srd stori zla več, ko sto src blagra.
I mlačnost, v dobrem nič ni — je le mlaka.

Zató ne zvičaj se ko diplomatje;
Legati ne, ko politik i židje,
Hinavci i lesičji filistejci;
I ko kameleon barv dele suka,
Ves s tem spreminja se: — sre ne zmenjajte;
I ne takó ko tajni framasoni,
Ki kaj prisegajo na spodnjih stopnjah,
Na zgornjih preklicujejo pa tisto,
Da mnôg ne vé, kaj vse so mojstrov štréne;
I ne takó ko tisti vražji: „ISTI“,
Častēč bogá sebičnosti strupene.

A koji je najboljši trud ljubavi?
Glej, kakor tām pri tkalcu vsē se giblje,
I tisoč nitij v tisoč nitih ziblje,

I gori — doli švigajo¹⁾ k jedinstvu;
I kakor v panji tisočkrat jih tisoč
Glej! mrgoli čebél v vzajemnem delu:
Ta broj satovje dela, ta strd bère,
En broj jih vedno pazi na imétje,
En — vrage: trôte, roparice trébi,
I davi, ko Rimljan je nekdam žide;
I kakor glèj! v tovarni vse se suka,
Grè vsè na migljeje vodjin v zložnem delu,
I „viribus unitis“ čud se dela:
Takó naj v močnih družbah vse se suka,
Takó naj vsakdo bo na svojem mestu —
V dejanji, — nè v željáh, ljubáv mi spríteaj —:
Potém ljubáv bo v trudu, slogi vztrajni
Prinesla môč, bogastvo, čast, mir, sréčo.
Če vsák za vsè bo svoje hôtél, storil,
Bo brátje! rajsko naše ljudoljubje.
„Napólbog boš činitelj ljudoljubja“.

1) Švigati bo vendar slovenska beseda, ker pomeni kaj drugega, nego n. schwingen, schwenken; — drugače se naj gori glasi: „letajo“ mestu „švigajo“.

Hrvatske i srbske narodne pesmi.

Na gorah so balkanskih péle tice,
Da po dolinah slišali so klíce;
Na ljudstvo pazile so i narávo,
Ko zlo kazalo je za Majko Slávo.
Ko prihrumeli divji so naródi,
Kár razškropijo tice se povsódi;
Na Kosovem je polji bila bitva,
Ko tič balkanskih bila je ločitva.
Tedáj plakále so sirote zale,
Oj tožne, tožne pesmi prepevale,
I Azijo, Ameriko i mórje,
Celó vse preletele so obzórje.
A slednjič, čúd! vsé na Olymp zletele,
Ambrozije tam sladke se najéle,
I rujnega se nektarja napile,
Da v divne tice so se spremenile.
Ko prifrčále so na Balkan tóžni,
Tu divnih pesmij glas se čul je zlóžni.
To petje je takó ginljivo-milo,
Navdušeno i néžno-srčno bilo,
Da v nje zagledajo se Slave sini
I slušajoč kar oslepé trpini.
A ko na bedni dóm so se vračáli,
Vzé tic so rajsko petje prepeváli.

Domá pa so učili sine, hčere,
A pesmi z guslo spremljali vsaktere.
A razpršile so se bajne tice,
Mordâ pomrle petja so kraljice.
Prešle so ko po slani krasno cvétje,
Ohranilo samo se njih je pétje.
Ker petje divnih tic takó je milo,
Zató na svetu lepšega ni bilo.

Bolgari — pridne čebelice.

Bolgari, mili bratje, brhke so čebéle. —
Tam blizu je ambrozija i nektar bil,
Ki od olympske mize v dól se je razlil,
Obéh nasitile so srčno se veséle.
Na to se med ljudi po planem razpršé,
Strd brale so, zemljanom bile v lep so vzgled.
Ljudjé občudovali pridnost so i red.
Le-té brenče, golče, ljudi lepó učé.
I kádar so ljudjé nekteri postaváli,
Šuméle so, jih pikale, da so kár vstáli,
Lotili vséga se — zidali si gradove,
Vstvarili plan si rodovito i vrtove.
Ta pridnost, lepa strd je v Azijo duhtéla,
I mikala neznánsko musulmanski ljúd,
I glej! vrág vsega cvétja prihrumél je húd,
Odvzél strd, pridnost, da je zemlja obledéla.
Čebéle šlé so — i ob Črnem Morji pile,
Čakaje, da se vrnejo — a tó — kedáj?
Prišél je čas, odšél je tát, šlé so nazáj,
Spét so i bodo šé bolj v vrt kráj spremenile.
Vzé pridnost, strd povsôd duhtéti je začéla,
Jugoslovanska je presrčno vsá veséla.
Odšli so tjé vže naši néki sini mili,
Da dvojčka — brata nam podpérali bi v sili.

Listopád.

O jój! kakò vihár nesréčni piše,
I zbog meglè te jedva kdó še diše.
Življenje hira,
Veni vsè, vmíra,
Ni cvètja, ni cvetice!
Ni pètja ljube tice.

Ošabna Matí si narava stála,
Hcí, trta zlata, v sreči se smijála;
Pa krás té sréče
Ko list razmèče
Morivec — mèseec strašni. —
Tó človek, lišp je časni!

I kaj bo zdaj, ko skoro ni življenja!
Boli za reve moč i čas rešenja?
Zdaj zémlja plákaj,
Pa molči, — čakaj!
Vsè trudno je zaspálo,
A bóde boljše vstálo.

Glej, človek! Ti si mésec ta nemili,
Krasán si! — a ko bodeš v smrtni síli? . . .

Oj bodi blágo,

Srcé mi drágo!

Je lice mléčno — sivo,

Vsaj ti boš vedno živo.¹⁾

Ko listopad so bili vže naródi, —
Pa ni jih več — vže drugi so povsódi.

Moj mili národ,

Trpeči zárod!

Prebij zla i boš sréčen,

Le blag bój tu bo véčen.

¹⁾ Kar si storil tu, ostalo bo vedno, če ne tu v spominu, pa pred Bogom Vsevidcem.

Iz srca Slovana na srca Slovanov.

Srca vé!

Solnce vže

Glejte krasno nam Slovanom vzhája,

Le neštétih tóg nam mrák ostája;

Mnogo vže se dnij

Nam nebó svetli;

Jásno,

Krásno

Vendar ljubo solnce nam sijati nôče,

Ko se vzdiga bolj, je nam, ko da se jôče.

Brate mój,

Čuj, postój!

Hočeš, da bi solnce bolj sijalo,

Vêc netila bo potrebovalo.

Nedostaje Slávi

Zloge i ljubávi.

Milo

Bilo

Bi v ljubavi prí vsêh blagih nje sinóvih,

Da bi res plam žrtve vžgál se v têh duhóvih.

O Slován!

Krasni dán

Bil bi vže i bo se kdáj pojavil,

Da brat v blagem všem bi se postavil.

Moj mož, žena Ti,
Moj sin, moja hči!

Dragi,
Blagi!

Delajmo, učimo i žrtvuemo kaj za bráte,
V trudu blagem, vztrajnem up je dobe zláte.

Brat moj Ti!
Brž začni.

Če začneš rês, homo prej zvršili.
Kaj se bomo večno sovražili?

V prvo véra vsáj
Lep svetkuj všem máj!

Véra
Méra,

Véz je glavna vedno bratovške ljubávi,
V véri blagovestnikov bo mir, up Slávi.

Oj kakò,
Bo lepò,

Da Čech, Lech, Rus, Srb, Bolgár, Hrváti
I Slovenci ljubimo se bráti!

Lepšega ne bó,
Kar krasí zemljò.

Zala
Stala

Bo na svétu všem kot čud ta harmonija:
Ráj na svétu bo Slovanov domačtja.

Dična Slovenija.

Srček! znaš za sree drágo,
Znaš za dušo vrlo blago,
Znaš za um bistré glavé?
Duhi glasno nam velé:
 Vsa ta čast,
 Velevlást,
Nad vse krasna i velika
Nas Slovencev to je dika.

Naši srčki so junáki:
Čili, lepi dà, prváki,
Naša déva biser zlát,
Zala cvetka polna nád.
 Ko kristál,
 Šopek zál
Nas Slovencev si zvestoba
Od zibeli pa do groba.

Srce bije nam za Slavo,
Za najlepšo očetnjavo.
Brat naš si dovtipni Čech,
Silni Rus i vitez Lech,

Dvojčič brát:
Srb, Hrvát
I Bolgár, Slovénc brata,
Sorb, Slovák: vsi braća zlata.

Mile, skromne smo naravi.
Kaka čarna dika Slavi!
Jezik naš ko med izbrán,
Pel v njem angeljc bi krasán.
Oh, kak glas,
Neba kras!
Petja slava rajsko-mila
Ves naš ljud sí pozlatila.

Zemlja je podoba mája:
Glej kras blejškega okrája,
Glej Savinje dol mi zal,
Čud Postojne, Jadre val.
Da moj kràj
Sam je ráj.
Štirje k nebu zanj ihtijo,
Srca vsa pa zanj gorijo.

V Idriji srebrá glej rúdo,
A zlatá Ti daje čúdo
Trte slast i žita klás
Hlevca rast i gozda krás.
Gláva tá
Vse Ti zná:
Cvenk dobi i plemstvo vsako,
Čast, modrost i last jednako.

Kaj še um, takó je blago?
Kaj želiš še, srce drago?
Torej ljubček! ljubi tó!
„Ljubim — čuj vrag! — ród, zemljó.
Do krvi
Žive dni
Čujte, zvest bom očetnjavi,
Rad prisézam Majki Slavi.“

Še enkrat se mi v spomin
Pridruži se mi v spomin
Iz tvojih oči, tvojih
Iz tvojih oči, tvojih
Iz tvojih oči, tvojih
Iz tvojih oči, tvojih

Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj!

Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj!

Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj,
Če bi bil tvoj, če bi bil tvoj!

Oblaki.

Sprehajate nebeški se veslarji,
Poděč se mirno čez nemirni svēt.
Prostejši ko svetovni ste vladarji,
Vēs znate lišp i cvēt sedajnih lēt.

Smehljate se nad nami tam visoko,
Da smo pritlikovci takó besni,
I gledate gredôč na nas globoko,
Ko ozkosrčnost, kreg nam pije kri.

Pozdravljate možé, žené, otroke:
Mož dela, vedi, le enkrat živiš!
Glej žena na naméne le visoke,
Ne živi deca zgolj, — glej, da skrbiš!

Dasi ste prosti, tóžni ste oblaki,
Od silne tóge kápajo solzé.
Solzé pa blage so, dà blagra znáki,
Več milijonov žejnih napojé.

Gorjé pa, kdar nanagloma veslajo,
I kdar šumé i z vesli škripljejo;
Ko k nam v povodnjih besnih prijadrajo,
Ko mnoga srca v grob zazíbljejo.

A čestokrat oblaki ste veseli,
Ko vas objame solnčice svitló,
Ko iz naročja ste se drugim snéli,
Lovèč ko tički naši se ljubó.

Le pobjite ste me
Mladost — razpore vsi dišali
Tu gledaš ob me,
Ko rano minca pava na me
Ko tak nebeška si
Tu vidiš me je čast

Stolen otrog tvoj doli
Vse raje slovenske si oglej samjeli
Ne bodi mi ljube nikoli
Najbi mi v ljube tvoj o stoli
Ne vstan na je raj
I vidiš — — — tu v tvoj je kraj

Ujeli si v moj stivali —
Tam spodaj vsi muzejniki so zamjeli;
Tu boljši si, da v stivali —
Tam spodaj vsi stivali la jevni
La bodi ta dostojni mi!
Da bom lovila tvoj?

Na gore slovenske!

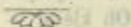
O čarovna krasota,
Ki si odkrita mójim tu očem!
Brezmejna mi planota,
Ki dana si tem majčkinim ljudem!
Če stegnem tu rokô,
V nebó bom segel ž njô.

Le pridite sém gori
Mladiči — gospice Ve brhké!
Tu glejte krás ob zori,
Ko zlato solnce plava nad goré.
En čas nebeška slást
Tu Vaših src je část.

Slovén okrog tód doli
Vés krás slovenske si oglej zemljé!
Ne bôš nikjér nikoli
Našlo mi z lépa take, o srcé!
Na svetu én je ráj,
I, vés! — — ta Tvoj je kraj.

Orják si v tej višávi —
Tam spodej viš mravljinci so zemljé;
Tu boljši si, dà, v slávi, —
Tam spodej črne strasti le besné.
Li češ še, bratec mój!
Da bom tovariš Tvój?

Juhé — dá, bômo radi
Šè šli na: Triglav, Nános, Kum, Dobrač,
— Kjer spe ponosni skladi —
Vršác, Bôč, Učko, Stol jést krač, pogáč.
Zdrav, čist zrak srkal bôš,
Ljubáv za dóm — ko môž.

Ob tje ni mi! —
Tako po drugi kralji vsem otroy.
Ko po razlozostih i vesnju magy.
I faktor vitez cast deli,
Po murtem lazu lupenaj,
Ki tital tepen val je dan.
Xavre to jéon vta epetan
Ob tje ni mi! —

Ob tje ni mi! —
Zé uspehem te — da gupaj svoj vrasim.
I jaz dani te lékam — káji? parjam.
A ja ni mogel ta očak.
Ko znal pri njem je stvaraj: —
Da vrtava statno bi i spol.
Gdi milijon bi boštili dal.
Ob tje ni mi! —
Ob tje ni mi! —
Ob tje ni mi! —

Studenec — oh, kje si!

Strašno je vroče — se potim,
Viš solnčno jezo — ves gorim.
Oh žeja, žeja me groznó,
Življénje v srci bo posló.
A kje si kaplja draga — up moči.
Studenčnica, življénje moje Ti!
Oh kjé si —
Oh, kjé si mi! —

Zarés ko jélen vés spotán
Ki tékal žejen cel je dán,
Po mrzlem toku hrepení,
I kakor vitez čast želi,
Ko po razkošnostih i cvenku mnóg
Takó po dragi káplji zrèm okróg.
Pa kjé si —
Oh, kjé si mi! —

Cél milijon bi Rotsild dál,
Da vžíval slastno bi i spál,
Ko znal pri njem je siromák; —
A le ni mogel ta orjáak.
I jáz dasi te iščem — káj? gorim:
Ne najdem te, — da ogenj svoj vgasim.
Oh kje si —
Oh, kje si —
Pokaži se! —

Po logu ukal sem zastonj,
Zastonj po tratah tekal ponj.
A čúj! na skrivnem kraji najdem vir,
I pri Modrosti čisti srea tñir.

Srčkom Slovanom.

Ne bodi zaspán,
Moj srček Slován!

Glej! drugi se urijo, sukajo bòlj.
Glej! séverni vrag i južni zemlján
Napenja vse žile skušaje te zgòlj.

Ne bodi zaspán,
Moj mili Slován!

Ne bodi zaspán,
Preljubi Slován!

V umétnostih, védah i delavnih ròk
Jim lovor cvetèč mnòg sréce je dán.
Požuri se, brat! i izgine ti stòk.

Ne bodi zaspán,
Predragi Slován!

Le bodi želján,
Preblagi Slován!

Da bil v gospodarstvu i v delih bi knéz,
Vsà škoda i prid vès bòdi Ti znán.
Izdelki, pridelki i vednost počéz.

Le bodi skrbán,
Moj bistri Slován!

A najbolj Slován,
Premili, Slován!

Le z brati se druží, naj brat bogatí,
Le narodni vir, čin bòdi poznán,
Še kaj nam iznajdi — izkaži se Ti!

O spolni želján
Te svète, Slován!

Šmirna cvetka.

Nebó.

O silna širjáva

Brez vrha, brez dna! —

A kje je podstáva? —

Neskončna si vsà!

Če v Tvoje zrèm nebó,

Srcé mi je tesnó,

Ker velik i grozán

Si večni Velikán!

O Bog! kakó sem majčkin — kdo? — jaz sám,

Ker nisem nič pred Tabo, nič ne znám.

A vendar le ne trésem se, Bog! pred Tebój,

Saj vém, da ljubiš me, kot Oča si z menój!

Zmrznena cvetka.

I káj si rés ti cvětka mila,
Ki tóžno si pobésila očí?
Oh, bolna ti,
Le sladko spi! —
Nè! sláne moč jo je vmorila. —
Oh! cvětka vsè po Tebi se solzi.

Kakò prekrásno si cvetèla!
Ter krasotica bila krasotic,
I polna nád
Ko vitez mlád.
Zdáj próč je, ko si obledèla,
Izginil krás je Tvójih lic.

Kraljica skoro si postala, —
Nájprvih jedna bila bi,
Stvarij radósti,
I vsèh sladkósti.
Gorjé bi bitjem odpravljala,
Vrline src gojila bi.

Da bi enkrát oči odprla,
Da bi življenje te prešinilo!
Da znam jaz vsè,
Vzbudim te šè.
Zastonj! Ker cvetka si zamrla,
Življénje néžno žal! izginilo.

Pa spavaj torej, cvétka blága!

Če tó ti bilo je naméneno;

Vsaj mnôgo zlò,

Ne sme takò

Več ná-te od življénja vrága,

Ko ti življénje je zapléneno.

Ta cvétka zgodaj-vmrla, míla,

Moj ljubček! naših je idej mnog bròj:

Ko sreča vsà,

Je k nam došlà:

Vse stréla strášna je skazila,

I próč je — ali zrušeno takòj.

Solnce.

O luč nebá, nebeški žár!

O divno solnce, lučji cár!

Lepó na planu vladaš širnem,

Ko tiho je na nébu mirnem.

Le sijaj,

Le sijaj,

Oj sijaj, solnčice!

Ko rajsko lice kažeš sém,

Vsém svít, krás, rást darujěš s tēm.

Več milijonov lic zrě ná-te,

Povsòd ori klíc dòbe zláte.

Ne skrivaj,

Ne skrivaj

Le nič se, solnčice!

Pri blišči tēm je pròč stó múk,

Ljud gré na trùd pa na pouk

Ko svít le Tvój na nas postje,

Po licih nam se mir razljje.

Objémaj,

Objémaj

Nas ljúbo, solnčice!

Nič lepšega tu svíta ni,

S tebòj se sréča veseli.

Le káži nam obráz svoj krasni
Ko skrivaš ga, v temi smo časni.

Obrázek,

Obrázek

Nam káži, solnčice!

Ti solnce, véš? v temò pogláj!
Tu najdeš gnúsnost tajnih séj.
Odkrij hinavce, — tudi déla,
Kjër skrita je krepóst do céla.

Razkrivaj,

Razkrivaj

Vsè módro, solnčice!

Le solnčice ne zri tjè ti,
Kjer srce, um se le mori.
Tjè dáj temò, hrbet obrni,
Obláki naj mučè ga črni!

Zakrivaj,

Zakrivaj

Kvarjenje, solnčice!

Posij, s'j tjè, kjer je oblák,
Ki ga odganja učenják!
Da znána bò umetnost, véda,
Modrostne hrane zláta skléda.

Prešinjaj,

Prešinjaj

Skrivností, solnčice!

O, da bi znalo, solnce ti!
Sijati v srca še ljudij,
Da zrl bi v njem vsèh laž, — resnico!
Pa — zrl bi skoro le krivico!?
Pa slikaj,
Da slikaj
Resnico solnčice!

Mesec.

Le glej ga no, kakó se báha,
Ter urno vózi kakor béli cár;
Prešérno le napréj jo máha,
Ko bil od séster zvézd bi lépša stvar.

Zdáj lúč i velikóst spreminja
Glumárju, čárovniku v všém nalik.
Svečána zdáj mu je stopinja,
A v malo dnéh je ko komarjev pik.

Zdáj tih se skriva, — glej ga, čúka!
Ko tihotápec i prismuknen tát,
I rés — mnóg ponočnjak Ti úka,
Ker kriv si, da ne gré mnóg bratec spát.

„Káj beseduješ, človék hudi?“
Z nebá mi lúna zakriči,
„Jáz svétim zemlji, hasnem tudi,
Mladóst mi ljubko svit mój veselí.“

Oj bléda lúna! li ne vidiš?
Napol-olikanec mnog rob je Tvój.
Kák? Vétrnjašk, ker ti ga sprídiš. — —
To čuvši ves žar skrije mesec mój.

Majnikovanje.

O, vže prišel je beli dán,
Ki s cvétkami je vés postlán.

Oj je vže

Tu, srcé!

Kakó težkó si bil pričakován!
Srcé! imaš ga zdaj, veselja dán.

Pověj, káj sè želiš?

Vsè dôbro dnes dobiš.

Vsè tóžno zdáj pozábi,

Gléj, srček! vsè Te vábi.

Oh! dnes nas cvetke ljúbijo,
Kaj ljubko srca snúbijo.

Ljúbo dè

V cvétji vsè.

I lahek vétrič diha préljubó.

Kakó, kakó to bratci je sladkó!

Radúj gospá se, — móž! —

Tú náta finih rôž:

Oj lica ljubko-jásna,

Mladič, gospica krásna!

Vsaj dónes slásti vživajmo,

I rujno vince spítvajmo.

Kár je všèč,

Ne prevèč!

Samó en dan okúšamo tó část, —

Prišla je zdáj — kój vèč ne bô nam lást,

Gospód mój i gospá,

Na zdrávje, zdáj veljá!

Zdáj trknino, mladína:

„Živi naj nam otčina!“

Lipa.

Oj rasti, rasti lipa tí,
Oj lipica zeléna!
Oh, tvoja rast me veseli,
Ko še do zdaj nobéna.
Pod njo počival bóm sladkó,
O domu snival bóm ljubó.
Oj lipa,
Oj lipa,
Kakó si šibka sè!
Bóš kmalu,
Bóš kmalu
Dorasla hrast i vsè?

Oj cvéti, cvéti lipa tí,
Oj lipica prekrásna!
Da broj čebelic mi brenči
I péva tica jáсна.
Svoj dóm bóm stavil pred tebój,
Sam pel i bratje vsi z menój.
Oh da bi,
Oh da bi
Vsaj vrh vze zélen bíl!
Oh rad bi,
Oh rad bi
Se skoro veselil!

Oj vzrasti, vzrasti lipa ti,
Oj lipica ruména!
Ko lépa rást se dovrši,
Spet bõdi pomlajéna.
Tu bõmo mi zložili se,
Za blagor, dóm trudili se.
Oh, to bõ,
Oh, to bõ,
Kakó bõ to sladkó!
Da znáš tó,
Da znáš tó,
Bõš rasla prelepó.

Takó ostáni lipa ti,
Oj lipa nam košáta!
Da nam dólina zaslovi
Kot slavna i bogáta.
I táka bõdi tisoč lét
Kot krás dolin, lepote cvét.
Oj lipa,
Oj lipa!
Ne bõ li to lepó?
Oh sreča,
Ve srca!
Káj dál bi jaz za tó?

Zadovoljnež.

Glej! kralj sem svoj i car.
Kaj néki še mi manjka? ¹⁾
Dà, še prostejši ko vladár;
Nanj čaka mnoga zanjka. —
Jàz zá-se vsè imám
I svòj gospód sem sám.

Naj godci piskajo
Po čarovnih glediščih,
Naj bratje vriskajo
Glasnò na zbèrališčih.
Jaz piskam sam: tla-lá!
I vriskam si: hurà!

Le letajte lepó
Mi tíce po drevésih,
Le pévajte sladkó
Po cvetji i perèsih,
Sàj peti šè jaz znám,
Vse s stroji preskakljám.

Naj le se gibljejo
Tam ribice pod mórjem,

¹⁾ Manjkati — ni germanizem, i Hrvati i Latini vsi imajo to besedo.

I valčki zibljejo
Pod vsem nebá obzórjem.
Sestrice! jaz pa sám
Oboje ljubko znám.

Res prede pajk lepó,
Jaz črke v stavke prédem;
Čebel stavb več ko stó
Jaz z umom vse zamédem.
Kar stvarca znaš — ne jaz?
Moj um naj bo dokáz!

Res levi so močni,
A duh jih moj vsè zvéže;
Res naglo blisk letí,
A misli ne doseže.
Če cvetka krásna je,
Neskončno čásna je.

Le srednja méra ti
Si zlata mi zadosti.
Ljubáv pa koprni
Za vsè lepó v krepósti.
Da blag sem brez izgub,
Dam srčen vsém poljub.

Bleda čar.

V podnožji čarnih sivih gor slovenskih
Predivna plan očara Te,
Okó se tu nasiti dik gorenjskih,
Natore kras kar bara Te:
Kaj ne, da to je ráj,
Najzaljši Slave kráj?
Oj srček moj! — raj ni povsôdi,
Ker tu je raj — ni ga drugôdi.

Vsè dola kras Ti, srce! tu ponuja
Gorá nebó — vodé prepád,
Vid ljubkih tic i lahnih rib Ti vznbuja
Čutil i slastij drag zaklád,
Ko tica nad zemljó
Je čolnič nad vodó.
V valov sredini grad je sréce,
Da zabiš tóg skrbi največe.

I ako še ne zabiš tóg največih,
Začaran Te omami zvón,
To zvon je sréce, redkih sréc ljubéčih,
O to je sam nebeški dón.
Zvon srček! sréc deli,
Ko glasno Ti zvoní.
Oj zvóni torej sréčo zá-se,
Za vse Slovane, za vse čáse!

Zvézdice.

Kaj stojite tám nebá kraljice?
Kaj takó krotkó tam čakate?
Kaj se pomenkujete sestrice?
Deve! saj se tu ne spákatè?

Káj, kakó, da ste po dnevi skrite?
Znate slasti, se zabávljate!
Ljubko ste se sprle — ne tajite!
Ali rajski vrt opravljate?

Káj? Mordà pa mudni šah igráte?
Pevate, pri čaji čújete?
Carstev cvenke, borzo znáte?
I na zborih vseh stolújete?

Ali ste nemočne krasotice?
Morebiti pèsni zlagate?
Ali Vam dreinótno so glavice?
Ali vsèh del vèč ne znágate? —

Srce! blage le skrbi so naše:
Mé po noči poučújemo,
Skrite gledamo na dnéve Váše,
V zlogi z Mescem tu kraljújemo.

Zdavno znamo vže ljudij dejanje;
Le nekoje tēh možá časté.
Oh, da bi ljubili se zemljánje
Kakor ljubimo se zvezde mé!

O spominjajte se Vi, zemljánje,
Da tu góri oj! je lepše šè,
Če pa je takó lepó zunánje,
Káj, srcé, šè le hó znôtraj vsè!

Boj.

Grém v bój,
Grém v bój
Za véro slavno, véro ljubávi,
Ki sréčo stari dala je Slávi.
Orôžje zvenkljá,
Mèč se lesketá.

I Ti! bós šel z menoj? Káj? grész z menôj — na vráge?
Le brž! — Ne bójmo se! Naprej, če čemo zmáge!

Grém v bój,
Grém v bój;
Vzè v boji sèm za národ mi blági
Od vseh stranij ga stiskajo vrági,
Glej, krôglje brenčé,
I sablje zvené,

Mnôg cépa vrág — náš rane mnôg ima skeléče,
Ker se je hrabro bojeval za ljudstva sréče.

Grém v bój,
Grém v bój;
Šel sem i grém za ljubo otčino,
Najboljšo vsèh tó znám domovino.
Vojskujmo se mi,
Náj vrág le besní!

Premnôge videli smo ljute vzè narôde,
Pa so prešli; — náš dóm bô prost ostál nezgôde.

Moč moči.

O ljubček ti denár!
Ti kupiš vsè stvari:
Žival, zemljo, ljudi,
Srcè, část, red, stán — tudi cárstvo,
I véro, dušo i vladárstvo.

Peklenšček ti denár!
Ti vsè izdáš reči:
Žival, zemljo, ljudi,
Srcè, část, red, stán — tudi cárstva,
I véro, dušo i vladárstva.

O ljubi, hasnoviti ti denár!
Ti zmagaš često sám povsòd,
I znaš, kaj vsák premòre ròd;
Ključavnico odpéraš vsako,
Razlagaš tajnosti jednako.
Zapéraš usta ràd ljudém,
Živalim, rékam, vsèm rečem.
Postavljaš cerkve, templje i pagòde,
Mošeje i palače za naròde.
Prestavljaš réke, ljudstva, dolbsti znaš goré;
Prestvarjaš svét — da sitiš silni um, srcè.

O grozni, strahoviti ti denár!
Ti zmótiš često ljud povsòd,
Premagaš mnóg vès hraber ròd;

Odpéraš ustam laž, krivico,
Zapéraš ljudstvom rád resnico.
Podéraš stavbe tisočlétne,
I díke uma večne, svétne.
Razdéraš vsè, kar svétu háсне,
Umétnostij, véd plode krásne.
Vničuješ često vsè reči,
Kar vrág najhujši stóril ni.

O sréčen ni denár,
Nesréčen ni denár,
To Ti si človek, suženj Ti njegóv;
Denár je mrtva reč — le lepši kóv.

Carjigrad.

Na obalih zlatih se bliščís grád rajskokrásni,
Oj takó krasán, da lepših solnčice ne zná.
Ko bi solnce zapustilo kdáj nebá krog jásni,
Sèm vzletélo bi na spanček, da se okrepcá.
Ko bi tice, ribice poznale ta najlepši kraj,
S skokom bi priplavale na to obrézje — le v ta ráj.

Glej! zató najlepša stvár, vladár zemljé, sèm sili:
Scitje, Grk, Perz, Makedonci, Gotje i Bolgár
I Rimljan i Genuéz, dà, vsi Latinci čili,
Turki, Angleži, Francôz, Rús tu bi rád bil cár.
Vsè kričí, vojskuje se i puli i kupčuje zánj,
Da bi se kedáj spolnile vróče náde sladkih sánj.

Slavnoznan si! — Mnogo vze si videl, čul i skušal,
Žézlo národov pét je krasílo brége té.
Glás Sirénin prití sem kot šesti mnog poslušal,
Da se vtabori tu, ker tu ključ glej! je zemljé.
Mili Bože! naj izginejo tu vrági vsi grozni,
Daj, naj le najboljši kralj ta divni ráj si pridobi.

Vojvodski stol na Koroškem.

Oh, podrtija — ti nesrečna podrtija,

Ki pogoltnila vže toliko si gradij!

Oh, pred tabój je šel polòm i bój, morija:

Zató prokletstvo, stráh je tu tedanjih dnj.

Pa vendar ves ta strah se je godil na plánem,

Tu vidim pa prestól naš, glej! oh, v dnù morjá.

Káj, v mórji? — pa se vidi sléd na kraji známem!

Oh, v morji žalosti, prežalostnih solzá!

Pa boš li morje sôlz kedàj se posušilo?

Nikóli, nikdar ne, — minilo je, minilo.

Oh, srce! kám le hóčeš zdàj — oh, ljubi bráti!

Ne bôš mi póčilo — bôš moglo vsè prestáti? —

Mordà pa le se kdaj sôlz mórje posuší?

O nikdar! — groza! mórje solz se še innoží.

O slavni Gorotan!

O bedni Goratan!

Oh! za-te je krvavi dán. —

Naj čúd stori, Bog, Tvoja dlán!

Livada.

Oj tratica krásna,
Kakó se smehljáš!
Dolinica jáсна,
Glej! vsè tu imáš:

Glej cvétke prezále
Mladósti sladkóst,
Od glavice mále
Kar sije radóst. —

To drevce, grmički
Livade so krás,
Čuj, pevci tu tički
Pojò nam na glás.

Po cvétkah i cvétji
Metuljčki fréé,
Po slavčkovem pétji
Pa brošči šumé.

Glej v sredi liváde
Pa jezera vál,
V njem ribica znáde,
Kjè čolnič bi stál.

Ti cvétja dolina,
Preljubljeni kraj!
Nebés si blazina
Lép zemeljski ráj.

Le semkaj mladina,
Sèm bratci, sestré!
Tu bôdi otčina
Za trudno srcé!

Slovo.

(Sonet.)

Več divnih solnc i lun krog Sáve svéti
I dáleč na okrog njih žár blišči,
S tem svitom se slovenski ráj slavi,
Dasi še málih solnc tám znáš našétí.

A hóčeš právo sodbo v vsém iméti,
Poglej od blizu vsèh téh blišč z očmi.
I vskliknil bós strmèč: To solnce ní,
Le blišč slepèc je, ki ne dá živéti.

O bráte! — Ti si solnce bilo krásno,
Ki mnógo temnih lét si tám sijálo,
Da videli so v skrita kota jásno.

Zdáj solnce si prešló — vsaj luč je skrita,
Grés v najtemnejši kráj, kjer vsè je spálo. —
Pa sijaj támkaj jásno luč slovíta!

Poletje.

(Sonet.)

Natóra divna z nádo se ponáša,
Vže žaren jo krasí poléten dán,
Gorkó se solnce vléglo je čez plán,
Da polni bitjem skedenj se i čáša.

Glej, vže za milijone tú je páša,
Prepevajôč kosí za dôm zemlján,
Vsè žanje, sùka tjè se čez raván,
Vsaj vé, da tó mu bô čez zimo káša.

O dà — je vže — si vže polétje drágo
Za nas Slováne — i ne vèč pomlád,
Vže srce grélo nas je mnôgo blágo.

Prišèl je čas — vže káže mnôg se sád,
Na pôlji vsákem polniš ž njim beságo,
Vže zidamo mnôg slaven Sláve grád.

O krég — o mír!

O mír, o mír!
Kedáj nam prideš mír?
Vesôljne sréce vir,
Najblaži dár srca,
Življenja moč svetá.

O krég, prepír!
Bôš kdáj prešël prepír?
Nezgôd, zla vséga vir,
Krég srca, kreg ljudij
Vzrok tóžnih smrtij Ti!

Oj ljubi, mili mír! —
Oh, črni ti prepír!
Glèj vsè živi, smeji, se veseli. —
Čuj, vsè se dêre, bîje, vsè trpi.
Oj, pridi biser mír!
Oh, prejdi škrat prepír!

Carjigrad.

Vse trga se, vse rávsa se,
Vse dére se, vse káva se,
 Čegáv bô Carjigrad.
Vse vpílo je, i túlilo,
Dajalo se i púlilo
 Za slavni Carjigrad.

Zakáj pa tá krik, ta prepír?
Je-li prešél iz svéta mir,
 I se povrníl vèč ne bô?
Nè, — tá kraj je svetá okó,
I zlát breg i zemljé nebó,
 Ki pozlati lahko zemljô.

Moč Večnega.

O mogôčnost, o oblást!
Če én prst le vzdigneš,
Svét se zavrtí,
Če z mazincem mígneš,
Proč so vsè moči.

Solnce milo, Bóg! Ti znamenje je mira,
Vojske znak je črn oblák, ki vse podira.
Kaži, Otec, nam le solnce milo,
Da bi vojske gróze proč podilo!

Zvon

Vzdih.

Takó si solnčice, se vendar prikazalo,
Da tóžno nam predereš to megló nebá!
O solnčice, da bi mi v srce prisijálo
I ko megló odvzelo tóžnost vso srcá!
Pa srce! čakaj še,
Zdaj ni še čas za-tè!
Le malko trpi še
Saj tukaj prejdé vsè!

Zvon.

Jaz zvon devét lét vžé zvonim

I budim:

Naj vstane, ker se vžé svetli

Vèč stó dnij,

A nôce, pravi: sè je čas

Tu za nás;

I zlati čas frèi, leti,

Kòj ga ni.

Pa zvòni zvon sè bolj na glás,

Naj čuje vás,

Trg, mesta vsa se zgánejo,

I vstánejo!

Iskricice i punice

Kopirana

III.

Priloga

Priloga do Doga...
A...
Tako...
Sve...

Zvon.

... ..
I

... ..
... ..

... ..
A

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
I

Iskrice i pušice.

Kopitarju — Miklošiču — Kreku.

Čudim se, ker si nam môž orjaško poslopje sezidal,
V vsaki državi Ti stolp téžo orjaško drži.
Rés, da Kopitar je sám, drug Herkul, obdržal poslopje,
Ni ga več, duh pa njegov témelj poslopja drži. *
Slávohram vže se premnôg v tem divnem vstvarjênji nahája,
Tukaj očáran Slován Sláve krasote stojíš.
Slávo Vas vsák je slavil, ž njô sébe preslavno slavivši,
Svét da nas častno pozná, stôril si pa Velikán.

Bleiweisu.

Pravijo, da Otec naš si zdavno pokopán,
A kakó? Sáj nam upravo zdáj žari Tvoj dán.
Tóda, glej, srcé! Naš môž je divní pelikan,
Sam je noč za dan imel, da nam le dal bi dan.

Prešérnu.

Déda starega naš knez premili
Sledil si na strmí Párnas — čili;
A Ti slaven Môž si vspel na vrh se béli,
Kamor jedva sini bôdo kdaj dospéli.
Gori vbéral nam si divne strúne,
Dokler angelj v srcé Te ne súne.

Ljubljani.

Srček! znaš v telésa srédi Préstol zláti?
Támkaj se srcé, ljubáv, življénje bráti.
Y táki srédi préstol — béla je Emona
Gléj: — Srcé, Ljubáv, Življénje — nam je ona.
Jedna le nam vsem je mila dána
Béla naša ljúbljena Ljubljana.

Gregorčlču.

Donijo vžé, — done naj srčni še glasóvi,
Ki jih melodični brénk Tvójih strun rodi;
Naj čuje Trigláv jih i jadranski valóvi,
Uče sé tice jih, nesô na vsè strani.
Naj táke vbérajó slovenski nam sinóvi,
Naj brénk močán se čez Slovenijo glasi. —
Tu tam kak duh nekoje misli zrè megléne,
Meneč, ko glas naj bodo misli vse medéne.

Gundullé-u.

Čúдно potrtih, — kakò? šè več: zmagonosnih je mojster,
Sam najizvrstniši dúh, dúhe si vklónil lahkò.

Jurčiču.

Glejte ga, izvrstnega Dolénjca!
Kakor je — nam kazal je Slovénca.

Stritarju.

Izúmel si krasán stroj — vóz uméten, naprednjáški,
I nánj poskákali so skóro pésniki vsi náški.
Na njem si najprej vrlo vozil se po burji kráški.

Wolfovemu slovarju.

Iz téga kvása ali bô nam kdaj pogáča?
Testó se vže sto let nam valja i obráča,
Vže tisoč let smo lačni, — gládni so šè drúgi mnógi,
O da bi kruh šel v peč, da se nasitimo ubógi!

Kitajčenje v govorjenji.

Nikjér te dobre juhe nisem jél — o káka júha!
A póper ták, — nečéden! — Hajdi proč, fi! primarúha!

Svetá vladarju.

Vsè kriči, le sém denár!
Sam on je svetá vladár;
Pa še téga verno vsakdo ne ubôga,
Torej vlada cël svét trmasta nezlôga.

Slovénski zemlji.

Zémlja naša zémeljski je malí ráj,
Kák krás, káka čuda narodom kazôc!
Majhin, sréčen, le zavisti same vréden kráj;
Vsè se púli zanj — a náš je, vse očarajôc!

Vég-i.

Števílk Ti césta gladka je, a tudí srečna bíla,
I matemátikarjem nov odkrila vrt cvetêc;
Na césti tej se Ti je nova zvezda ¹⁾ zasvetila,
Da stopíš na njo, vladaš, — žezlo tám v rokáh držêc.

Trstenjaku.

Čudní duh, da v strašno zrêš daljávo
Vidiš tám, kjér znamo le zmešnjávo;
Prêrok Ti preteklosti za Majko Slávo
Skoz megló na stáro prideš césto právo.

¹⁾ Če tudí se zvezda Vega najbrí ne imenuje po njem, postal je vendar sam nam zvézda na nebu.

Cafu, Trstenjaku i takim.

Z bratom si si nataknil očála,
Da temó jezika bi razsvetljevála;
Z nekimi še sta — dá ste vkup — tjè dospéli,
Kjer so, žal! — jeziki cépiti se jéli.

Napisi po Slovenskem.

Takó so rés slovénski, da kitajsko govore,
Kaj tó? še več: napisi družih jim na nós visé.

Slovenskim boriteljem i pisateljem.

Tujec, tèm poklón! Duhóvi nam ledino so oráli,
Z lévo roko se branili, z désno vztrajno delováli,
Z úmom lúčali na vráge stréle, s srcem dóm so gréli,
V prsih nas nosili, na bodočnost nášo up iméli.
Kjér je žrtva, nesebičnost tista,
Tám, dá tám ljubáv je solnčno-čista.

Čuki med seboj.

Kakó tó, da prepevajo zdaj čúki:
Bolnó je vsè, vès svét zdáj zéva v múki?
Káj li niso bili náši prej ti — zli,
I niso več! — čez noč so se sprevrgli vsi.
Vès nóv je svét, kjér nas katéri gré prvák,
Iz listja, trave vsè kriči: vrág, vrág, bedák!!!

Gorazdu.

Različne, brat! razstavljaš nam idéje,
Ter šivaš v krasne pésniske obléke
Po najnovejši i starejši modi. — — —
Kedòr te zna le v krògu tihe séje,
Ne zná, da duh Tvój bòde glédal véke,
Da ne vgonobijo ga nikdar zlodi. —
Se ve, mnog dnh se v Tvoj plod zaletava,
A vedno drug smo drugemu zabava.

Staré-tu.

Iz časa, kraja i ljudij testò Vam dela, péče krúha,
Dejánje mòka, istina je kvás, úm péč — za Slave duha.

V vsèm Slovénec.

Slovénska misel i beseda, črka, ròka
V vsèm za domači krúh Slovincu bòdi mòka.

Pétru Velikemu.

Ti divni dúh si v sébi imèl predále,
I v vsakem drug duh zá-se vladal je močán;
Ker sile vsèh duhov so moč dajále,
Orjaška dela so godila se vsak dán.

Dunav.

Plemena evropska kot deco poljubljam:
Glej indo-evropske, mongolske ljudi;
A čuj! nehvaležnost prejeman, izgubljam,
Saj kavsajo vsi med sebôj se sami.

Odpadnikom.

Kaj se repenčite Vi, ker ste škorpijonom jednaki,
Ako je vpíčil kogá, slednjič šê sebe konča.
Dokler ste bili pri nas, čebelice bili ste pridne,
Ko ste pa vpiknili nás, strup se obrnil je v Vás.
Dobro kedór zataji, nekje se mu — pravijo — méša,
Čút več navadni mu ni, um ga drugače uči.
V istini cvènk i pa ¹⁾ čast i prazna obljava omámi,
Vendar če kâj ste možjé, nič ne omamite se!
Člôvek najgrša je stvar, ki vsê mu je dobro na prodaj,
Čuta človeštva ne zná, dobri milujejo ga. —
Vendar se vzdramiti zná, če količkaj v njem je življénja,
Streznil premnôg se je vžé, kaj pa da Vi bi se nè?
Glejte no solnce svitlo, čas vzdramiti zdâj se iz spanja,
Bôde v ponos Vam i mír, mnoge pa sréče nam vir.

¹⁾ „I pa“ — se ne reče, kakor je písal neki list, za nemški „und aber“, ampak za „und auch“ ter se govori po Kranjskem i Štajarskem.

Čeng-mang v Čung-ljangi.

Po dnevi.

O ve nesrečne grablje salomonske,
Da ste me res po glavi vsekale takó,
Da vès se silni duh je moj zasukal,
Da kar mi bilo bélo prej, zdaj je temná.

Po noči.

Čenčajo, da sem trôt, ne delavka čebéla,
I vendar, glej! kitajski mi minister dál
V nagrado za moj trud je mnóge tisočake;
Tó znak je, da sem znal i delal — ne pa spál.

V vročici (poluglasno).

O kje sem zdaj? Kaj res pri teh pošastnih vragih,
Ki nekdam sem jih kléstel, ter jih strastno klél?
Med nami dèm: moj trud ni blág, sam to sprevidim.
Vše je takó! — vrag meni je možgane vzél.

Komenskemu.

Ker sem „Slován i barbar“, zato pa učil sem po svôjem.
Oj Vi, barbarski ljudje! kaj pa me hvalite zdaj.

Turgenjevu.

„Notri!“ — Glej! Evrópe vsé odpró se vráta.
Grom i blisk za ljud duh nášega je sváta.
Ker je blisk — — povsod si videl svit neznánski,
Ker je grom — učinek bil je velikánski.

Sv. Sava.

Razumel blagor si svetà Ti umnik sréčni!
Kraljestvu ljudstva si i duš bil vrl vladár.
Zaklade mirno za život bral vekovéčni,
Modricam delal vrt, sejal za ljud vrtnár.
Častimo Te, slovanskega nam juga Mòž!
Zalivaj z néba roso cvet slovenskih róz!

Poljaki i prusko-nemški vitezi.

Preganjal Vam je kri stoletni vrág,
A njemu bil si kos Slovan Polják.
Pregnal si strah, sovrág je bil potrt,
Dasi zaganjal va-te ljut je srd:
Sovražnih vitezov je cvet porážen
I krivcev svet v njih krvi je pogažen.
Žal! vrág je spet od Slave bil podprt,
Zató Te spet njegov zdaj muči črt,
Jemljóč Ti prst, ne more src naróda:
Krepča Te bratov broj — i kri ni vóda.

Smetani.

Mnog biser se med peskom zasvetli,
Vijolica med trnjem zadiši:
A lepše je, če sredi slav svetâ
Predivno uma moč ves svet spozná.

Mnog srček Vil v mladosti se solzi,
A Vila bôža ga na stare dni.
Naš uma môž pa je skrbec, solzán
Se trudil, žil i sklénil zadnji dán.

O môž Ti zrl si nehvaležen čas,
Čas ni bil vreden zreti Tvoj obráz.
Ker nisi mojster skoro žil živêč,
Raduj se, saj živiš zdáj, nas slavêč.

Puškinu.

Mlad slavček vspnê se v zrak i ljubko tam žgoli.
Ko Te ljubav sladi, on k srcu govori.
Skrivnosten kljun ima, v megli i resno poje,
Ko papiga čvrlja i hvali ljudstvo svoje.

Ignatjevu.

Kakor je Hanibal znal, mogočnost Ti kazal si čarno,
Strašil pač pol si svetâ — manjo pa zrl si ljubáv.

Boudouinu.

Klasiške pisal si pet narodom vednostne besede,
Cenil Te dvojni je car, cena le Slave je čar.

Gr. Harrachu.

Delfin krasán je plaval po slovanskem morji,
Na hrbtu, — nè, le v srci nosil Slave svèt,
Ko prerok zrl naprej, nazaj brez konca lét,
Ljubèc vès bratom svetoval na vsem obzorji.

Slava vztrajnemu.

Vztrajnost v dóbrem, a v trpljenji — evo mučeništvo slavno
Tó prinese zmago, diko, čésto načelništvo javno.
Nič ne boj se „z drugim kosati se“, ne pónemaj plašne zajce.
Glèj Rimljáne, spretne žide, Nemce pa Armence i Kitajce.
Vztrajen vedno v čem zmagúje, nepremagan je, zrè vragov mánj,
On preide v múki — a nevztrajen préjde, ko brez majke pánj.

Dve stolici.

O čúk! imé tó nemško Peterburg v slovanskem cárstvu,
Imé slovansko pa Berlin nasprotí v nemškem várstvu.
Zakaj? Zató, da zvesto pomnila bi skrbná vsà,
Kaj prav za prav mogotca sta drug drugemu dolžná.
Kedàj je Nèmec vzdignil méč za blagor Sláve?
Brez té berlínska lást bi čésto bile goličáve.

Marnu.

Maren najmarniši med predragi nabera slovénki.
Voščim si tacih čebel, to bi nam bilo medu!

Kaj dela Cigale?

Hè, sosed mój! si videl razne vže razstave?
Naravoslovci glèj razstavljajo živáli, kov, rastline.
A tù glèj ljudstva, mèsta, gòre, rëke práve;
Še več je pa beséd: i vsaka téh s slovenskím kljunom zine.

Kitajskih ministrov kljun.

Kragulj golòbe lovi i davi, a kljun kòj obriše,
Ticam rotí se: „Zakáj tičkov sè videti ní?“

Aut Kitajec aut Slovan.

Ni dosti, kár imá, Kitajec srce hòče biti,
Imeti sredo i zatò mèč vzdíga ofensívno.
Mój brát! Ti bòš aut — aut: Ne daj se vrágom izročiti,
Le tlake nič, v terjatvah hòdi — ne le defensívno.

Flis-u.

Oh! Kdar berič zabòbna, družih lást i često část prodá,
A tá krás svojega duhá prodá, pa část v tem sam imá.

Rojakom pred čuki.

Gléj! drugi rës možjé pred čuki so krepki, sréni,
Zakaj pa po kitajsko na-se vdrihati daš Ti?
A kdo s kulturnimi kitajskimi priimki vdriha?
To kljubujoč zakónom je kitajski skratec Miha.
E! ták slovénski mlád i éil junák, tako évrst móž,
Viš, kakor ne skobacajo iz téh kitajskih lôž:
I Tebi sapo čuka gnev zaprè?
On Tvoj služabnik, za Te je, daš je zlat, — on žrè Tvój cvènk.
S svedóki stópi prédenj, reci lépo kakor ceter brènk:
Po nášem právu mi rešite vsè!
Če vprvič nè, bôš vdrugeč, v sedmíe vévec zvézd doségel,
I če zavist k Vam ne pripléše, míren bôš se vlégel.
Dvomljivec znaj: pogúm, trud za ljud, blagor, dóm ni gréh
Roják! le démantno lepó je v svétih téh recéh.
Pregréha je: plašljivost v tèm, i licemerstva sméh.
Posnémaj módro žide, sin! v denarnih njih gradéh.
Znaj! marníši, štedljiviši i vztrajniši je žid
I za se modriši, ko za se mnóg Slovenček zvit.

Privržencem tujstva.

Ni čudo, da si „Slavci“ béle zóbe strò lepé,
Ker ž njimi ták, — trd — tuj glas — čúj ko „pfropfreis“
je — drobé.

Gospém i gospícam.

Oj kakó lepó zveni naš mili zvonki glás
Iz teh tankih grl, ust néžnih sladko romonèč!
Mili glas slovénski krasotíc je právi krás,
Ljub ko slavèkov glas, skoz vrtec pòtok žuborèč.
V ustih njih trd, tuj zvok bratcem se kopríve zdé,
Ljubkomili naš slovénski cvetke so lepé.
Torej le poguma več, oj krasotice bláge!
Naj se čuje zunaj sploh, doné nam pesmi dráge.

Žigi Zojsu.

Dva duha si bistril,
Dva srca si gojíl,
Dveh si oči odperal,
Dveh ròke razprostéral.
To bila sta Vodník, Kopitar nám;
Zató Mecén i Oče, hvala Vàm!

Caru Simeonu.

Ali stara si slovenščina kedàj vladála?
Dà, prav vrlo; najbolj sem za Simeona znala.
Ko takrat so bili divji — zdajni velikani,
Bili so po svetu moji spisi slavnoznaní.
Bila sem nevesta krasna i bogáta,
Hči je borna, majhina — a blága, zláta.

Miheljnu.

Ti Ivan! češ — li vrlo se omikati?

Le vté paj v bučo mlado si kinezčino trdô,

Ko gôdlo zmešaj vse — i znaš slovenščino sladkô.

Kaj? Jézik svôj! — znaš vse! — — — — —

Če ne vsaj pikati.

Trdini.

Obôk slovénski na slovenskem nébu se vzdí guje,

Po njem šumljá čist vrelec. — nè, slovenski beseduje.

Jedinost v slovanski pisavi.

Skoro stoletje je vže prepira i ravsa i kavsa,

Káke Slovanom naj vsê érke pisále bi se.

Zdavno klepečejo vže šumeči šumevci po svétu,

Ž njimi se grozno zelô jôte, síkavci derô.

Mnôgo pogumnih pa môž jezi se i stôka i kísla:

Što je — Latinec i Grk tistih da nôčeta črk?

Geslo najboljše je tó: vzajemno, najlepše, najkrajše.

Dajte določite tó: čin velikanski nam bô.

Jugoslovanski glas.

Naj melodični glas zvonki se razléga, vláda

Od Trigláva, Jadre — do Soluna, Carigrada.

Ravnikar-ju — Wolf-u — Slomšek-u.

Najbolje stávilí Rimljani so mostove,
Da bí vezali ljudstva pa dežele, mésta.
Sedaj pa silijo — nè, vprégajo duhove,
Da bili bi za ljud, dežele: most i césta. —
Čuj nó! po Adriji náš kragulj škili vže.
„Stój! Náša réka tù.“ — „Nič, most je náš, možjé!“
„Ni i ne sme, — ne bô! Tu pot je náš, teh treh duhov.“
Ta pot je pa železnica; — bo lí do konca dnóv?
Če bo rés têh duhov trêh živ um, misel, čút,
Nikoli Cesar ne razdère je, ne Brút.
Podajajo roké od Adrije do tje si vže,
Kjer tóžna Majka Slava dè: do tu — tu smrt, gorjé.
A tu življenje v réki je, radost i číla móč,
Le dih tu — i lesení most pepél bo — érn ko nóč.

Naša prosvéta.

Napréj! — Nè, le nazáj prosvéte se kólo vrtí,
Če v vsém si glas i črka javnosti ne pridóbi.

Naša prihodnost.

V vztrajnem znóji, bôji, zlogí vsem bô sréča,
Omahljivcem i beguncem opotéča.

Škrabcu.

Kitajci pravi slikajo brez sence slike,
Pisalci naši, čuj! pa jèzik slikajo.
Kakó? Premnógi njili po senci stikajo,
Ti Stanko nè, le častne trgaš lovorike.

Mickiewiczu.

Konsul rimljanski češčén je v Rimu i v zmag pokrajinah,
Rim Te i dom Te slavi, pesnikov Slave prvák.

Opahljivcu.

Bohó! Prijatelj, blagra kám koló vrtiš?
Vzé prav je šlo; kaj véasi ga na stran podiš?
Roják, orják! — glej, da ga v kràj kam ne zvališ.

Stanku Vrazu.

Za ljudstva dva imaš dva uma, srce jedno, toplo za obá.
Ljubáv za ljud zna vedno nove čine — kdo naslédnika zdáj zná?

Jagiću.

V jugu se prikaže svitla zvezda mála,
Kar sfréi tjè v séver i ga zdaj krasi,
I od tam blišči nam ko velika, zála,
Vsaka lepših Slave zvezd po nji žari.

Gallus-u.

Imèl si ded imena tri,
Tvoj glas je národe tri počastil,
A trojni svet Te je i bo slavil,
V jezicih treh Tvoj duh živi
V stoletjih treh do naših dnij.

Vedi i umetnosti.

Véda solnce je, ki le po malem z žarki sije,
A umetnost solnce je, ki h krati vsè razlije.
Véde, srček! večidel i še najlepše čuješ vsè,
Drugo vsako naj pogoje, pa lahkó okó ti zrè,
Véda vzvišena je — solnce, — úma cvèt najdraži,
Druga vkupaj úma i srcá — je evèt najbliži.

Kacijanarju.

Grel Te slovènski je dúh: brž prvi junak si slovènski;
Vnèl Te imèna je dúh: v tragično brezdno si pal.

Račkemu.

Z néba je Modróst priplavala lepó,
V zibelki Ti čelo poljubila,
Ter Ti v dično glavo dibnila ljubó,
S tèm úm, — pamet rédko podelila.

Jugoslovanski akademiji i vseučilišču.

Glèj no! — na nébu blišči le jedno življenja nam solnce,
Tamkaj pri Savi pa dvéh vkúp razprostéra se blišč.
Rés da različnih sta bárv po čarovni svôji bliščobi,
Vendar harmonični svit Slávi na jugu žari.

Solovjevu.

Viš, jeden je v premnôgih milijonih Solovjev,
Lúč môdrih Slave severne — resnice bojniki lév.

Zrinskemu.

Nobena část, zlató vsè se takó ne lesketá,
Ko žrtva je do zadnjega za dôm i drágo kri.
Še Cesar i Napóleon — i vseh kultúr moči,
Takó veliki niso, ko ljúbáv tegá možá.
Zarés najčástniši Slovanov dnij je dán,
Ko se je za prosvéto žrtvoval Slován.

Družbi sv. Mohorja.

Šestdesetkrat tisoč láčnih gláv zajéma strastno
Iz šest skléd si raznovrstnega jedíla;
Dobro tekne nam i celo léto, ker je slastno.
A dasi je síta gláva, šè bi vžila.
Akoprem pri sklédah niso vsè, cèl ljud zna hráno. —
Koji ljud vsem umom svojim daje táko máno?

Evropi.

Majhin si děl, pa si králj, največi po dūhu i délih.
Kakor le s kvarto kvartáč z vsakim rād delom ravnáš.

Pokitajčevanje naše zemlje.

Iz brezdna furij — glèj! je besni vrág vun všel,
Presukniti je hotel mésta, dole, griče;
Zastonj! — zdáj bō imena sukati imèl.
Pradéd naš! ali Te iz grōba ne prikliče?
Pradéd naš! — Tvōja lást! — da živ si, vzél bi bíce.

XIX-u stoletju.

Moči, skrivnosti i vladárji vsi nebá i zémlje
Sklenili hujšo zvezo so, ko „Alliance israelite“:
Kar jédva én zazná, spozná: od njega vsakdo jémlje,
Da pita se srcé, da srboriti¹⁾ dūh je zmagovit.

Severnemu Dédecu.

Vstvaril Poljáke je Bóg — rād zrl nerojéne bi bógec,
Kar podelí nam Ljubáv — vzéti nam hoče Napūh.

¹⁾ srboriti = kitselig, neugierig; razátrjena slovenska beseda.

Jezik.

Káj le vznemirja takó zdaj bórnega v slamnati kóci?
Káj le mu spáti ne dá, dasi je v škrlátu i svili?
Kaj mi razgrajajo vsi ko fúrije besni naródje?

Tisto le jézik je drág, biser neskončni nebés.
Žalosten bil bi nam svét brez zvonkega glása jezika,
Mutasto divje samó nam tóžno bi bilo življénje.
Múka najhujša je tá, če jézik več néma izráza.

Jedna beséda nas stré, jedna vzveliča lahkó.
Sladko poslušati nam melodične gláse je pétja,
Dúhu je slasten okús poslušati svéte vedností.
Dívne umétnosti dúh je Božji élovéstvu zaročil.

Lépega jézik je lúč, vséga umetnega kljúč.

Ruski geografiji.

Zémlja se suče okróg, z njó sučejo vsi se naródje,
Z národí véde hité, zlásti pa véda zemljé.
Vede planéta tegá orjáška so znanstvena déla.
Zémľjo pa najbolj spozná, čegar je največ svetá,
Prvi med prvimi Rus, ki dál gorostásne je žrtve:
Humboldt i Ritter da so, ruski provzročil je cvénk.
Méril je stopnje zemljé, podjéttje neznanskega trúda,
Drúge je vzdramil k temú, drúgim je mere dajál.
Boljše je méril, spoznál ko mnógi evropski veljáki.¹⁾
Ljudstev, jezikov najvč brát si preučil najbolj.
Drúgi šopirijo se v donéčih, a vótlih besédah;
Kjé pa je drazih dejánj? Ruskih je skláda dejánj.

¹⁾ Postavím : V Črni Gori, Rusiji, Aziji i drugod.

Raztegovalcem, kovačem i trinogom jezika.

Rés razteguje se kóv, če kládívo, ogenj ga drázi,
Hujše pa púhlih več gláv jézik raztéza, teptá.
Najbolj se stégne zlató po vdrihanji vésčega mojstra,
Jézik mrevárijo pa najbolj — visóke glavé.

Herbersteinu.

Cár naj bi védel za vsè — pa véš? ne pozná še soséda,
Žiga pokaže mu ga, brátom kot brát da poljub.

Valvasorju.

Viš jo, lupino ko kóst, pa tujo za naše oréhe?
Viš jih, papirnatih skléd? — Eh! tuje so štíri orjáške.
Naj le! — domači nam méd, júha slovénška je v njih.

Poljakom — vitezom.

Na svétu vsè zlató ni, — na Poljskem tudi nê,
A vitežtvo tàm v délih zarés lepó cveté:
Devédeset i trikrat ljút vrag jih je napál,
Devédeset i trikrat njih méč jih je pregnál.

Popir.

Kedò kriči bolj kakor židje i popir?
Kedò prenaša več ko zemlja i popir?
Kedò zna, vé več ko ljudje vsi i popir?
Kedò je bolj junák ko smrt i pa popir?
Kedò koristi več ko srce i popir?
Kedò škoduje več ko duh i pa popir?

Svarilo.

Slovenski um, če kje imaš na straži stati,
Ko lev pravice krvne ljudstva si varúj ter čuj,
Da nikdar z vragi svoje se krvi ne brati,
Dà, vruga tacega obljubam nikdar ne verúj.
V jedinstvi pa módro čuvaj svojo kri, svoj ród,
Ne znáš li? — — — Dvojni vrag bi nas zatrl rád kój povsód.

Majarju, Hribarju, Tavčarju — pa takim.

Salomon je imél srcé ko širo *mórje*,
Svét je nosil v njem i tajno, čudežno modróst,
Dnes modrost pa bratom gré do srca skórje
Malo bije divnih src za Slave velikóst.
Rés — po srcih le premnógih mrzla burja brije.
O sebičnost! — Če si sám, bô konec domačije.

Sámu.

Samó — oh jeden! — vséh nas bil je slavni Sámó,¹⁾
Samó — oh jeden! — résno vsè je ljubil nás,
Samó — oh jeden! — vséh nas bil rešitelj — známo,
Samó — oh jeden! — vseh bil kralj — o srečni čas!

Inteligentni (!) glas „l“ m. narodnega slovanskega u (o).

Izjema zdaj pravilo je, takó je móda,
Gosposki „l“ je lépši, ko surovi „u“,
Za srce ljubčekov oh! slajši je — čemú?
Ker z njim lljubáv se lljubá piše téga róda.
Zakaj Kopitar ni Pythagoras ta čas,
Da živel dvakrat bi ter nam bi silno hasnil,
Da po kopítu narodnem učil bi nás!
Ti úma luč, vžgi uma luč, ker glej! je vgásnil.
Se vé stó milijónov ni Slovanov věč
Ko šest jih českíh — (ti „l“ tuji govoréc!) —
Káj? Le med věč ljudmi je mnogo věč bedačkov,
Kar v stran gre, pride vkup: je misel teh veščákov.

Kakó si ti jeziček mfl! —

Glej, nekđaj je bedaček bil;

Ta nič ni delal, nego spal,

Nič znal, se videti ni dal,

Le sam je píval, vse popil,

Pa mnogo tudi je razlil.

Nazadnje pa je vsè pojël,

Kaj zdaj je del — nič ni imël?

¹⁾ To vse tu izgovorim le kot faktum, ni treba misliti na politične nakane — tu ne nikjer, — nikakor ne! protestujem.

Joj! zdaj se v pajkov kot je stisnul,
I slédnjič za ta svét je vrisnul.

O Bábylon! inteligentov ti zmešnjáva:

Kdo vé, če „králj“ deš: če král ali králj je práva?
Gospóda slavna! „u“ je poln, krepák i se ko vrl, lep móž glasi,
Ta „l“ je babjih šlev, nečednih le otrok klic ščurkov od stranij.

Suvarovu.

Bil sem poznán meteor, svit večega sám sem pa zmanjšal,
Ko je netilo pošlo, kár mi je blišč otemnel.

Sobieskemu.

Strésel sem ga i zmencál, ni nikdar več trave mi tlačil,
Tjè se je v kotič zaprl, dokler ohranijo ga.

Josipini T. Lajizi P. Pavlini P. Lucini P.

Na našem nébu skoro mesci so sami,
Le malo mičnih zvezd se tudi tu blišči.
Vsaj čúdo ni, ker zvezde naše so v temi,
Vsaj lúči se navzeti solnéne moč jim ni.
Premnôge so pa v blatu, mlaki, lúzi,
Kjer strup odpadlih — — — krokarjev jih kúži.
Pa sáme stópite iz mlake, dáme i gospíce!
I boste sébi v čast, v ponòs nam, drugih pa kraljice.

Človeku.

Pravim: človek kralj si ti vesoljnega svetá,

Nè — le črv, — še sèbe, bilke pravo ne spozná;

Človek, glej, ti angelj si po duhu silnem,

Kaj šè! — le hudič po zlu vsèm neštevilnem;

Človek — bog si, znaš Bogá, skrivnost, nebó, zemljò,

Kaj? — nič nisi; — pač le pikica, kój te ne bò.

Brožiku, Matejku, Šubicema: i prvím slikarjem slovanskim.

Tedáj¹⁾ so svitle barve Ti v okó bliščéle,

Da vendar vzdrámila si se, o Majka Slava!

Glej, zvezde una Tvojega so zaslovéle,

Že tudi kist Tvoj umetnikov svét priznava.

Českim medicinskim korifejam.

To Vam krasán je poglèd na zvezd sijajno bliščóbo,

Vendar različen je svit zvezd neštevilnih nebá.

Med najsijajniši blišč pa spadajo štiri svetlóbe,

Ki medicinec jim vsèm čeških je slavno imé.

Kadar zbistriš si očí po znanstvenem gledanji paznem,

Rés dà lahkò jih spoznaš, srce si razveseliš.

¹⁾ „Tedáj“ pomeni: 1. dann, 2. also, ne samo damala, kakor meni neki leposl. list. Tu se ne bi moglo reči: zatò, ali torej ali zatore.

Sava.

Žilasta žila živi, raztéza po vsem se telésu,
Tò si telò Ti Slován, kri Ti slovanski je čút.
Vidi se voda samó — a glejte jo! — kri je slovanska,
Naša rudéča je kri, zdrava od glave do nôg.
Sémkaj dospél še ni vrág, da zdravo telò je ostálo,
Trikrat gorjé pa za kri, ako prišél bi le-sém.
Kakor pa v zdravih vodáh vse polno je rakov i ribic,
Tukaj takó mrgolí gibénih slovanskih močij.
Vedno ostani nam kri, čast, mózek, radost i krepčáva,
Pótlej nam tujstva ti jéz, náši bodočnosti up.

J. E. Tomić-u.

Svojcem ko vedež golčiš, kaj delal Hrvat je i skusil;
Kar beseduje, želeč Tvoje peró govori. —
Mnogo trpél si Hrvat, pod mečem se često našalil.
Sebi si slávo našél, krivcem naklonil korist.

Naš napor.

Ego autem censum censeo: ¹⁾
Slovani s polžem lezejo,
Ker so v značaji premehki,
V naporu pa so preslabi.

¹⁾ Beri, kakor Slovani radi izgovarjajo: censejo. Hohniki se pri nekaterih Slovanih izgovarjajo, pri drugih pa ne; také p: še zdaj mesene, mlienke, m. mesec itd. Tu beri sarkastično staroslovenski lénzejo.

Če čuki nas prezérajó
I v našem nas ovérajó,
Kaj za nje se pogánjamo,
I na-nje se naslánjamo?
Vso svojo térjajmo pravico,
Borimo s stalno se resnico,
Držimo prava se ko skala,
Da vražja moč bo nam se vdala.
V načinu plemeniti, mili,
V stvaréh naj jeklo vsi bi bili,
Ne z ustmi, v broji del junaki
I proti vragu čili, jaki
I v vsem bodímo zložni, vztrajni:
I drugi bodo merodajni.

Celestinu.

Ju! nataknil košate si peruti je vednosti,
Izlétel je k blestéčim zvézdam krásne velikosti,
Raz zvezd ko duh na nas zré modrujoč v svetlosti.

Šuk.

Več ljudstev razno sréčo znaš i nas učiš,
I sám koló nam sréče jezdiš i vrtiš;
Vže k nam je šlo, a včasí zdrsne, ko drviš,
Kaj dam, da nam na vrh je blagra privališ?

Roják i Tvoj néžni spol.

Slovenec! znaš vže vsé? čuj! nekdo strup Ti žrè goréče:
Spol mladi ženski, ki le strastno v tujščini blebéče.
Čemú pustiš, da rôdu, ljudstvu strup se v javnosti rodi?
O déva! tuje ni najlepše — dom ko biser zal slovi,
Glej dom je biser srca drag, dà, dóm Ti bôdi kralj časti.

Erjavcu.

Tà nam je, tà korenjak i môž, ki duše tri imá:
Z jedno náš je srček zlat, a z drugo zna, kar stvar le zná,
S tretjo poljubuje, zna, časti dveh ljudstev rôd, srcá.

Šumi-ju i Pečniku.

Še trnje znaš, kjer brég morja pretékle véčnosti visi,
Kar pústil zôb je časa, paprkvaš med trnjem vrl skopúh.
A kaj, ko skoro vès se vtôpil je, — to nas v srce skelí!
Naj koplje bistri brát — ne najde věč sám Pečnik ogleduh:

* * *

Rés náš vrlí Pečnik išče zdavni čas v prostoru te zemljé,
Ti pa v prahu, v zraku, ki provzróčili so časa ga zobjé.
Oh, dasi méd mravlja išče, ko so mólji žvékali ga vžé!

Aleksandru I.

To môž — dà to junák! — to car; to vzór glav bratov naših
Môž mil i strog — poljublja vrle, toda drzne pokoruje.

Junák, ki prve vrage zemlje prvi hrabro premaguje.
Cár môder, sréčen — v vseh umetnostij, ved, šol, šeg srédi,
Leskéč se liki Solncu v strpnosti v vseh véri, védi.
Vas braća prašam: Je-li genij tak vzor glav, sre Vaših?

Valjavcu.

Kaj vidiš tam? O glejte v rési ga velikega Valjavca!
Dà, to je pravo: mestu vas čebel, vže duhi strd nabérajó.
Strd? — še glasilcev bratov zloge, zvók i glase, koje svérajó.
To šola velika je zanj — za véd umetnega nam tkalca.

Navratilu.

Vrli, mili bečki Cicerone zmérom kaj kramljá
Po popirnatih sobanah, o prijateljih i vragih,
Dáj, dáj še kaj tacega — a kakor Tvoje srce zná,
Naj bo to o inih časih, ali vragih, bratih blagih!

Največim narodom.

O tristo besnih čukov! Kaj je tó?
Največi narodi največi so berači.
Vsi boljši robov so le njih kolači.
Žróč robom-ljudstvom prava, čas, lasti;
Še žive nam „posedajo“ ljudi.
Sramóta — da prosjačíte takó!!!
Postavi proti tatom Bog kitajski zid,
Da ne bi naših kron zrl lakomni njih vid!

Močniku.

Istina vedno velja, dasi se menjavajo časi,
Uk pa nam v istini vsak v istini vedno ni zlat.
Dvakrat je pet le deset: dogmatična brojev resnica,
Ipak v tem slavo Tvojô céla Avstrija časti.

Bezenšku.

Z električnim perésom
Besede nam lovi,
Z ljubavi nam čudésom
Vês Slave jug časti.
Glej štirim bratom blagra je činitelj
Jugoslovanske Zloge kralj učitelj.

Našim najboljšim zastopnikom.

O srčice — kakò si majhino srcé!
A v tebi domovino nosijo. Možjé.

Brídek spomin.

Grenák ko žolc spomin — ko pélin si grenák:
Plemena kruta brezozirna le — zmagujejo,
Med druge se ko dražen gad zaganjajo, vsiljujejo,
Na tujih tléh razširjajo — i gospodujejo ko ris,

Poštenoviči blági se zmanjšujejo ko s časom vtis.
Če ták spomin ni bridek ali je še kák?
Spomin ti zlob pošast ko Damoklejev meč leží,
Ko duh mrličev v jami straši lopova o polnoči.

Biser slovenske maše.

Če čestò svéta bi Ciril, Metodij še živéla,
Še za obréd slovenski bi v verige šla svetá,
A svečenikom vsém ta môdra róža ni cvetéla.
Ti Bóg, sovražstva vníči strup za bratovska srcá!
O da spoznala bi srcá ljubavi rimske dár
Da mrzlim bratom bi naproti šla gorka srcá
Potém temá zaprék, izgovorov prešla bi kár!
Obrôč zlat za zjedinenje i zlôgo čin bô tá. —
Saj vendar le ne bô to zoper véro i ljubáv,
Sicèr, takôj s tem proč! — za strup ne damo src — ne gláv!
Res ni nam punta duh, ni črt duhá postav previdnih
Še prósimo za lestvice za cilj src blagih, pridnih.
O do kedáj še bôde, vrágov naših koprnjenje
Src starih svečeniških — v mnôgem krepostnih — stremljenje?

Martléu.

Zrl, Samaritan! si žal i up,
Prerok Bosne! tešil Tvoj jo glas,
Lečnik si iz muk pobéral rad ji strup,
Pésnik ji ovekovečil spas.

Ne razumem — pač razumem.

Věš, brát, prijatelj moj! tegá jaz ne uméjem:

Glej! drugi ogenj i vihar kričé, če nas kdo kihne,
Da carstvo, da cěl svét se bô podrl, če nas kdo vzdihne.

Věš, moj preljubi brát! — tegá jaz ne uméjem. — — —
Pač, pač uméjem — a teb src i volj obračati ne znám.

Družbi sv. Cirila in Metoda.

Svéta se streljata dva za ljudstva nam drago bodóčnost.

Kteri le lóvor prejmè, bode rodóvom vladár,
Žal, da jednake moči ne najdeš pri svétih obejih,

Često je dece sovrag jako rad dece gospód.
Nado jemljimo iz luž, vabimo iz krempljev jo vrágov,
Delajmo jeze močné, zoper povódnji grozné.

Groza! če nam spodleti, kdo bóde še bránil nam slávo,
Slednjo še last nam otél? Vrag bi nas v gróbu teptál?
Sila koló nam drobi, vrág mámi i žré nam dušice,
Torej pomagaj gospód, dáma i mláda nam kri!

Koseskemu.

Last smétane, oblik, čin plúga, rékla zlog — Modric je last,
A glás, duh vzvišen, plam srcá, broj rékov: to je slávi v část.

Trubarju.

Savel je répe iskál, našel pa je krôno kraljevo,
Primož se vére loti, slovstva pa najde nam vir.

Nikici.

Živi, živi prvi sivi sokol Črne Gôre!
Srce bije Ti ljubavi divne pelikana.
Pevaj za najlepšim morjem dub Tvoj, kar le more.
Slava Tvoja vitežkega je Jugoslovanâ.

Martov stas odeva sokolovo krilo,
Martovo junaštvo diči Ti srcé.
Z lovorom ovenčano Ti lice milo
Svétí čez slovanski plan, čez vsê goré.

„Carice balkanske“ zróč lepoto
Angelj v blagru čisti je Slovân.
Trs sadêc i oljko dan na dan
Vživa sokol slastij vso miloto.

Oj Ti blagra pospešitelj,

A prepričanja častitelj,

Ki gorêc za ljudski spas,

Slave si povrnil glas!

Ti jedini drug največega gospodovalca,
Vodi Te i sokole pot božjega kazalca!

Platonu.

Svetiljka žarna duh si bil v megli veliki,

Ko se je bil cel svét kadil;

Ko čarno-zavedljivi so se čuli kriki,

Ti istina i luč si bil.

Kumičiću.

Viš ga no, prah pa pepel ta ljubi — a svojega rōda ;
Kar je Ecehijel zrl, vstvarja dramatski Istrán,
Vspnē se do čarovnih zvezd, zvezd slobodne, močne Hrvatske,
Prvi hrvatski je par jasno, lepo razsvitlil.

Vzor - značaju.

Osvedočenje za stvar pravično le bōdi Ti smōter,
Volja nevstrašena zanj, evo Ti vrli značaj.

Nabuhodónozor kralj peč sedemkrat strašno zakūri,
Da bi omajal značaj, včinił si sužnjeve srcá.

Ogepj celó je presláb za srce ti vzor-značaja.

„Frangar, non flectar“ — dà, ne omahne Ti lev.
Na milijōne duhōv je moralo grozo trpeti.

Hōće i mōra značaj, ni pác drugače značaj.

Strahopezljivec ne zna i kimavec tudi ne mara.

Lóvorov véneć je drág, plaća ga zláti značaj.

Njemu radost pa i vir moći je ljubav le za dobro.

Prva je strasti — ljubav, saj je močnejša ko smrt.
Včinek i vspeh pa zatō je kar velikanski, neskončni.

Divi obširni se svet, trēse se podla druhál.

Dajte cesarstvu samé v vsém neomahljive značaje,
Nepredobljivo Vam bō, celi Evropi v ponōs.

Volja pa zlá i trma za zló pa níkdar značaj ni ;

To je le satanski práh — krivcem se meće v oči.

Pravi značaj Vam svétec je živ v tej tmíni živōta,
Potlej je angelj nebá, kō je odšēł iz svetá.

Vrlim Slovanom i dlčnim Slovankam.

O zlati brate moj, o draga sestra Ti,
Ti lepa moja kri!
Če z Bogom bôš i ž njim bô rôd i dóm Ti drag:
Bô svét i vék Ti blág.

Vsakemu pravemu slovanskemu srcu:

„Živio!“

Koperniku.

Duh si božjanstva imèl, da prvi spoznál si svetóve,
Kar je zémljan le zaznál, Tvoj veleum je spoznál.
Novo je solnce izšló iz svita slovanskega néba,
Blišč se razširi le-tá v čast nam do konca svetá.

Franju Josipu.

Demantne roke razpenja na štiri strani,
Národa vsacega čuva, spoštuje lasti,
S tém pa si srca zavezal je svôjih ljudij,
V kojih zvestoba i jaka ljubezen kipi.

Levu XIII.

Oj čuda! Solnce skrito je na Tiberi vse dni,
A vendar svit njegov po celem svetu se žari,
Pri Luči tej vsè — i pri Slávi lepše zablíšči.

Razsipljivosti Slovencev.

Slovenski brižni sin ima le mošnjo slábo,
Da v pičlem broju let — kaj? — dnij je vsa ob rábo.
Kakó da mošnja, Vaš vsak žep je tujcem vsem ódprt?
Od tujcev, glejte, lazi strup, za Vašo deco smrt!

Ruskemu carstvu.

Herkul si stiel je zemljó, na rame jo Rusu položil,
Nikdar nikjer ni nihčè vladal toliko zemljé.

Bismarku.

Strelovod bil si strašan — nič hišam, le tujim državam,
Strelovod ko se skazi, tvojo ti stavbo zdrobi.

(Leta 1885.)

Bogišičn¹⁾ — Slovanskemu pravu.

Škrat bi Slovanstvu tajil za pravo neskońčne zasluge?

Svet se po njem rad uči, vrlo po njem se ravna.

Torej barbarški Slovan učl še pravico náróde!

Oj ti barbarstvo lepó! — ljubim te, ker si nam čast.

¹⁾ Učenjaci! je-li Justonijan (Opravda) istinito Slovan?

Plevna.

Bil Vam strašan je potrès, krvave verige so pále,
Angelj rešenja kot brat bratom je slóbodo dál.

Daničicu.

Dà, slovstvu svojemu si vstvaril ràj,
I vanj postavil hišico zlatò.
Pravil — besed nè — svršil red, šel v kràj
Ter si zaprl se slavno večno v njò.

Naš up.

Če boste zlòžni, vztrajni, jaki i ljubéci,
Kitajcem nič ne verovali: — šlo bo k sréči.

Tistim.

Škrat bèt v rokàh groznò viliti,
Po glavah vdriha tèh ljudij:
Ki so nezlòžni i nevztrajni,
Preméhki, bèsni, neznačajni,
Ki zrò čez druge, knezi dolgorúki,
Prezaupljivi, razsipljivi čúki,
Za dom, za dobro, drage skòpi,
Prodanci črni, šole ròpi.

Mojim kritikom.

Na mnogo milj obsežno sem deján rešêto, zvezan s svilo,
Vsák, kar je bélih plés i rok iz méne strésa zrna, pléve.
Jaz zgôrej — trôbim — z désno vejem z vévnicó — modrosti Vaše,
I zbéram zrn sí, kar bi dúhu mojemu kaj v júho bilo.
Cél kúp plév, práh v puščavo piham tjê, kjer zévajo le réve,
Tjê naj leté v ohocko mórje, naj medvédom bôdo paše.

Slóboda.

Oslobodi se, Slován! nazorov Faraonov, besnih sporov,
Stôpi na lastné nogé; Román, prijatelj nekaj dajta vzorov.

Obema Vošnjakoma.

Po bratih dveh k nam vsakih del merniki leté:
Lepó s perési, z ustmi i z vzgledi se delé,
A največ v društvih, družbah, v dejanji sta možá,
Saj zbérata i sipljeta jih s strastjó obá.

Dolinarju.

Ljubáv je véča, silniša ko vsak peklenski strôj,
O šlovek zná, če hoče le, dasi krváv je bôj.

Fekonju.

Takó peró mu téče kakor po železnici koló,
Takó ljubav ga zgéče za jugoslovansko kri srčno,
Takó ga ogenj péče za ves ljud v gorečnosti srcá:
Da kar nam čini, réče, — znak je rodoljubja i možá.

Raiču.

Mož v úmu nòsil blisk si za svoj dragi narod máli; —
A v ústih dvojen gróm imel je, — vsaj ste čuli, ználi.
Peró i čila róka bila baterija je močna,
Ves čút njegov i srčna kri pa je eléktrika sladká.

Evam.

Radovednost, lišp, ljubáv jednáko hčer je Evinih vsèh dóta,
Vsaka pa jezičnosti, nečednosti, napúha ni síróta.
Hči slovanska čúj, o Slava! išče večidel le luči póta.

Kajkavskim damam.

Kteri bog je onečédil úm i jezik damam kajkavskim le-tém,
Vsè z materinščino — a té časté le s stéklom culukaferskim
se vsèm.

Zelencu.

Naš hribolazec tulil v vražji róg si, klical vragov več,
Zdaj kličejo pa vragi Têbe — Tvóji zbégani so, prêč.

Memento!

Če bi prišel pogin za nas Slovane kakor sám strup čist,
Z zobmi zaškripļji! — hô tó: Nemeec, žid, nezloga, nihillst.

Kukuljeviću Sake.

Ko prvič spal si, vkrêše Bog Ti svitlo luč v možgânih,
Potem si Ti jo drugim krêsal v dnevih teh neslânih.
Ta luč žari v temi i vleče k sebi duhe
Ko mravlje strd, ko luč po noči tičke, muhe.

Slovanski svet.

Čuda! Pâč láž! Nê. Zemljê, čuj! blizu četrt je slovanske,
Za četrtinke pa tri tisoči ravsajo se.

Gregorčlêu.

Dveh levov bil je boj — ki vsak moči je svoje,
A ta sta kos še zdáj za mnoge umne stroje.

Neslovansko slovanstvo.

Za vse bi bil za kaj, a za politiko si baba.
Ostani suženj „schiavo“ le, — Ti „magjarolski“ prè!
Zató Te je i mora Te držati „tujski“ krè.
Le brani ga, ki davi Te, — nad vse neumna žaba!
Vsak brat sam za-se se vojskuj, ker, kajpak! le takó bôš zmagal.
Kaj red, poslušnost, disciplina! — pójdite se vsi solit!
Le brž, le srèno v boj! — e kaj bi mislil i odlagal,
Naj kdo pomaga ali ne! — ko hoèe, pojdi ga spodit!
Ko malko le drugaèe misli brát — oh! bratu se ne vdàj,
Le rajše vruga služi — brata krvnega požri pa zmáj! —
Slován, Slován, nesrèčni sin, Ti srèèe svoje tát!
Zakáj si ták? Zaklád si vragom, domu škrát.

Oh, stokrat muèiš se i se solziš, moj brát!

Ko ga dobiš, ne èuvaš, i zgubiš — — zaklád.

Evropskim šovinistom.

Možje! odkrite se, — tem neizmèrna je ljubav,
Oçi njih vélike željele so si naših glav.
I zdaj imajo jih — sto naših biserjev i môž!
Takó ljubili so, da so jih kar pojeli,
I z našim pérjem, z našim krasom se odeli.
Le bodi dika moj Slován, pa še Ti njihov bôš!
Kakó lepi so — oh! — ko nalašè za parado,
Ter se slavé ko ženin zna nevesto mlado. —
Kedó bi mislil si, kakó ti znajo šmentano lepó,
Da vitezi zelèni, suhi s sivo brado Vam so tó!

Gaju.

Dívnega duha si bil nesmrtni naróda buditelj!

Ko so še spavali vsi, Ti si vsè glédal bistrò.

Mrtva si vzbujal srca, a mlačna i bolna ozdravljaj.

Kar še ni sanjal Hrvat, úma je Tvojega čin.

Z zloge božjansko rokò si érke na jugu nam písal,

Narodu vstvaril si vek. — V slovstvu je štokavec kralj.

Narodno srčno zapel še pesem si nam domoljubja.

Slovstvu podaril si ráj, v kojem nam jug je sedaj.

Sládko si zrl, kakò je Hrvat zavrisknil vesélo,

Ko je Hrvatsko spoznal, ter se je za njo spotil!

Resne jedinosti plod, katero sejal si, imamo.

Da bi sejali še mi! — Dajmo, hodimo možje!

Srček! da Tvój izvirni bi dúh nas vòdil dosledno,

Ne bi Te drla, Slován! kisle nezloge pošast.

Svéta jedinost, o Bog! hči Tvoja, nadzemska krasota,

Upanje Slave sinóv — zvéži slovanska srcá!!

Trnskemu.

Svét si razúmel, o brat! lepò si ga slikal i péval.

Štiri slovanske sestrè v hvalo Ti klanjajo se.

Vuku.

Zaklád je kopat šel, ko Sventovid je gledal.

I čuka! Zlatorog mu siplje v krilo polne vrèce,

Zlat Kresus vrača se, Perún v možgane mu šepéče,
Vrejuje ko redár — saj meni je povedal.¹⁾

Šenoi.

Mesó, život okostjem trhlím vstvarja,
Sprejema s kruhom je, s soljó ko carja,
Medico pristno dedov vari, peče nam kolače.
Če bilo slastno dedom je, bo-li za nas drugače?

Smičiklasu.

Tam doli v Hadesu se vozi v čolnu dičnem,
Po temnem Stygu varno svoj obrača čoln,
Ko potopljenec z biseri nabasa poln,
Ki zdaj jih kaže nam na zgornjem svétu mičnem.

Jovanoviću.

Le malo zdravih je izmed nam vséh poznatih gób,
Vesel si, če se koja sme Ti dotakniti zób.
Kakó blišči se torej v tmíni ogenj vže v daljávi!
Kakó kipí, kakó plamtí srcé pri tej ljubávi!

Slavjanskemu.

Častne vojské legijón po svetu prozaičnem vódi,
Oj Ti začarani kralj, vedno pobjedo slavís!

¹⁾ Često se čuje, osobito po nekaterih krajih Štajarske : „povedal.“

Funtku.

Ko trobentica nič kakor piskati mnog modrec zná;
Moj ima tenák čut, ki Modricam séga do srcá.

Šuleku.

Kakó je brat? Je-li Ti lipa res kali pognala,
Ki Ti ideja je iz severja sém presejala?
Oj rasti prve slave hči — oj bodi vedno zala!

Dvořaku.

Veš! v glasbi si Slava nam Mačeha bila,
Prerada si deco svojó zatajila;
Le jedva je doktor podaril nam spás,
Ko svetu objavil slovanski je glás.

Šafařiku.

Mož velikán! učene, bistre si imel oči:
Ker z desnim bistro zrl v očetov naših si daljavo,
A z levim gledal si na brate, zdajno Majko Slávo.

Mickiewiczu v drugič.

Rómal si vedno okrog, še zdaj, ko Ti srce ne bije.
Duh pa Ti róma še bolj, mrtva oživlja sreá.

Kolarju.

Oj svitli knez! najlepše Bratovščine nam Daritelj,
Ljubavi nam najslajše Mŏž,
Podaril nam si rajskih rŏž.
Ljubavi cvetko sam Apostol si gojil.
O da bi vsak sin vreden Tvoj naslednik bil!
Vže vrtec je zrahlján, oj bodi vsakdo rŏž gojitelj!

Ljubléu.

To česar na perutih čas ne nôsi,
Kar tajnost je preteklosti morjá
— Usode velikih našincev kŏsi —
Zrcali na perésu se Mozá.

Šrepelju.

Rumeno solnce sije skozi čist kristál,
I lepše še blišči se luči žár.
Takó luč Uma svitlega mnog démant zál,
Obsevajoč nam lepša slave már.

Oudřičku.

Cela Evropa Ti je le jedno veliko gledišće,
Kjer ko Arion srcá nam občaruje Ti brekn.

Palackemu.

„To jest* slovanski Móz!
V zmešnjavi brani nam slovanski čút,
Ko dere vrag nas, ki je vražje húd,
Tolaži on naš mučeniški ljud,
V ljubavi ljudstvu svoj žrtvuje trud.
„To jest* slovanski Móz!

Ko vrag laska se mu i mamí na sovražni zbor,
Ne vidi nič, ne čuje nič, ker bil za ljud bi vmor.
Kakó je svoje Čehove nam v svitlih bojah slikal!
Kakó se mu pristrčno ljubi narod je omikal!

Da Ti bi bil Vstvaritelj reda! . . .
Najlepši davaš nam ustav,
Pred Tabo plače Tvoja čeda,
Najumniši Ti naših glav!

„To jest* — slovanski Móz!

Česki razstavi.

Do zdaj še nè — a zdaj do vrha si dospél Slován!
I zdaj — oh saperbold! — oh, vstrajaj tamkaj góri!
Zató pa zavaruj si tla i temlje zgradbe zlate,
Zaklád živ i neživ svoj čuvaj vrstno noč i dan,
Krepé naj prvi rada i idej Te vzori:
I vedno slava za-se bôš i vse slovanske brate,
„Marche, Čeh, à la tête de la civilisation des Slaves!“

Kačiču.

Vila je slovinska prihitela
I sokolom krasne pesmi péla,
Ljubko milo v uho govorila,
Naj ga čuje Slave deca mila:
„Čuj me, sinko brate Milovane!
Pevaj slavo Slave nepoznane,
O sokolih slavnih nam junakih,
O sokolih Slave nam prvakih“.

Milovan posluša rajsko Vilo
I vilinsko peva pesem milo.
Sinka čuje sokol siva tica,
Koj vse polno njenega je klica.
Po planinah i dolinah zlatih,
Pri Slovanih revnih i bogatih.
Sinka čuje Jadre riba zlata,
Plavajôc med tujkami poznata,
Vrlo lépo ribam propovéda.
Slastno sluša mnoga jo soséda.

Ali boš se čudil Bože mili!
Da so glasi ribice svet učili,
Da so glase naši bratje čuli.

Z ribico pojô, ko vrišc ne tuli.

Aj lepó je, da ne more lepše biti,
Kadar čejo glasi bratski se združiti:
Zgorej rajska tica naše pesmi péva,
V éolnu brat i v morju ribica nam déva.

Gjalskemu.

Tuje i svoje glavě oživljaš v parketnih sobanah,
Mamiš v gledišče jih nam — zrè i spoznà jih Hrvat.
Vabiš v hrvatski jih dom i bratovski lepo jim dvoriš.
Našo obleko sprejmô, ž njimi hrvatski kramljaš.

Janku Draškoviću.

Noč je. Ne bûdi, — naj spè vsi bratje pravičnega spanje!
Kaj še! Ne bô! Že vstal mož ko rjoveči je lév.
Silen je ogenj zažgal, nanj métal sovragov je srca,
Bratom život razsvetlil je plemeniti prvák.

Strossmayerju i Starčević-u.

Vednóst hrvatska bratovsko Modróst je poljubila,
Da grél bi Te njun duh, ne boš Hrvatska izginila.

Naš zloduh.

Mefistofeles si vzél očale prvega je broja,
Z britvo prasne, vzorce duha nam kazi — a ne brez znoja.

Mažuranić-u.

Divno si — srečno nè — ban čoln vozil osôde Hrvatom,
Paše pojôč si si sam — krasno Hrvatom zapél.

Oblaku — Štruklju — Murku.

Nikdo se ne briga, kôder plazijo črviči,
Ali k orlom, sokolom vzdiguješ rad okó,
Jedva so se nam izlegli divni sokoliči,
Zró oči jih naše, ti vsem glave zró bistró.

Vazovu.

Ves ranen sem — še v desno — oh! povsod me pika trnje,
Kri lije iz očíj — a berem ljudstvu zlato zrnje.

Kraszewskemu.

Dve sto belih svéc za njim gori,
Poje: Requiem aeternam dona!
A še več po njem se src rodi,
Vzdiga ko pri glasu sile zvona.

Tresić-Pavičiču.

Najlepšega morjá labud je bél
Premile bratom pesnice zapél,
Tje vzletel na Triglav — do Črnega Morjá,
Do Deda slavnega ljubečega srcá.

Predragi bratje, čujte ga,
V ljubavi nasledujte ga!

Fischer, Bučar, Pogačnik, Trtnik, Nolli, Leščinska i taki.

Pozval je kralj duhove na razstavo krasno,
Kjer divne v zraku se zrcalijo stvari.
Vse gleda, zrè — a mrtvo je, da je užasno,
Kamnena so srca, i nème so oči.

A kralj zasukne z žezlom zlatožarnim,
I koj oči te neme oživè;
Srca se vdajajo sladkostim čarnim,
Duhovi rajski se razveselè,

Ker glasi se lijo, srebrni zvoki,
Iz ust medenih rajske pesmi vrò;
Ko biser-vode se kristalni toki
Skoz divno trato šumljajoč lijò.

Tje prifrčali slavèki so divòtni,
Ki vedno milo-krasno žvrgolè,
A glas čujoč ta čarobni milòtni
Celò ti divni pevci onemè. —

Dasi ste pevci sladki čarna bitja,
A mi smo ipak Vašega rodù.
Oj slajšajte zlo grenkega nam žitja,
Darujte slasti narodu temù!

Miklošiču v drugiè.

Eifel! kaj si mislil, da si sám?

Dragi! Jaz še večega imám.

Ti si zidal stolp iz jekla sredi vidnega prostòra,
Mojster naš iz zobov časa, vekov morja i govòra.

Dr. Lampétu.

Ti viš ga no! V možganih tá imá oči,
Da vsè v red stavlja: ùm, dom, svet, srcá ljudij.

Dr. preuzv. Napotniku.

Svòje vojake pozná, v zrcalu pa svòje livade;
Vidi celó skoz ljudi, skoz milijón zrè nočlj.

Spakanje latinizmov — lizanje orijentalizmov.

Ali Vam je čuden svét! Bóg, Ti razumi ga — jaz ga ne znám!
Čuj! dobrotnikom, kultúre mojstrom brat spakúje jezik sám,
Divjim vrágom, zatiralcem bič poljublja, jezik liže,
S tem h kulture mojstrom stárim dvigajoč se, pada niže.
Kdo bi mislil, da zna ták močan vtis včinjati mu bič!
Bič je kònj pri vòznji — čas, prid? — glúhe mule hrípav krič.

Le postréli zvòke: mèdem, vátra,

Da Te ne osmeši kranjska Kátra!

Rusasti orlov — ali: Volga — Visli.

Latinsčino ljubi — latince sovraži,
Latinsko čè srce — a dúše ne mára,
Latinske čè duhe, lastnostij ne káži!
Latinske čè orle — nè! brate le kára.

Oj čudna orjaška mi nácija,
To sréčna pač ni navigácija!

Pajek.

Latinske če črke — pa ljubi le grke,
Latince prodal bi za svoje le brke.
A vendar so lepše latinske mu črke,
Ker nekaj je vzel jih, potrebil pa grke.
Oj bratec! premisli, kot môdrec prevdári:
Latinci so škodili v mnôgi nam stvári,
A dobrega nam so storili pač več.
Še več bi pa bili, da brat je ljubčė,
Ni kreg več motčė i da plam je gorčė.
Kaj storil pa púhli, nezvesti nam Grk?
Od vekov na veke nam škode je šmrk.

Levstiku.

Kdo bi vrjel, da pozná, kar znali so geniji stári?
Tò Vam je duh, da še zná gledati dúhom v srcé!
Kakor pa sence duhov, poznál je obisti Slovincem.
Tipal možgane je nam, strésal nam sámó zlató.
Toda če zrl je plevél, strašná ropotá! je ko stréle,
Pihal v devet ga dežél, dokler je videl plevél. —
Sada pa, ljubček! si sam pod zémľjo se skríl nam prevbógim,
Res, da zaslužil si vže, da bi neviden postál.
Kdó pa naj pili nam zdáj zaraščene¹⁾ naše možgáne?
Zdáj bi Te trebali mi, ker še le cvét zelení.
Ti si bistril i bodril, veščáke učíl — dà, si délal.
Franjo! le spavaj sladkó — nè! — le radúj se ljubó.

¹⁾ Tu ne more biti: „zarnale“.

Obup pesimista.

Um človeški sám po sebi ljubi vsák luč, razsvetljénja,
A ne vsák visók dúh, na polbog ne spolni hrepenénja.
I zatò úm srca, srce úma često ne pozná,
Pač pa tlà brez dna svedóci uma mrák, divjóst srcá.
Tórej tudi v pústi žalni klije rédka šolska cvétka.
A mnog lord, de, von bi je vsejal, da ne bi bila rédka.
I Ti, duh! ne véš, če vsák sin úma več ne bô imél,
Bô pa pôdli túj um bóg Tvój, Ti pa suženj mu nezrel.
Tvója last bô njemu část, a Tebi bo nečást, mordá pogin
Po všem Tvójem prágu bô Ti rasel máh nesréc, človeški sin!
Nè, Neptún! bič v véri, umu, Ti ne bô v ponòs več sréc, verúj!
Uma luč pač, um pa slóbode i srca část da blágor, čúj!
O kakó lahkó bi goste, bujne lúže vže cvetéle, —
Da vonjave móčne, sládké bi po svétih dvéh duhtéle!

Pá saj vsák bóg Te je brcal vže dovòlj — a káj! zastónj je vsè
Skála, léd ne dá mesá — kolačev, vin pa ostro trnje nè.

Dr. Mahniču.

Kar smatrali bratje so doslej za cvét,

Tó pohodil sám je v teku kratkih lét.

Délal je po glavah rôž železnico na vse moči,

Z modroslovno dróško svójo vózi urno se po nji.

Lad. Hrovatu.

Prejo mislij i besed¹⁾ nam gladi, ter še vzore naše pili,
S solnčnim svitom pilo brusí, da po njem več luči smo dobili.

¹⁾ Ne : besedij.

Slovanska zvezda.

Kaj, moj Slován! Ti je toliko križev i nesreč rodilo,
Da srce ni se Ti utésilo, — le zgolj se je solzilo?
Oh! Tvoj značaj, Tvoj čin, razmér zlo, vragov srd i teh obilo.

Bélinskemu.

Bélil si sebi glavò, še bolj pa največim rojakom;
To si pobélil takò, da je doma zdaj lepò.

Dostojevskemu.

V blatu največem junák za druge si demante kòpal,
Prerok si bisere znal, mi jih pa jedva sedaj.
Krvi i znoja nebroj með tisoči, ljubček! prelil si,
Ki poljubuje ga zdaj več milijonov nebroj.

Tolstoju.

V zlatu ne ljubiš zlatá, le zlate vrednosti človeške,
Sto jih je „Vojna i mir“, „Ana Karénina“ vir.

Slovenija.

Oj Slovenija, zemljé najlepši kráj,
Sladki dom moj — bodi bratoljubja ráj!

Kuhaču.

O zlati moj Jugoslován,
V zrcalu glej svoj čut i stán!
Odprt stoji nam slavohrám,
Dva tisoč biserjev zrém tam,
Vsak biser glasa i jezika,
Znak naše umnosti i dika.
Kakó si lep ti naš muzéj!
Kak kras, bogastvo si idéj!
Src čarni zbor raduje se,
Ko zvok srebrni čuje se.

Preradoviću.

Naš slavec peva v kletkah pozlačenih
Takó lepó, takó sladkó!
Prognan od gnezda po spletkáh skaženih,
Ki ljubi je takó močnó.
Ves svet ni dal utéhe Ti željéne,
Saj svet ni dom sladák!
Zató nam vzor ljubavi si češčéne,
Odličnih móž prvák!

Tommasen.

Gledal i čul i umél duhá i svetá si bogastvo,
Genij slovanski učil stare kulture je ljud.

Avstriji.

Krasno leskéčeš se nam, ponosna i divna Avstrija!

Narodi ljubijo Te, vragi sovražijo Te.

Ljudstva premnôga si vèč vže vekov mogočna vladala,

Čúvala sréčo i last, blagor delila i čast. —

Majka Avstrija na tlèh pa lepa si tóžno ječala,

Ker so Te sini trijé grdo prijeli za vrat.

Skoro Kraljica si nam vže ljubljena kar izginila,

Krona i žezlo prešlò, deca postala pa plen.

Toda z Avstrijo je Bog, le naj se napenjajo vragi,

Ipak će ranijo vsò, niso zatréti je kos.

Torej Kraljica kraljui, le bôdi všem majka pravice,

Potlej se vraga ne boj, vedno vsi bomo s Teboj.

Žizki.

Čudo so bile pa strah vóz Tvojih letéce tvrdnjave,

Jedno je Tvoje okò bilo za tisoče čet.

Tvojih začaranih éét cel svét ni nikdar premagal,

To te nezloge je môc — Čeh le je Čeha podrl.

Jelačiću.

Lepa Hrvatska, o Bog! Ti ljuba si skoro minila,

Slavnega Zrinskega rod zdavno izginil je vže.

Sini junakov bolni v verige Ti vsi so vkovani

Zévali v mukah groznih, nič ne zmenèč se za smrt.

Kar porodi se Ti sin najboljši, o majka Hrvatska!

Za-Te življenje rád da, da bi Ti spasil živót.

Kar je obetal junák, to mojstrski vsè je izvedel,
Bratska se lila je kri, pa jo je dala ljubáv.
Glej na pomlád, ves v cvetji je svèt, vsè polno življenja:
Ravno takò velikán nov si podaril živòt.
Rešil si carstvo, celò dvé kroni i svòjo Hrvatsko,
Kralj pa i dom Ti je dal èást i zahvale poklon.
Zopet Hrvát je veljal i meč i pravica hrvatska. —
Oh, pak usoda svetá! — zopet je meč Ti rujáv,
Lepa Hrvatska solzi zdaj spet v krvavécih se ranah.
O da bi še se rodil èesto nam Jelačić brat!

Oportunistom.

Ljubko imeti je hlád, na solnci se gréti mogotcev,
Težko pa biti bolán, kadar je le velikáš.
Kadar je kralj Ti vesel, Ti zdrav si i kuješ ga v zvezde,
Ako pa muhe imá, jav! vsè se skriva mu v kòt,
Ipak lepo še živiš, le Palček naj cvenke Ti siplje,
Kajpak da lep si značaj, — bog Ti je trébuh — otròk!

Košćiusku.

Kòdi pa tavaš junak? — Li angelj Te z mečem proganja? —
Kakor je Adam, takò sladki izgubil sem ráj.
Ječa mi širni je svet, ker v raj več ne morem dospeti. —
Delaj le blago srcé, — malo pa upaj le-tù!
O beli dom, o narod moj,
Kakò sem ljubil te!
Za Bogom svétim bog si moj,
Pa sem izgubil te! —

Moj raj! — za Te

Glej dal sem vsè!

Bratje, o da bi takò naš Adam za raj se potil bil

Raj bi pač stál še sedáj, v raji bi bili i mi.

Glagolici.

O dobri Bože moj! glej tu ne vem jaz, kaj je právo,
Pokaži Ti, kaj naj bi storil v Tvojo čast i slávo.

Je-li, kar v Rimu mi velevajo, oznanjajo,

Je-li nasprotno, kar vodniki mi zabranjajo?

Lisinski, Förster, Zajc i sl. prvaki.

O divnih mojstrov častni zbor!

Nevidnih glasov vidni ker

V akordih rajskih ste vstvarili

I naši Slavi vence vilí.

O sladki, mili glás,

Nesmrtnih korov krás,

Kakò si sreč ljub, kakò si drag!

Sam duh i ljud i znaj ti je kroták.

Vi glasom čarnim zapovedovalci,

Vaš duh brezmejne domišljije

Ko žar nam v mrak življenja sije,

I slast bogòv v život nam lije,

Ko nas mučé objestí, tóge žalci.

Tolstoju (vdruhič).

Zlatega srca si Mòž i v slavi, da vsè se Ti klanja,
Mnogo si storil orjáak, vèč še zamislil i bòš.
Tvoja modrost ko magnèt je svet za seboj potegnila.
Svet i modrost ni brez zmòt, svet pa le hodi tò pòt.
Kjer je le svitlo imé, na njem se ne vidijo pége,
Da protislovja je vèč, svet to ne mari skrbèč.

Svatopl. Čechu i Vrchlickemu.

Nekdaj sta dvojčeka src med hrasti na Parnas zletela,
Zdaj sta med lipami dva žarna došla mu na vrh.

Slovenčeva sreča.

Če kdaj bòš vèč, Slovénc! bòš vkup z brati v častni zlògi,
Če vrag si naših družb — naš vrag si ko kitajski krògi.
Le v dele tri naj Slave glave vsè nas razdelè,
Jugoslovani v knjigi jednega duha dobè.

Nekaterim vrednikom.

Vèč vrtov zrèm i njiv, livád, najkrasniših cvetlic;
A le zakáj ták trn èrn na najlèpših je glavícah?
Pretòžno, bridko! — Duhi bi prišli i Muze vštric,
— Da trnja ni — kramljali, spančkali bi na cvetlicah.
Če je pa vmázan cvèt, pripáljen, kák njegov na nas bò vpliv!
Če posmojén — bò slab sad, ali strup za sad, ker cvèt ni živ.

Jesenku.

V mórji ko v zrcalu zrè svetà imen lepò števílo,
Káj? Še čas i kràj! a mnòg brat — vrag ne znà teh kaj obílo.

Dr. Knoblehar i genij Baraga.

Zakáj, ti škrat! slovenski genij ne bi bil za vsè stvari?
Dà, rès! — Le glej junaka dva med dívje létati ljudi!
Vsak teh v jeziku čarnem — skaže se — prosvéte vitez blág —
Le čuj no: „Bigvakamigibidjiganikevinivág“.¹⁾

Pohlevnost za-se i za narod.

Pohleven bôdi za-se, najbolj če si vèč — to Tvoj je krás,
Za blagor naroda naj vòdi srènost Te do sivih lás.
Pohlevnost v maru za svoj národ je nečast, gréh, robstvo
težkih pèt,
Kedór očeta, mater, jezik smeši, kot izvržek je proklét.

Pokitajčenim kulturoborcem.

Zakaj sladkim kitajskim mozekom, možiceljnom vrjameš?
Ko tanka miš i ko debela se podgana — ju!!! vloviš.
Postaneš figamož, nemožki svoj klobuk pred njimi snameš,
Češ, bel Kitajec sèm, — nè, čuden tič, ki se v smetje vališ.

¹⁾ = slov. kmetje.

A misliš, da Ti kdo veruje? — Še Kitajček ne vesel.
O bès Te plentaj, môž! Kam svoje si zašil, možgane?
A! — Vžè si v blato pàl! Zakáj, sin! Slavi sékaš ráne?
Kaj nisi drùg vès? glej, besnís! vès, mater zdáj i boš še klél.

Tisku.

Živi a živa ni pošast¹⁾ več milijonov gláv,
Več zná, zrè, slika, vpíje: kakor kar je le razstáv.

Šléve, pravo vam je!

Joj, Vi! zakáj li v jedno sápo ne kričíte — čudne šléve?
Zakáj rojaki pred le-tém: „Kaj bodo rekli!“ strah je vsè?
Zató nas réve tárejo. — Kaj? Mi sami smo radi réve.
Zató se sitnežem, vsèm ljudstvom vrže kaj — le nám nič nè.

Moj srèni ogenj.

Oh ti nebò! zakáj nam ni velják, kák spreten genij dán?
Zakáj-ga ni junaka, ki bi svoje vse i sebe žrtvoval?
Zakáj ko morje nam neskonèni krég — mir skoro je neznán?
Zakáj besniš za málenkost? Za blagor vsèm se vdaj! O da
bi znál!

Rutarju i Kosu.

Biser resnice v temi s svétlilnico iščeta solnèno;
V morji neznanja, lažij najdeta vire dejánj.

¹⁾ Dasi Levstik pravi, da je pošast le: „Nachtgespenst“, rabi i čuje se vendar sploh tudi kot „Ungeheuer“.

DD. Stefan, Dolinar, Zhishman & cons. — pa mi.

Kaj ne, Slovenec! množ obilo Tvojih v vsèh cvetè vednòstih,
Ki so najslavnišim vsèh ljudstev vsake vrste kòs.
Pa, oh! za vlado nisi, vsákdo daje Ti pod nòs!
Ne znaš se vdati Jednemu, zatò kot rob ležiš v bridkòstih;
Le kavsaš se, divjaš med brati žalno i srdit greš k vrágu,
I sebe — vsè izdaš — ne štèdiš ko Řoman, German na blágu.
Kar siplješ — ne ko žid — brez vzroka, — kadar solnce srèče sije.
Premisli: naš le En Kalister je; sploh vsi smo Jeremije.

Levcu, Sketu, Šumanu i šolnikom.

Sejavec le navadno sème seje, Vi pa cvètje znáte.
Le dajte mnògo nadi naši ga, kar dičnega imáte!
Vaš posel blag je, kar poljubil Vas bi, vès za Vas gorèc,
Le, kralji Vi! — a brez zamère! — vsák izrek Vaš ni nam vsèc.

Trdovratnim jezikožrcem.

Stari gadje po skalovji tál gorátih
Vsako leto slečejo si temno kožo raz kosti.
Teh Kitajèkov zvitih pa v nagrádah zlátih
Zmérom tista trda kòža, tisto srce se drži.

Janežiču i Einspielerju.

Káj Vi, ki na bujnih cvetkah spančkate krasnih!
Ali nam se je z medvedom bosti, ki nas žrè;
Midva še utegneva v teh uricah grenkih
Cvetke trgati i plesti vrt vès trnjev šè.

Jenku.

Silno je pljuča napol, da slišali vsi so Slováni,
Slavi je pesem zapel, skočil po konci je vsák.
Ko je odpél, razletel se glas v Šlovanov je pljuča,
V pljučah pa vedno doni, sine nemarne ščemi.

Nekaternikov vodja i njegove ovce.

Čúke vódi — jû! — on, kí možgane je prodal,
Na obráz obèsi temna si očála.
Toda čúj! ta vsè kot žolto so spoznála;
Tèm pa vsè je istina, ko da zlato bi brál.

Kocijančiču i Čopu.

Če je dehór¹⁾ žrl knjige, duh želodec je gostil,
A iz želodca skóčil je v možgane feniks-dùh;
V tèm je rožljál, jezike trde — zlasti prvi — je drobil.
Dvainotridesetim ljudstvom zrl je v glávah múh.

¹⁾ V novem velikem slovarju m. dihur.

(Marsikateri)^x = ?

Marsiktéri vrág ima hinavstva vèč, kó znáš.

Marisikatéri brát ima možgane, a zastonj.

Marsketéri glúh je, če k volitvi pošlješ ponj;

A marisiktéri ljud slepi, ko vsè mu dáš.

I marsikatéra škodi ljudstvu vèč, ko tisoč krivcev zná,

I marsktéra vsà poetična gospica kislá bô gospá.

—————>: **Et sic porro!** :<—————

SLOVAN,

!!!čuj — umi — čini!!!

Brate, začni kój i delaj — ne čakaj!

Žrtva junaška za blagor le zdá kaj.

Vztrajno i modro, da prideš do znág!

Znaš mi — pa nôčeš: nam sréče sí vrág.

Словарь и примечания.

1. *Словарь* — это собрание слов, употребляемых в языке, с объяснением их значения и употребления. *Словарь* может быть составлен по алфавиту, по роду или по классу слов. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким языкам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким предметам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким лицам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким местам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким предметам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким лицам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким местам.

СЛОВАРЬ

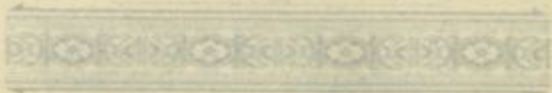
Словарь и примечания.

1. *Словарь* — это собрание слов, употребляемых в языке, с объяснением их значения и употребления. *Словарь* может быть составлен по алфавиту, по роду или по классу слов. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким языкам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким предметам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким лицам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким местам.

Словарь и примечания.

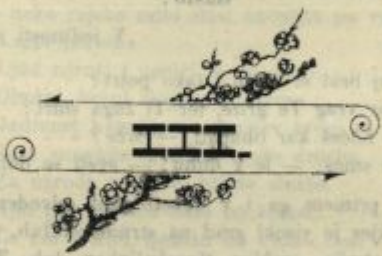
1. *Словарь* — это собрание слов, употребляемых в языке, с объяснением их значения и употребления. *Словарь* может быть составлен по алфавиту, по роду или по классу слов. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким языкам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким предметам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким лицам. *Словарь* может быть составлен по одному или по нескольким местам.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Vilpas-unitis

Faint, illegible text below the title, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text below the decorative separator, possibly bleed-through from the reverse side.

Kaj Vajna je saka...
Kaj vobila... To je...
Faint text at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Viribus unitis.

Gaslo :

„V jedinstvu je moć.“

Kaj brát si tóžen i takó potrť?
Mar vrag Te grize, ter Ti žuga smrt?
Li hóčeš kar obupati, — srcé?
Ne sméš; — le k duhu! — svéti se dobé.

Kar primem ga i v devéti grad odvedem k duhu;
Na hribu, kjer je visoki grad na strmih skalah, po katerih
pelje 99 stopnjic, prebiva človekoljuben duh. Zmerom je
domá. Od tam je krásán razgled po gorah, dolinah i 9 de-
želah. Solnce gre ravno v zaton. Zdaj je ravno o kresu.
Ko trikrat potrkam, pride duh služabnikov i odvede naji v
prelepo širno sobano, ki je pa odprta gori proti nebu. Slu-
žabnik izgine. Kmalu zašumi od daleč vriš, začuje se me-
lodičen citer brenk v milih mol-glasovih. Kar se vrata odpró
sama od sebe i v sobano stopi na strani velikanski, vitek,
bled, resno-mil duh. Tresoč i poklanjajoč se, ga pozdraviva.
V divno sladkih glasih naji nagovori:

Káj Vajina je želja — o človeška sina?
Naj vstréžem! — To je srcú mojemu milina.

Gospòd Presvitli — oh težkò srcè!
Gorjé me ljudstva trè ko tri goré.
O zlati mi Gospòd! — je-li pomòc?
Če je — kakò? — če ne . . . požrè vsè nòc!! —
Oj ljubéka! dà pomòc je še — pogòm!

Nato nama prelaskavo dè, naj se vsede na blesteče smaragdene stole i zraven se sam vsede na prezali prestol iz kristalno-čistega najsvitlejšega rubina, prime za nek diven stroj i glej! vsa sobana se — ko bi trenil — razsvetli v nadnatorni čarovni krasoti. Oba se iznenadita, a čudo! ne prestrašita, le neko rajsko milo slast občutita po vsem telesu. Duh zdajci spet poreče:

Ljùd združi i osrèci se po zlògi,
Ohràni, bràni zlòge ga razùm,
Jedinost brànijo pa društev krògi.
Zató snovájte društva čvrste družbe
Za národa potrebe, brižne službe.
Njih pèt največo dalo bò korist,
Če ùm i trùd, namèn bò védno čist. —
Najprva družba naj ko solnce svèti
Se za umétnosti i véde vsè.
Marljiviše pa mòra druga še
Za šole, véro, uk vsò skrb imèti.
I kakor zvézd kor se krog solnca vije:
Naj tretji skrb bo za obrt, kupéje.
Ker vsák stan nòsi močna kmèta ròka:
Četrta bràni ga, naj kmèt ne stòka.
I péta pazi na vsè homatije,
Ki plete vrág povsòd jih — še domá,
Da se ohràni lást, část domačije;
Naj dóm, tlà, ljùd se vrágom ne izdà. —

A znáte, bratje! vrágov vsèh števílo?
Zunanjih je i nôtranjih obilo.
Varújte vsèh po moči se skrbní.
Naj drágomili tó-le Vas uči:
Najboljši — čúj! k temú pomóc si sám:
Pošteno, rédno, — ko čebél življénje,
Da vséga ne povzímjem, kár imám,
Da vsikdar štédim — bô mi hrepenénje,
Ključavnico bôm národno krepčál,
S tem sréco ljudstva i svojô podpéral.
Da pa vabljiv me vrág ne bô zavéral,
Ne bom se tèm prijateljckom sladkál.
O židje tajni, svét ti goljušivi!
Koliko ljudstva sréče nam ste vkráli!! —
Káj? — mi smo slépi, nič ne iznajdljivi,
Da še pri mórji mali smo ostáli!
Zató odslej načelo môje bôdi:
Pomáčaj sám si i Tvój Bóg povsôdi,
Lisjakom, tujcem ne zaúpaj nič,
Inaçe slép bôš i slépár Tvoj bič.

Izgovorivši vstane, odpre stransko sobano i glej, glej! prijazno smehljajoč zdaj vstopijo vrli, goreči za društva i za blaginje ljudstva P. T. gg. Zupan, ¹⁾ Radaj, ¹⁾ Einspieler, oba Vošnjaka, Mandić, Raič i še dr., kjer se ljubo pozdravimo; sam duh pa poprime na strani za stroj, kateri požvenklja i v trenutku vstopita dva čila, ponosna strežnika i postavita po slovanski šegi v zlatih posodah pred goste najprej kruha

¹⁾ Če se P. T. gg. Zupan, Radaj i dr. tega ne spominjajo, naj vedo, da je to bilo po noći. Telesa so trdno spala, njihov duh pa je bil pri tem genjju.

i soli, potem ambrozije i nektarja. „Le pokrepčajte se s tem i opogumite za delo blago v ljudski prospeh!“ dè plemeniti duh. I glej no! Kar vzame sam svoj divnočarovni kozarec i pritrka nam rekoč: „Na zdravje, bratje! k delu blagemu, delu ljubavi.“

Potem se prikloni, poljubi jih, ter se poslovi i pri tistih skrivnostnih vratih izginè blagomili duh.

Pri tem divnem duhu je bliskoma izginila nóč. Vže je zlata krilata zora spreletela neizmerne neba i zemlje planjave i ravno zdaj se v neizrekljivi sladkosti, tolažbi i hvaležnosti vračajo od istinito ljudomilega duha. Vsi se pomenkujejo na poti kakor zamakneni, nič ne videč, nič ne čuteč, o tem dobrohotnem geniju. Predno se razidejo, vstopijo še v Narodni dom i pred podobo „Slave“ poredó si veličastno še te-le besede svete obljube:

„O zlati duh! spomin je na-te nam sladák,
V ljubávi ljudstva bô nas Te posnémal vsák,
Za blágor ták nas móra biti vsák junák!“

Slovanski spor.

Vzhodni orel pa zahodni i južni sokoli.

Sokoli.

Dà — Rusija! veliko rés si morje,
A kálno, blátno je morjá obzorje.
O Rusija! ti velik — svoj si svét,
A slab — potrès dokáj te strèsa lét.
Ti Rusija! si majhino nebó
A vsè čemérno, tóžno i temná.

Ruski orel.

Káj, Bože! „Rus vsà svjátaja“ vže zdávno
Časti najboljšo véro pravoslávno.
Naš ljúd mlád, zdráv od nôg pa do glavé,
Najboljša duša mu, najblaže je srcé.
Vsak krás i cvét svetá — znaj! — dići njò,
Premnoga last, slast, část slavé le to.

Sokoli.

Dà Tvôje vsè se sveti Ti kot právo,
Kar Tebi svít, nam je temno-rujávo.
Nihèè sodnik pač v svôjih ni rečéh,
Ne znaš prevéč duhov na tujih tlèh
I zlatih src, krasot, lastij, částij,
Na umu, srci mnòg Te drug slepi.

Orel.

Zakáj mój um, srcé Vam nič ni vsèč?

Sokoli.

Tvoj um ne zná nas vsèh, ni prav vidèč,
Le pisano nas gleda kamor zrè,
Luč nedostaje, vidi črno vsè.
A to za sílo naj bi le še bilo,
A srce ni mu plemenito, mflo.
Če nè: — za vsè na právem ni prostóru;

Skrb tá je po njegovem védnem vzoru,
Da z našim pérjem nedrije si báše
A ne ponúdi nam ljubávi čáše;
I če ponúdi nam pijáče čášo,
Ni okrepčánje tó za krvco našo:
Omámo, strup sebičnosti deli,
Prezéranje je bratovske krvi.
Vrág, krágulj séverni nam pérje púli,
A tudi Ti i južnih tróp nas gúli.

Orel.

Kaj nisem kri i pléča dal za bráte,¹⁾
Ko dávil jih je polumesec — znáte?

Sokoli.

Samó tó lepše je dejánje Tvôje,
I tú še si iskál koristi svôje.
A drugim si jemál, se togotil,
Brezsrčnež! ko se brát je vès solzil.

Orel

Nemára Vaša ta je lé zavist.
Ne išče-li vsak mož svojò korist?
Káj dobrega storé pa zá-me brati?
Sploh želje bratov rad bi hotel znati!

¹⁾ Tu se za nikavnico ne more reči: Kaj nisem dal pleč i krv
— sicer je ves drug pomen. Pleča dati — je stalno réklo.

S o k o l i.

Zavist — o bráte! nam je bolj neznána,
Ljubáv do bratov nam je srčna hrána.
Ne znamo Bóg ve kaj, saj veš, zakáj,
A tó, da resno ljubimo Te vsáj.
I Těbi bōdi sploh ljubáv vodilo,
Da pérje Tvōje zla bi vsě branilo,
Na srca bratov stavljaj gnězda, strije!
Zaupno glej na nas, čuj rad naš klic.
Sicer bi bili dnevi nam strašni,
Ko drugim so, če bán nam bil bi Ti.
Zató spoznavaj brate dōber čas,
I v solnčni dobrohotnosti grej nas.
A na kragúlja v severji ne glej.
Le s pérjem našim orlovim se grej;
Domá daj slobode věč mile, zláte
Naj úm si s srcem vōli blagre, bráte!
I věde lúč, umetnosti blišči,
Družine, družbe red se v vsěm smeji.

O r e l.

Pa bōdi mōja zdáj ljubáv orjaška!

S o k o l i.

Daj Bože nam i sreča tó junáška!
Potem nebó, krasán svět lást bō Tvōja,
V ljubavi sreča skoro bō brez znōja.

Čez 9 let študij i premišljevanja porekô sokoli:

Žál! da zbog vére grški Vi Slováni

Našincem nikdar véрно niste vdáni.

Premleli vsò Slovánov smo povést —

I vvideli; — nam priča več sto mést —

Da pri Slovanih grških, žal! je bilo!

Nasprotstvo stalno proti nam vodilo.

Le čítaj, misli, pazi, skušaj, čúj:

Kultúra strpnosti ne dá — verúj!

To véra dá ljubavi; v tej bo Zloga vsej Slovanski,

V Metodijevi véri čisti, ljúbi, v všém krščanski —

Takó vže blizu smo — oh, brátje zlati!

Zakáj se ne zjedinimo? smo škrati!?

Oh, vendar, vendar brát, podáj rokó,

Da vbôga Majka Sláva sréčna bô!

KAZALO.

	Stran
Strossmayerju	—
Vvod i predgovor	I
I. Naši nedostatki	III
II. Jaz o naših prvakih	VII
III. Sodba o meni	XI
IV. Sam o sebi	XIV
Zlatim čitateljem	XXIV

I.

Naš velikan — sv. Jeronim	3
Na grobu sv. Metodija	5
I.) Junaštvo materine ljubavi	8
II.) Čudež i tajnost materine ljubavi	12
III.) Žrtva materine ljubavi	16
IV.) Kaj ljubav materina zna	18
Klic ssv. Cirila i Metoda na Slovane	20
Sodba	25
Divni križ (Legenda)	30
Tici jugoslovanski:	
1. Ljubav ali Srćika	34
2. Zloga	36
Verolomstvo (Romanca)	37
Na stražo!	41
Le k napredku i blagru!	44
Misli	46
Zvon	48
Dva prijatelja	49

	Stran
Kedo je v kurniku v Hadesu?	50
Osveta umetnikova	51
„Koruna Češka“ I. II.	53
Hrvatskemu morju	55
Zjedinena Hrvatska	57
Bratje! oh, — dajte! dajte!	58
Na razvalini celjskega gradu	60
Človekoljubje	62
Hrvatske in srbske narodne pesmi	66
Bolgari — pridne čebelice	68
Listopad	69
Iz srca Slovana na srca Slovanov	71
Dična Slovenija	73
Oblaki	76
Na gore slovenske!	78
Studenec — oh, kje si!	80
Srčkom Slovanom	82
Nebó	83
Zmrznena cvetka	84
Solnce	86
Mesec	89
Majnikovanje	90
Lipa	92
Zadovoljnež	94
Bleda čar	96
Zvezdica	97
Boj	99
Moč močij	100
Carjigrad	102
Vojvodski stol na Koroškem	103
Livada	104

	Stran
Slovo (Sonet)	106
Poletje (Sonet)	107
O kreg — o mir!	108
Carjigrad	109
Moč Večnega	110
Vzdih	111
Zvon	112

II.

Iskrice i puščice	115—180
-----------------------------	---------

III.

Viribus unitis	182
Slovenski spor	185

Tiskarski pogreški.

Časih	stran XVII mestu časi,
svit očij	" 32 m. oči,
telege (Dolenjci govore telenge)	" 62 m. te lege,
i	" 60 m. in,
lagati	" 64 m. legati,
tic	" 66 m. tič,
moč močij	" 100 m. moči,
Gorotan	" 103 m. Goratan,
Joj! kaj li niso	" 119 m. Kaj li niso,
spomin ti	" 146 m. ta (zlob. pošast).

Ako so še kateri pogreški, prosimo uljudno, izvoli si jih ljubeznjivi čitatelj ali čitateljica pred čitanjem sam popraviti.

Izdajatelj.